वर्ष २० | अंक १५९ | काठमाडौं | शुक्रवार, १ चैत २०८१ | Friday, 14 March 2025 | पृष्ठ ८ | मूल्य रू. १०

ISSN No. 2822-1702

@abhiyannationaldaily
@aarthik_abhiyan

ग्राहक प्रति

NEW BUSINESS AGE LTD.

आर्थिक अभियान

हरेक दृष्टि, आर्थिक कोण

राष्ट्रिय दैनिक

www.abhiyandaily.com

पत्रिका नआएमा, ठेगाना परिवर्तन भएमा वा अन्य कुनै गुनासो भएमा कल गर्नु पर्दैन,
९८४७३४५६६०
९८५१०१९०३८
९८४१९५९२९८
भाइबरमा SMS मात्र गर्नुहोस् हामी यताबाट कल गर्छौं ।

पर्वतमा यस वर्ष आलु उत्पादन बढ्ने अनुमान २
न्यून 'भिजिबिलिटी'का कारण एक सातादेखि उडान प्रभावित ३
किन हुँदैन अर्थतन्त्रको यथार्थ समीक्षा ? ४
ग्रिनल्यान्डको संसदीय चुनावमा अति राष्ट्रवादी पार्टीलाई सबैभन्दा बढी मत प्राप्त ५

पुनर्बीमा ब्रोकर कामविहीन

यादव हुमागाई
काठमाडौं

बीमा र पुनर्बीमा कम्पनीबीच व्यावसायिक मध्यस्थता तथा पुनर्बीमासम्बन्धी विशेषज्ञ प्राविधिक परामर्श सेवा दिने उद्देश्यसहित स्थापना भएका नेपाली पुनर्बीमा दलाल (ब्रोकर) हरू कामविहीन बनेका छन् ।

नेपाल बीमा प्राधिकरणबाट अनुमतिपत्र (लाइसेन्स) पाएको २ वर्ष बितिसक्दा पनि नेपाली पुनर्बीमा कम्पनीहरूले ब्रोकरमार्फत व्यवसाय नगर्ने तथा विदेशी पुनर्बीमासँग काम गर्न विदेशी मुद्रा कारोबार गर्ने अनुमति नहुँदा ब्रोकरहरूको व्यवसाय बढ्न नसकेको हो ।

'एकाधबाहेक अधिकांश कम्पनी चुक्ता पूँजीको ब्याजबाट कार्यालय सञ्चालनमा मात्र सीमित छन्,' लर्डबुद्ध इन्स्योरेन्स ब्रोकिङ कम्पनीका उपप्रमुख कार्यकारी अधिकृत विशालदीप अधिकारीले भने, 'नेपाली कम्पनीहरूले ब्रोकर प्रयोग गर्दैनन्, विदेशमा व्यवसाय गर्न हामीलाई विदेशी मुद्रा कारोबारको अनुमति छैन ।'

अहिले केही कम्पनीले स्वदेशी पुनर्बीमाको व्यवसाय गरिरहेको र केहीले विदेशी पुनर्बीमा कम्पनीका एजेन्टका रूपमा काम गरे पनि त्यो नगन्य रहेको उनले दाबी गरे ।

नेपाली कम्पनीहरूलाई पुनर्बीमा ब्रोकरको लाइसेन्स दिनका लागि तत्कालीन बीमा समितिले पुनर्बीमा दलाल (ब्रोकर) सम्बन्धी निर्देशिका, २०७८ जारी गर्दै २०७९ साउनमा १० ओटा कम्पनीलाई लाइसेन्स दिएको थियो ।

निर्देशिकाअनुसार पुनर्बीमा ब्रोकरको अधिकृत पूँजी न्यूनतम १० करोड र त्यसको ५० प्रतिशत अर्थात् ५ करोड चुक्ता पूँजी तोकिएको छ । अधिकृत पूँजीको २५ प्रतिशत रकम एअर मार्क गराई वाणिज्य बैंकको मुद्दती खातामा राख्नुपर्ने व्यवस्था छ ।

प्राधिकरणले तोकेको मापदण्ड पूरा गरी १० ओटा कम्पनीलाई पुनर्बीमा ब्रोकरको अनुमति दिएको छ । तर, अहिलेसम्म कम्पनीहरूले उल्लेखनीय कारोबार गर्न नसकेको प्राधिकरणका अधिकारीहरू नै स्वीकार गर्छन् ।

प्राधिकरणको पुनर्बीमा शाखा प्रमुख राजेन्द्र महर्जन नेपाली पुनर्बीमा ब्रोकरहरूको काम विदेशी ब्रोकर कम्पनीको सहायकका रूपमा मात्र सीमित भएको बताउँछन् । 'नेपाली पुनर्बीमा ब्रोकर कम्पनीले विदेशी मुद्रा कारोबार गर्न नपाउँदा सिधै कारोबार गर्न पाएका छैनन्,' उनले भने, 'केही विदेशी कम्पनीहरूसँग को-वर्किङ गरिरहेको सुनिएको छ ।' ब्रोकर कम्पनीहरूलाई विदेशी मुद्राको कारोबार अनुमतिका लागि पहल भइरहेको उनले बताए ।

बीमाविज्ञ डा. रविन्द्र घिमिरे भने नेपाली पुनर्बीमा कम्पनीहरू भर्खरै स्थापना भएकाले व्यवसाय विस्तार गर्न समय लाग्ने बताउँछन् । 'नेपाली बजारमा वर्षौं पुराना विदेशी पुनर्बीमा ब्रोकरहरू सक्रिय छन्,' उनले भने, 'तिनीहरूसँग प्रतिस्पर्धा गर्ने क्षमता बनाउनका लागि पनि नेपाली कम्पनीहरूलाई केही समय लाग्छ ।'

प्राधिकरणसँग छैन तथ्यांक

प्राधिकरणले पुनर्बीमा ब्रोकरको लाइसेन्स दिएको २ वर्ष बितिसके पनि अहिलेसम्म कुन कम्पनीले कति कारोबार गरिरहेका छन् भन्ने बारेमा तथ्यांक समेत राख्न सकेको छैन ।

निर्देशिकाअनुसार पुनर्बीमा ब्रोकरहरूले आफूले कारोबार गरेको बीमक तथा पुनर्बीमकको विवरण, कारोबार विवरण, लेखापरीक्षण सहितको वार्षिक वित्तीय विवरण त्रैमासिक रुपमा नियामक निकायमा पेश गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । तर, हालसम्म कुनै पनि कम्पनीले लेखापरीक्षण प्रतिवेदन सहित कुनै विवरण पनि बुझाएका छैनन् । कम्पनीहरूको उल्लेखनीय कारोबार गर्न नसकेकाले विवरण नबुझाएको लर्डबुद्ध इन्स्योरेन्स ब्रोकिङ कम्पनीका उपप्रमुख कार्यकारी अधिकृत अधिकारीले बताए ।

प्राधिकरणबाट अनुमति लिएका स्थानीय रिइन्स्योरेन्स ब्रोकर कम्पनी

- ट्रस्ट इन्स्योरेन्स ब्रोकर
- फेडेरल इन्स्योरेन्स ब्रोकर
- हब इन्स्योरेन्स ब्रोकर
- ग्लोबल इन्स्योरेन्स एन्ड रिइन्स्योरेन्स ब्रोकर
- अलाइन्ट इन्स्योरेन्स ब्रोकर
- शुभ इन्स्योरेन्स ब्रोकर
- एवन इन्स्योरेन्स ब्रोकर
- एलाइड इन्स्योरेन्स ब्रोकर
- जेबी बोडा इन्स्योरेन्स एन्ड रिइन्स्योरेन्स ब्रोकर
- लर्डबुद्ध इन्स्योरेन्स ब्रोकिङ कम्पनी
- श्रीधर इन्स्योरेन्स ब्रोकर
- फर्स्ट पोलेसी इन्स्योरेन्स ब्रोकर
- मार्भल इन्स्योरेन्स ब्रोकर
- सिनर्जी इन्स्योरेन्स स्पेसलिस्ट

के हो पुनर्बीमा ब्रोकर ?

निर्देशिकमा बीमा कम्पनीहरूले लिएको जोखिमको पुनर्बीमा गर्नका लागि बीमक र पुनर्बीमकबीच मध्यस्थकर्ताको रूपमा काम गर्नेलाई पुनर्बीमा ब्रोकर भनिएको छ । पुनर्बीमा ब्रोकरले बीमकले जारी गरेको बीमालेखअन्तर्गत उत्पन्न हुने दायित्व सम्बन्धमा बीमकको तर्फबाट पुनर्बीमक तथा पुनर्बीमकको तर्फबाट अर्को पुनर्बीमकसँग मध्यस्थता गर्ने, पुनर्बीमा विशेषज्ञता सेवा र प्राविधिक परामर्श दिने, बीमा/पुनर्बीमा बजारको तथ्यांक विश्लेषण गरी पुनर्बीमित र पुनर्बीमकलाई उपलब्ध गराउने जस्ता काम गर्छन् । यसैगरी पुनर्बीमा दाबी भुक्तानीमा सहजीकरण गर्ने, पुनर्बीमा सम्झौता तयार गर्न सहयोग गर्ने, पुनर्बीमा सम्झौता अनुरुपको लिने/दिने रकमको हिसाब फरफारक गर्न सहयोग गर्ने लगायतको काम समेत पुनर्बीमा ब्रोकरले गर्ने कानूनी प्रावधान छ ।

विशालदीप अधिकारी
उपप्रमुख कार्यकारी अधिकृत
लर्डबुद्ध इन्स्योरेन्स ब्रोकिङ कम्पनी

एकाधबाहेक अधिकांश कम्पनी चुक्ता पूँजीको ब्याजबाट कार्यालय सञ्चालनमा मात्र सीमित छन् । नेपाली कम्पनीहरूले ब्रोकर प्रयोग गर्दैनन्, विदेशमा व्यवसाय गर्न हामीलाई विदेशी मुद्रा कारोबारको अनुमति छैन ।

विदेशमा व्यवसाय गर्न विदेशी मुद्रा कारोबारको अनुमति नहुँदा विदेशी पुनर्बीमा कम्पनीका एजेन्टको भूमिकामा मात्र उनीहरूको काम सीमित

चैते धानको क्षेत्रफल विस्तार कार्यक्रम योजनामै सीमित

काठमाडौं (अस) । चैते धान लगाउने जमिनको क्षेत्रफल विस्तार गर्ने सरकारी कार्यक्रम योजनामै सीमित रहेको छ । सिँचाइ सुविधाको अभावका कारण करीब २ लाख हेक्टर जमिनमा चैते धानको खेती विस्तार गर्ने सरकारको योजनाले पूर्णता पाउन नसकेको हो ।

कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालयका अनुसार नेपालमा हाल १ लाख हेक्टर जमिनमा चैते धान रोपिन्छ । यसअघि कृषिमन्त्री ज्वालाकुमारी साहका पालामा उनले ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिँचाइ मन्त्रालयसँगको सहकार्यमा थप १ लाख हेक्टर जमिनमा चैते धान खेती विस्तार गर्ने योजना रहेको बताएकी थिइन् । आर्थिक वर्ष २०८०/८१ भित्रै क्षेत्रफल विस्तार गरी २ लाख हेक्टर पुऱ्याउने भनिए पनि हालसम्म सो लक्ष्य हासिल हुन सकको छैन ।

मन्त्रालयका प्रवक्ता मतिना जोशी वैद्यका अनुसार चैते धानको उत्पादन बढाउन सिँचाइ हुने जमिनको क्षेत्रफल विस्तार गर्नुपर्ने हुन्छ । तर, सिँचाइ सुविधा विस्तारको योजना पूरा नभएकोले चैते धानको उत्पादन क्षेत्रफल विस्तार गर्ने योजना सार्थक हुन नसकेको उनले बताइन् । यद्यपि कृषि र सिँचाइ मन्त्रालयको समन्वयमा काम भइरहेको उनको भनाइ छ ।

सिँचाइ सुविधा विस्तारको योजना पूरा नभएकोले चैते धानको उत्पादन क्षेत्रफल विस्तार गर्ने योजना सार्थक हुन नसकेको सरकारी अधिकारीहरूको भनाइ ।

मन्त्रालयको तथ्यांकअनुसार चालू आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा १ लाख ९ हजार हेक्टर जमिनमा चैते धान खेती गरिएको थियो । यसबाट ५ लाख ४४ हजार मेट्रिक टन धान उत्पादन भएको छ ।

गत आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा कुल १ लाख ४ हजार हेक्टर जमिनमा गरिएको खेतीबाट ५ लाख २० हजार मेट्रिक टन चैते धान उत्पादन भएको थियो । यस्तै, आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा १ लाख ८ हजार हेक्टर जमिनको खेतीबाट ५ लाख ४४ हजार मेट्रिक टन चैते धान उत्पादन भएको थियो ।

सन् १९९४ मा सिँचाइ विभागले गरेको एक सर्वेक्षणअनुसार नेपालमा करीब २६ लाख हेक्टर कृषियोग्य जमिन छ । त्यसमध्ये करीब १७ लाख हेक्टरमा मात्रै सिँचाइ सुविधा पुगेको छ । बाँकी ९ लाख हेक्टरमा अझै पनि आकाशे पानीको भरमा खेती गरिन्छ ।

खोलानजिक रहेको तर सिँचाइ सुविधा पुग्न नसकेको ५ लाख हेक्टर जमिनमा समेत निकट भविष्यमा नदी तथा खोलाको पानी तानेर सिँचाइ सुविधा पुऱ्याउने योजना रहेको मन्त्रालयको भनाइ छ । मुलुकको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा करीब २४ दशमलव १ प्रतिशत कृषिको योगदान छ । कृषि क्षेत्रको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा धानको योगदान सबैभन्दा बढी रहँदै आएको छ । धानले खाद्य तथा पोषण सुरक्षामा उल्लेखनीय योगदान गर्दै आएको छ ।

» बाँकी पृष्ठ ५ मा

उदयपुर सिमेन्ट उद्योगको उत्पादन लगभग ठप्प

- कर्मचारीले गत कात्तिकदेखिको पारिश्रमिक पाएनन्
- अर्थ मन्त्रालय र विराटनगर जुट मिलसँग ऋण माग
- दक्ष जनशक्तिको पनि अभाव

हिमा वि.क
काठमाडौं

उद्योग चलाउन वित्तीय स्रोत नहुँदा सरकारी स्वामित्वको उदयपुर सिमेन्ट उद्योग लिमिटेडको उत्पादन लगभग ठप्प भएको छ । सरकारले थप बजेट दिएमात्र उद्योग चलाउन सकिने, नदिए पूर्ण रूपमा बन्द हुन सक्ने कम्पनीका अधिकारी बताउँछन् ।

विगत ४ आर्थिक वर्षमा उत्पादनमा भारी गिरावट आएपछि आम्दानी सुकेकोले कम्पनी उद्योग चलाउन नसक्ने अवस्थामा पुगेको हो । आम्दानी नहुँदा यसले सरकारलाई तिर्नुपर्ने ऋण तिर्न सकेको छैन भने नवीकरण शुल्क तिर्न नसक्दा चुनढुंगा तथा रातोमाटो खानीको अनुमतिपत्र (लाइसेन्स) नै रद्द भएको छ । सम्बद्ध अधिकारीका अनुसार कम्पनीको हालको दायित्व ५ अर्ब रुपैयाँ छ, जसमध्ये सरकारलाई तिर्नुपर्ने दायित्व ३ अर्ब ३७ करोड रुपैयाँ छ ।

'गत कात्तिकदेखि कर्मचारीलाई पारिश्रमिक पनि दिन सकेका छैनौं,' उद्योगका प्रबन्धक हरिप्रसाद अधिकारीले भने । 'अहिले पारिश्रमिक लिनकै लागि जसोतसो सीमित सिमेन्ट उत्पादन गरिएको छ ।' कम्पनीका अनुसार आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा २१ लाख ७२ हजार ४१९ बोरा सिमेन्ट उत्पादन गरेको उद्योगले आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा ५ लाख ४७ हजार ६२९ बोरा मात्रै उत्पादन गऱ्यो । चालू आर्थिक वर्षको फागुन २३ गतेसम्म १ लाख ५२ हजार ५४४ बोरा मात्रै उत्पादन गरेको छ ।

आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा १ अर्ब ३१ करोड रुपैयाँ बराबरको सिमेन्ट उत्पादन गरेको उद्योगले चालू आर्थिक वर्षको फागुन २३ सम्म जम्मा ९ करोड १ लाख रुपैयाँ बराबरको मात्रै उत्पादन गरेको छ । सरकारले पूँजीगत बजेट खर्च गर्न नसक्दा र घरजग्गा क्षेत्र पनि सुस्ताएको कारण विगत ३ वर्षदेखि नै निर्माण क्षेत्र सुस्ताएको छ । यसकारण सिमेन्टको माग नहुँदा अन्य सिमेन्ट उद्योगको जस्तै उदयपुर सिमेन्टको पनि उत्पादन प्रभावित भएको हो ।

उत्पादन कम हुँदा यो उद्योगको क्षमता उपयोग चालू आर्थिक वर्षमा ४ दशमलव २७ प्रतिशत मात्र छ । हाल उत्पादन ठप्पप्रायः रहेको उद्योगका प्रबन्धक अधिकारीले बताए । उत्पादन नहुँदा आम्दानीमा असर परेपछि कम्पनीले सरकारसँग ऋण लिन खोजेको थियो ।

तर, सरकारबाट लिन खोजिएको ११ करोड रुपैयाँका लागि हालसम्म अर्थ मन्त्रालयबाट स्वीकृति प्राप्त गर्न नसकेपछि कम्पनी स्वयंले २० वर्षअघि विराटनगर जुट मिललाई दिएको १२ करोड रुपैयाँ ऋण फिर्ता लिन प्रयास गरेको छ ।

अधिकारीले अर्थ मन्त्रालयले ११ करोड रुपैयाँ ऋणका लागि स्वीकृति नदिने हो र विराटनगर जुट मिलले पनि रकम नदिने हो भने हात उठाउनुको विकल्प नभएको बताए । 'यी दुई निकायमध्ये एकबाट मात्रै भए पनि पैसा आउने हो भने अबको १५ दिनभित्र उत्पादन शुरू गर्न सकिन्छ,' अधिकारीले भने । 'अर्थ मन्त्रालयले ११ करोड रुपैयाँ ऋण दिए हामी एक वर्षको ऋण तालिका नै बनाएर सोही अवधिभित्र चुक्ता गर्छौं, होइन भने उद्योग चलाउन सकिँदैन ।'

कर्मचारी अवकाश व्यवस्थापनको दायित्व हालसम्ममा ७० करोड रुपैयाँ पुगेको छ । उद्योगबाट नियमित रूपमा सिमेन्ट उत्पादन हुन सकेको छैन । उद्योगसँग सिमेन्ट हुँदा मूल्य सस्तो थियो । अहिले सिमेन्टको मूल्य प्रतिबोरा ७०० रुपैयाँ पुग्दा यो उद्योगसँग विक्रीका लागि सिमेन्ट नै छैन ।

यस्तै, बजारसँग प्रतिस्पर्धी हुन नसक्दा र कोइला तथा डिजेलको मूल्य बढ्दा समस्या भएको भन्दै अधिकारीले थपे, 'सिमेन्ट कारखाना चलाउन गाह्रो पारेको कोइलाले हो । ५०० टन कोइला किन्न १ अर्ब रुपैयाँ चाहिन्छ । सिमेन्ट कारखाना चलाउन पैसा नै छैन, कहीं कतैबाट पैसाको जोहो भएन भने हात उठाउनुको विकल्प छैन ।'

सरकारले ऋण १६ करोड रुपैयाँ दिने भनेकोमा ५ करोड रुपैयाँ खर्च भएको छ । 'बाँकी ११ करोड रुपैयाँ खर्च गर्ने स्वीकृति अर्थ मन्त्रालयबाट पाएका छैनौं,' उनले भने । ३० वर्ष पुराना मेसिन तथा उपकरणले नै जसोतसो धानिरहेको भन्दै उनले दक्ष जनशक्ति नहुँदा पनि समस्या परेको बताए । अहिले उद्योगको दैनिक उत्पादन क्षमता ८०० मेट्रिक टन हो । यसलाई बढाएर १ हजार १०० मेट्रिक टन पुऱ्याउन योजना तयार भइसकेको छ । तर, बजेट नहुँदा र क्षमताअनुसार उद्योग चलाउन नसक्दा योजना कार्यान्वयनमा जान नसकेको उनी बताउँछन् ।

चुनढुंगा लाइसेन्स रद्द

उदयपुर सिमेन्ट उद्योगले क्लिंकर तथा सिमेन्टको कच्चा पदार्थ चुनढुंगा खानीको लाइसेन्स नवीकरण शुल्क तिर्न नसकेपछि खानी तथा भूगर्भ विभागले खानीको अनुमतिपत्र नै रद्द गरिदिएको छ । उद्योगका अनुसार यसले विभागलाई नवीकरण शुल्कस्वरुप ८० लाख रुपैयाँ बुझाउनुपर्ने थियो । आम्दानी नहुँदा उक्त शुल्क तिर्न नसकेको हो । नवीकरण शुल्क समयमै नतिरेपछि अहिलेलाई खानीको अनुमतिपत्र रद्द गरिदिएको विभागका महानिर्देशक दिनेश नेपालीले आर्थिक अभियानलाई बताए ।

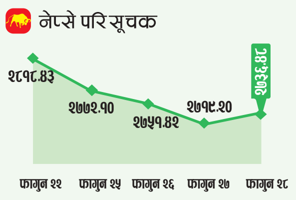

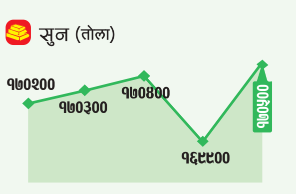

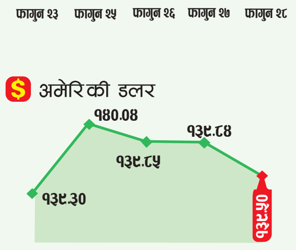

अमेरिकी स्रोत रोकिँदा बजेट निर्माणमै अन्योल

विजय दमासे
काठमाडौं

अमेरिकाले नेपाल लगायत संसारभरि दिने अधिकांश सहयोग स्थगित गरेपछि आगामी बजेट निर्माणको गृहकार्यमा जुटेका अर्थका अधिकारीहरू स्रोत जोहोका लागि अन्योलमा परेका छन् ।

हालै अमेरिकाले आफ्ना अन्तरराष्ट्रिय सहयोग संस्थाहरू मिलेनियम च्यालेनज कर्पोरेसन (एमसीसी) र यूएस एजेन्सी फर इन्टरनेसनल डेभलपमेन्ट (यूएसएड) बाट घोषित सहयोग ३ महीनाका लागि स्थगित गरिएको बताएको थियो ।

अमेरिकी हाइअर गभरमेन्ट र पञ्चवल नामक वेबसाइटका अनुसार अमेरिकाले यूएसएडमार्फत लगानी गर्ने भनेको नेपालका ३२ करोड ९४ लाख अमेरिकी डलर (४६ अर्ब रुपैयाँ भन्दाबढी) को ३४ परियोजना पूर्णतः खारेज गरेको छ । अमेरिका नेपालको सबैभन्दा ठूलो द्विपक्षीय दाता हो ।

अमेरिकाले एमसीसीमार्फत ५५ करोड अमेरिकी डलर र यूएसएडमार्फत ५ वर्षको लागि ६५ करोड ८० लाख अमेरिकी डलर दिने प्रतिबद्धता सन् २०२२ मा गरेको थियो । यी दुवै निकायबाट हुने सहयोग अनिश्चित भएको छ ।

अर्थ मन्त्रालयको अन्तरराष्ट्रिय आर्थिक सहायता समन्वय महाशाखाका एक उच्च अधिकारीका अनुसार यतिबेला आगामी बजेटका लागि वैदेशिक स्रोत निश्चित गर्नुपर्ने भए पनि अमेरिकी प्रशासनको कदमका कारण सहयोग रोकिएपछि त्यहाँबाट आगामी वर्ष कति सहयोग आउँछ यकिन गर्ने कठिन भइरहेको छ ।

यूएसएडको सहयोगमा सञ्चालित नेपालका ३२ करोड ९४ लाख अमेरिकी डलर अर्थात् ४६ अर्ब रूपैयाँभन्दा बढीको ३४ परियोजना अमेरिकी सरकारले पूर्णतः खारेज गरेको छ ।

'सहायता कटौती भइरहे सञ्चालित आयोजनाहरूलाई स्रोत कहाँबाट खोज्ने ? कतै रुग्ण अवस्थामा जाने हुन् कि भन्ने चिन्ता पनि छ,' ती अधिकारीले भने, 'अमेरिकी सरकारले वारपारको निर्णय छिटो लिए हामीलाई अघि बढ्न सहयोग पुग्थ्यो ।'

वैदेशिक सहयोग नेपालको बजेटको महत्त्वपूर्ण हिस्सा रहँदै आएको छ । यद्यपि देशको राजस्व बढ्दै जाँदा वैदेशिक स्रोतको हिस्सा विगत एक दशकमा घट्दै गएको पनि छ । चालू आर्थिक वर्षको बजेटको मध्यावधि समीक्षाअघि २ खर्ब ७० अर्ब रुपैयाँ वैदेशिक सहयोगबाट जुटाउने लक्ष्य लिइएको थियो जुन जम्मा बजेटको १४ दशमलव ५१ प्रतिशत हो । अहिले अमेरिकाले वैदेशिक सहयोग रोकेको अवस्था छ भने युरोपेली देशहरूले पनि युक्रेन युद्धलाई देखाएर रक्षा बजेट बढाउनुपर्दा विदेशी सहयोग कटौती गर्न थालेका छन् । यसले गर्दा आगामी आर्थिक वर्षको बजेटमा विदेशी सहयोगको अंश कति राख्ने भन्नेमा अन्योल कायम भएको हो ।

युरोपेली सहयोग केही वर्षयता न्यून हुँदै गइरहेको सन्दर्भमा सबैभन्दा ठूलो द्विपक्षीय दाता अमेरिकाको सहायता सुनिश्चित नहुँदा बजेट निर्माणमा अप्ठ्यारो आएको हो । ९० दिनका लागि अमेरिकी सरकारले एमसीसी, यूएसएड जस्ता परियोजनाको बजेट रोकेसँगै अहिले सञ्चालित आयोजनाको काम पूर्णरूपमा ठप्प छन् ।

एमसीसीमार्फत अमेरिकी सरकारले ५५ करोड अमेरिकी डलर अनुदानस्वरूप उपलब्ध गराउने योजना थियो । नेपाल सरकारको तर्फबाट सो कार्यक्रममा करीब २० करोड अमेरिकी डलर बराबरको रकम विनियोजन गर्नुपर्ने व्यवस्था थियो । अमेरिकी सरकारको एमसीसी अनुदान तत्काललाई बन्द गराउने निर्णयले ऊर्जा र सडक पूर्वाधार विकासका महत्त्वपूर्ण कामहरू रोकिएका छन् ।

» बाँकी पृष्ठ ५ मा

तस्वीर : सुनिल शर्मा/आर्थिक अभियान

ललितपुर मंगलबजारमा तयार भएको मन्दिरको गजुर रिक्सामार्फत लगिँदै ।

पोखरा-मुग्लिन सडक

पश्चिम खण्डमा ४३ प्रतिशत भौतिक प्रगति

पोखरा । पोखरा-मुग्लिन सडक आयोजना (पश्चिम खण्ड)को भौतिक प्रगति ४३ दशमलव ३४ प्रतिशत पुगेको छ । ३८ दशमलव ८८ किलोमिटर (किमी) दूरीको उक्त खण्डमा हालसम्म २९ दशमलव ४७ किमी सडक कालोपत्र भएको छ ।

चार लेनको उक्त सडकमा १५ दशमलव ३२ किमीमा दुईतर्फी र १४ दशमलव १५ किमीमा एकतर्फी कालोपत्र गरिएको आयोजनाका इञ्जिनियर सौजन्य नेपालले जानकारी दिए । उक्त सडक निर्माणको म्याद विसं २०८२ पुससम्म छ । यसअघि दुईपटकसम्म म्याद थप भएको थियो ।

पश्चिमतर्फ तनहुँमा दुई किमी सडक मात्र कालोपत्र हुन बाँकी रहेको इञ्जिनियर नेपालले बताए । कास्की खण्डमा सडक विस्तार, पूर्वाधार तयारी र कालोपत्रको काम भइरहेको उनको भनाइ छ । तनहुँको जामुनेदेखि पर्यटन राजधानी पोखरा जोड्ने पश्चिम खण्डमा विसं २०७८ जेठ २ गते सम्झौता भई विसं २०७८ भदौ १२ गतेदेखि काम शुरू भएको थियो । एक वर्षभित्र काम सक्ने लक्ष्य लिइएको इञ्जिनियर नेपालले बताए ।

चिनियाँ निर्माण कम्पनी यनहुई काइयुयान हाइवे एण्ड ब्रिज कन्स्ट्रक्सनले सडक विस्तार एवं स्तरोन्नति गरिरहेको हो । पोखराको चाउथे, अन्तरराष्ट्रिय विमानस्थलदेखि अमरसिंहचोक, बूढीबजारलगायत ठाउँमा कालोपत्रको काम भइरहेको इञ्जिनियर नेपालले जानकारी दिए । पोखरा महानगरपालिका-२७ तालचोकदेखि गगनडौंडासम्मको खण्डमा पनि निर्माणले गति लिएको उनले बताए । पश्चिमतर्फ तनहुँको थर्पु, तुरतुरे, कास्कीको तल्लो गगनगौंडालगायत खण्डमा कालोपत्र भइसकेको छ । तनहुँको जामुनेदेखि पोखराको सेती पुलसम्मको आधा सडक ६ लेन र आधाजति चार लेनको बन्ने इञ्जिनियर नेपालले बताए ।

चार लेनको उक्त सडकमा १५ दशमलव ३२ किमीमा दुईतर्फी र १४ दशमलव १५ किमीमा एकतर्फी कालोपत्र गरिएको आयोजनाका इञ्जिनियर सौजन्य नेपालले जानकारी दिए । उक्त सडक निर्माणको म्याद विसं २०८२ पुससम्म छ ।

वियजपुर खोला र सेती नदीमा पुल निर्माण पनि सँगसँगै भइरहेको उनको भनाइ छ । पश्चिम खण्डमा पर्ने १२ ओटामध्ये ९ ओटा सडक पुल निर्माणको अन्तिम चरणमा रहेको आयोजना कार्यालयले जनाएको छ । चिनियाँ निर्माण कम्पनीले रू. सात अर्ब ४० करोड ४६ लाखमा पश्चिम खण्ड निर्माणको जिम्मा लिएको हो । ८१ किमी दूरीको पोखरा-मुग्लिन सडक एसियाली विकास बैंकको ऋण सहयोगमा विस्तार तथा स्तरोन्नति भइरहेको छ । कुल ४१ दशमलव ४५ किमीको पूर्वी खण्डमा पनि २०७८ वैशाखदेखि निर्माण कम्पनी चाइना कम्युनिकेसन कन्स्ट्रक्सनले काम शुरू गरेको थियो । पूर्वी खण्डमा सडक स्तरोन्नति र कालोपत्रको काम अन्तिम चरणमा पुगेको आयोजना कार्यालयले जनाएको छ । सरकारको प्राथमिकता प्राप्त यस सडक आयोजना निर्माणका क्रममा रहेकाले पोखराको यातायात सेवा केही असहज भने बनेको छ । सडक स्तरोन्नति लक्ष्यभन्दा केही ढिलो भइरहेकोमा स्थानीयवासीको गुनासो छ ।

गण्डकी प्रदेशको राजधानी जोड्ने मुख्य सडकमार्गको स्तरोन्नतिपछि पोखरादेखि देशका विभिन्न ठाउँको यातायात सेवा सहज र छरितो हुनेछ । चार लेनको उक्त सडकले सिंगो गण्डकी प्रदेशको आर्थिक र पर्यटकीय गतिविधि बढाउन मद्दत पुग्ने विश्वास लिइएको छ । पोखरा आवतजावत गर्दा धूलो र हिलो छिचोल्दै घण्टौंको यात्रा गर्नुपर्ने सर्वसाधारणको बाध्यता छिट्टै अन्त्य हुने इञ्जिनियर नेपालले बताए । *रासस*

पर्वतमा यस वर्ष आलु उत्पादन बढ्ने अनुमान

पर्वत । आलुखेतीको क्षेत्रफल विस्तारसँगै अनुकूल मौसमका कारण यस वर्ष जिल्लामा आलु उत्पादन वृद्धि हुने अनुमान गरिएको छ । आलु उत्पादनमा जिल्लालाई आत्मनिर्भर बनाउने उद्देश्यले गत वर्षदेखि शुरू भएको खायन जातको आलु विस्तार कार्यक्रमअन्तर्गत यही हिउँदमा एक हजार ४५० हेक्टर क्षेत्रफलमा आलुखेती गरिएको थियो ।

यस वर्ष प्रतिहेक्टर १५ मेट्रिक टनका दरले आलु उत्पादन हुने कृषि ज्ञान केन्द्रको अनुमान छ । जसअनुसार हिउँदमा मात्र करीब २२ हजार मेट्रिक टन आलु उत्पादन हुने कृषि ज्ञान केन्द्रका प्रमुख परशुराम अधिकारीले जानकारी दिए । सरदर प्रतिकेजी रू. ४० का दरले किसानले आलु विक्री गर्दा करीब रू. ८७ करोड आम्दानी हुने अनुमान छ ।

जिल्लामा गत आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा एक हजार ३९० हेक्टर क्षेत्रफलमा आलुखेती गर्दा २० हजार ३३० मेट्रिक टन आलु उत्पादन भएको थियो ।

कृषि ज्ञान केन्द्रका सूचना अधिकारी सोविता सुवेदीका अनुसार विभिन्न पकेट क्षेत्रमा ६१ ओटा कृषक समूहलाई आलु उत्पादनमा रू. एक करोड ४७ लाख अनुदान वितरण गरिएको छ । बीउ खरीदमा ७० प्रतिशत, यान्त्रिकीकरणमा ५० प्रतिशत, सिँचाइ पूर्वाधारमा ८५ प्रतिशत र बजारीकरण तथा 'प्याकेजिङ'मा ७५ प्रतिशत अनुदान दिइएको सूचना अधिकारी सुवेदीले बताए ।

जलजला गाउँपालिकाका १६ कृषक समूहले आलु उत्पादनमा अनुदान लिएका छन् । अनुदान पाउन कम्तीमा कृषक समूहले ३० रोपनीभन्दा बढी क्षेत्रफलमा सामूहिक आलुखेती गरेको हुनुपर्छ ।

मोदी गाउँपालिकाका- ४, ५, ६, ७, ९ स्थित लेसपार, क्याङ, छापा, बाजुङलगायत करीब ४५० रोपनी क्षेत्रफलमा आठ कृषक समूहले खायन आलुखेती गरेका छन् । कुश्मा नगरपालिकाका आलु पकेटक्षेत्र पाङ, खुर्कोट, आर्थरलगायतमा २२५ रोपनीभन्दा बढी क्षेत्रफलमा कृषकले आलुखेती गरिरहेका छन् । फलेवास नगरपालिकाको मुडिकुवा, शंकरपोखरी, कुर्घा, लिमिठाना, चिर्दीखोलालगायतका किसानले २२० रोपनी क्षेत्रफलमा सामूहिक आलुखेती गरेका छन् ।

यसैगरी, दक्षिण पर्वतको पैयुँ गाउँपालिकाको हुवास क्षेत्र, महाशिला गाउँपालिकामा ६ ओटा कृषक समूह आलुखेती गरिरहेका छन् ।

कृषि ज्ञान केन्द्र प्रमुख परशुराम अधिकारीले गत वर्षभन्दा यस वर्ष आलु उत्पादन वृद्धि हुने बताए । हाल कृषकहरू आलु खन्ने चटारोमा रहेकाले अबको एक महीनापछि आलु उत्पादनको यकिन तथ्यांक प्राप्त हुने उनले बताए । *रासस*

सिंगा–तातोपानीमा नदी नियन्त्रण आयोजना शुरू

म्याग्दी । म्याग्दीको बेनी नगरपालिका-४ सिंगा-तातोपानीमा नदी नियन्त्रण आयोजना शुरू भएको छ । सिँचाइ तथा जलस्रोत व्यवस्थापन आयोजना पोखरा र जलस्रोत, सिँचाइ तथा खानेपानी डिभिजन कार्यालयले म्याग्दी नदीको कटानको जोखिममा रहेको तातोपानीको बस्ती संरक्षण आयोजना सञ्चालन गरेका हुन् । बेनी-४ का वडाध्यक्ष अणबहादुर खड्काले चालू आर्थिक वर्ष २०८१-८२ मा संघीय र प्रदेश सरकारको विनियोजन गरेको बजेटबाट म्याग्दी नदी किनारको फरकफरक ठाउँमा पक्की पर्खाल निर्माण थालिएको बताए । रू. एक करोड ५५ लाखमा ठेक्का सम्झौता गरेको साहाना-बिआरटी जेभी पर्वतले सरस्वती माविमुनि कम्पोजिट प्रविधिको पर्खाल निर्माण थालेको हो । यो योजनाका लागि रू. दुई करोड ७० लाख लागत अनुमान गरिएको थियो ।

म्याग्दी नदीको किनारमा कटान नियन्त्रणका लागि ६६ मिटर लामो, चार मिटर चौडाइ भएको तीन-तीन मिटर अग्लो कङ्क्रिट र त्यसमाथि ग्याबिन पर्खाल निर्माण गरिने सिँचाइ तथा जलस्रोत व्यवस्थापन आयोजनाका इन्जिनियर नरजङ गुरुङले बताए ।

यो ठेक्काको काम यसै आर्थिक वर्षभित्र सम्पन्न गर्ने लक्ष्यसहित निर्माणको कामलाई तीव्र पारिएको छ । जलस्रोत, सिँचाइ तथा खानेपानी डिभिजन कार्यालयले विनियोजन गरेको रू. ५० लाख बजेटबाट ठेक्का पाएको कम्पनी शान्ति निर्माण सेवाले उपल्लो तातोपानी बजारको पछाडि पक्की पर्खाल निर्माण थालेको छ ।

विसं २०७८ मा म्याग्दी नदीमा आएको बाढीले तातोपानीस्थित फापरखेत र मसारमा कटान गरेको थियो । मसारमा दुईओटा घर भत्किएका थिए । फापरखेतमा रहेको सरस्वती मावि, ज्वालामाई भगवती आमा समूहको भवन र मसारको १७ घर नदी कटानको जोखिममा छन् । करीब एक सय घरपरिवारको बसोवास रहेको उपल्लो तातोपानी बजार पनि नदी कटानको जोखिममा छ । यसअघि ग्याबियन पर्खाल निर्माण गरेर नदी नियन्त्रण गरिँदै आएकोमा यसपालिदेखि पक्की पर्खाल निर्माण गर्न थालिएको वडाध्यक्ष खड्काले बताए । प्राकृतिक उपचारस्थलका रूपमा परिचित सिंगा तातोपानी र बेनी बजारमा नदी कटान नियन्त्रणका लागि चालू आर्थिक वर्षमा बहुवर्षीय स्रोत सुनिश्चित भएको रू. १० करोड बजेटको योजना कार्यान्वयनका लागि पनि ठेक्का आह्वान भएको छ । सिँचाइ तथा जलस्रोत व्यवस्थापन आयोजनाका इन्जिनियर गुरुङका अनुसार तातोपानीमा एक सय दुई मिटर र बेनीको दरवाङ बजार पछाडि एक सय ६५ मिटर कम्पोजित पर्खाल निर्माण गर्न ठेक्का आह्वान भइसकेको छ । *रासस*

सिँचाइ तथा जलस्रोत व्यवस्थापन आयोजना पोखरा र जलस्रोत, सिँचाइ तथा खानेपानी डिभिजन कार्यालयले म्याग्दी नदीको कटानको जोखिममा रहेको तातोपानीको बस्ती संरक्षण आयोजना सञ्चालन गरेका हुन् ।

सिमसार क्षेत्रको अतिक्रमणले कछुवा जोखिममा

मोरङ । सिमसार क्षेत्रको अतिक्रमणले कछुवा उच्च जोखिममा परेका छन् । आहारा तथा उपयुक्त वासस्थानको उपलब्धता कम हुँदा यस्ता प्रजातिको संख्या घट्न सक्ने अनुसन्धानकर्ताले जनाएका छन् ।

मोरङको बेलबारीस्थित बेतना सिमसारमा दुई वर्षअघि संकटापन्न सूचीमा रहेको 'ब्लाक सफ्टसेल' नामक कछुवा दुई दर्जनभन्दा बढीको संख्यामा रहेको वैज्ञानिकको टोलीले पत्ता लगाएको थियो । हालसम्म नेपालमा कछुवाका १७ प्रजाति र दुई उपप्रजाति फेला परेका छन् । तीमध्ये १३ ओटा कडा हाड र चार प्रजातिको नरम खपटा भएका छन् ।

सिमसारमा रहने कछुवा संरक्षणमा कम महत्त्व दिँदा कछुवा जोखिममा पर्न सक्ने सम्भावना बढ्दै गएको प्राणी शास्त्रका उपप्राध्यापक रामचन्द्र अधिकारीले बताए । विगतका वर्षहरूमा प्रशस्त मात्रामा सिमसारमा देखिने कछुवा, पछिल्ला वर्षहरूमा देख्न कम हुँदै गएको बेलबारी- ११ का राजन पोखेल बताए ।

राष्ट्रिय प्रकृति संरक्षण कोषका संरक्षण अधिकृत गोविन्दप्रसाद पोखरेलले मोरङका सिमसारमा गरेको एक अध्ययनले सिमसारमा कंक्रिटको प्रयोगले गर्दा कछुवालगायत प्रजातिलाई नदी किनारमा आउने तथा फुल पार्नेजस्ता काममा असर गर्न सक्ने उल्लेख छ । मोरङमा करिब एक दशकदेखि सिमसार संरक्षणमा लाग्दै आएका अनुसन्धानकर्ता पोखरेलले हालसम्म एक दर्जनभन्दा बढी कछुवाको उद्धार गरेर विभिन्न सिमसार क्षेत्रमा छाडेको जानकारी पनि दिए । उनका अनुसार कछुवाको 'अन्डा'बाट भाले वा पोथीको सवालमा तापक्रमले निर्धारण गर्छ । औसत तापक्रमभन्दा केही बढी हुँदा पोथी र कम तापक्रम हुँदा भाले निस्कने गर्छ । त्यसैले जलवायु परिवर्तनका कारण हुने तापमान वृद्धिका कारण यो प्रजातिको पनि स्वाभाविक रूपमा नै असर गर्न सक्ने उनले बताए । यही प्रजातिको प्रजननमा जलवायु परिवर्तनका कारण के-कस्तो असर पार्छ भनेर अध्ययन नभए पनि जलवायु परिवर्तनका कारण पारस्थितिक प्रणालीको ह्रास आउने तथा प्रजातिहरूलाई नकारात्मक असर गर्ने पोखेलले बताए ।

धेरै प्रजातिका कछुवाहरू सिमसारमा आश्रित हुन्छन् । नेपालमा पाइने कछुवामध्ये इलंगेटेट टर्टोइस (लाम्चे कछुवा, ठोटरी र तीनधर्के कछुवा (ट्राइक्यारिनेटा) मात्र जमीनमा पाइने पोखेलले बताए । मानवीय अतिक्रमण, वन फँडानी तथा डढेलोका कारण यस्ता प्रजाति संकटमा पर्ने संरक्षण अधिकृत पोखरेलको भनाइ छ । वन फँडानी, आगलागी, सहरीकरण, पानीको स्रोतमा ह्रास, वन क्षेत्रमा विषादी फ्याँक्ने गतिविधि, शिकार गर्ने तथा घरमा पाल्नेजस्ता क्रियाकलापले यो प्रजाति झन् संकटमा पर्ने उनले बताए । *रासस*

सिमसारमा रहने कछुवा संरक्षणमा कम महत्त्व दिँदा कछुवा जोखिममा पर्न सक्ने सम्भावना बढ्दै गएको प्राणी शास्त्रका उपप्राध्यापक रामचन्द्र अधिकारीले बताए ।

कालीगण्डकी कोरिडोरको बागलुङ खण्डमा १० किलोमिटर कालोपत्र

ढोरपाटन (बागलुङ) । राष्ट्रिय गौरवको आयोजना कालीगण्डकी कोरिडोरको बागलुङ खण्डमा १० किलोमिटर सडक कालोपत्र गरिएको छ । गुल्मी र बागलुङको सिमाना पालुङखोलादेखि बलेवासम्म पहिलो र बलेवादेखि मालढुंगासम्म दोस्रो गरी दुई खण्डमा ठेक्का लगाएर धमाधम काम भइरहेको छ । पालुङखोलादेखि बलेवासम्मको पहिलो खण्डमा पर्ने २४ किलोमिटर कालिका कन्स्ट्रक्सन र बलेवादेखि मालढुंगासम्मको १० किलोमिटर खड्का कृष्ण बिएन जेभीले जिम्मा लिएर काम गरिरहेका छन् । हालसम्म पहिलो खण्डमा मात्रै कालोपत्र भएको कालीगण्डकी कोरिडोर आयोजना कार्यालयका सूचना अधिकारी अरुण खत्रीले जानकारी दिए

दोस्रो खण्डमा सडक फराकिलो बनाउने, नाली निर्माण गर्ने र 'रक कटिङ'को काम भइरहेको उनको भनाइ छ । अब पहिलो खण्डमा १४ र दोस्रो खण्डको १० किलोमिटर गरी २४ किलोमिटर सडक कालोपत्र गर्न बाँकी रहेको खत्रीले बताए । उनका अनुसार पालुङखोलादेखि बलेवासम्म ५० प्रतिशत र बलेवादेखि मालढुंगासम्म ७० प्रतिशत काम सम्पन्न भएको छ ।

'चिसो मौसम सकिन थालेको छ, अब कालोपत्र गर्नका लागि धेरै ठाउँमा तयारी गरिएको छ, केही समयमै बाँकी ठाउँमा कालोपत्र हुन्छ,' सूचना अधिकारी खत्रीले भने, 'अहिले बागलुङ खण्डको प्रगति हेर्ने हो भने ७७/७८ प्रतिशत काम सकिएको छ, दोस्रो खण्डमा कालोपत्रका लागि शुरू भएको छैन, तर अरू काम धमाधम भएको छ ।'

त्रिदेशीय सडकका रूपमा रहेको कोरिडोर आयोजना १४ वर्ष अगाडि शुरू भएको थियो । आर्थिक वर्ष २०६७/६८ देखि शुरू भएको आयोजनाले जिल्लाको जैमिनी नगरपालिका र बागलुङ नगरपालिकालाई जोडेको छ । जैमिनीमा १९ दशमलव पाँच किलोमिटर र बागलुङ नगरपालिकामा १४ दशमलव पाँच किलोमिटर पर्छ । नवलपुरको गैंडाकोटदेखि कोराला नाकासम्म ४९५ किलोमिटर रहेको कोरिडोर बागलुङको मालढुंगा २४० किलोमिटर लामो छ । यसले मुस्ताङ, म्याग्दी, बागलुङ, पर्वतसहितका जिल्लाबाट बुटवल, भैरहवा र भारतसम्म पुग्ने यात्रासमेत छोट्याइदिएको छ ।

कोरिडोर कालोपत्र हुन थालेपछि बागलुङबाट बुटवल, भैरहवालगायत ठाउँमा पुग्ने यात्रा छोटिएको स्थानीय सुनिल थापाले बताए । कच्चीमा फाटफुट सवार ासाधन चले पनि अहिले मुक्तिनाथ जाने भारतीय तीर्थयात्रुले बढी यात्रा गर्न थालेको उनको भनाइ छ ।

उनले भने, 'कोरिडोरले बागलुङलाई तराईसँग सीधा जोड्यो, पहिले बुटवल जाँदा पोखरा हुँदै घुमाउरो बाटो जानुपर्थ्यो अहिले सीधै यहीँबाट बुटवल जान सकिन्छ, पहिला बुटवल पुग्न झण्डै ९ घण्टा लाग्थ्यो, अहिले पाँच घण्टा नहुँदै पुगिन्छ, यसले बागलुङवासीलाई ठूलो सुविधा दियो, सबै सडक कालोपत्र भयो भने अझै यात्रा सहज र छोटो हुनेछ ।' रासस

गुल्मी र बागलुङको सिमाना पालुङखोलादेखि बलेवासम्म पहिलो र बलेवादेखि मालढुंगासम्म दोस्रो गरी दुई खण्डमा ठेक्का लगाएर धमाधम काम भइरहेको छ ।

दरखोलामा मुना र दर गाउँ जोड्ने झोलुङ्गे पुल निर्माण

म्याग्दी । म्याग्दीको धवलागिरी गाउँपालिका-३ स्थित दरखोलामा तीन सय ५५ मिटर लामो झोलुङ्गे पुल निर्माण शुरू भएको छ । मुना र दर गाउँ जोड्ने झोलुङ्गे पुल निर्माणका लागि गत जेठ महीनामा रू. दुई करोड ३१ लख ३६ हजार सात सय ५० मा ठेक्का सम्झौता गरेको निर्माण कम्पनीले मुनातर्फको जिप निर्माण सकेको र दरतर्फ अन्तिम चरणमा पुऱ्याएको छ ।

पचास प्रतिशत निर्माण सकिएको यो पुलबाट धवलागिरी.-३ र ४ मा पर्ने एक हजार दुई सय घरपरिवारका साथै धौलागिरी चक्रीय पदमार्गमा जाने पर्यटकहरू लाभान्वित हुने धवलागिरी-३ का वडा अध्यक्ष देवेन्द्र रोकाले बताए ।

दर, मुदी, खिवाङ, नेरवाङ, बगर, नाउराका बासिन्दालाई गाउँपालिकाको केन्द्र मुना आउन जान तीस मिनेट घुमाउरो र उकालो बाटो पाँच मिनेटमा छोटिने उनले बताए । यसैगरी दर गाउँका विद्यार्थीलाई मुनाको धवलागिरि र फलीयागाउँको धनजनता माविमा आउन जान पनि सहज हुने भएको छ ।

विसं २०८२ को मङ्सिर महीनासम्मको म्याद भएपनि यसै आर्थिक वर्षभित्र पुल निर्माण सम्पन्न गर्ने तयारीका साथ काम भइरहेको निर्माण कम्पनीका सञ्चालक प्रदिप सापकोटाले बताए । *रासस*

तस्वीर : एफएनसीसीआई

फागु पर्वको अवसरमा नेपाल उद्योग वाणिज्य महासंघ (एफएनसीसीआई)मा फागु खेल्दै व्यवसायीहरु ।

न्यून 'भिजिबिलिटी'का कारण एक सातादेखि उडान प्रभावित

काठमाडौं । एयर अरेबियाको जहाजले बिहीवार दिउँसो १ बजेर ५ मिनेटमा काठमाडौंस्थित त्रिभुवन अन्तरराष्ट्रिय विमानस्थलमा अवतरण गर्नै लाग्दा 'मिस एप्रोच ओभरसुट' भयो । काठमाडौं विमानस्थलमा एप्रोच लिएको उक्त जहाजले अवतरण हुनै लाग्दा नरेफाँटमाथिबाट एक्कासी ओभरसुट गऱ्यो । हावाको गति नमिलेको 'विन्ड सियर' भएर विमानले मिस एप्रोच गरेको विमानस्थलका प्रवक्ता रिन्जी शेर्पाले बताए ।

'एयर अरेबियाको जहाजले काठमाडौं विमानस्थलमा फाइनल एप्रोच लिँदा मिस एप्रोच भएको छ,' उनले भने, 'दुई तर्फको हावा मिसिएपछि भुमरीजस्तो हुनेलाई विन्ड सियर भनिन्छ । जसका कारण जहाज हल्लिएर मिस एप्रोच भएको थियो ।' त्यसैगरी नयाँ दिल्लीबाट काठमाडौं आएको एयर इण्डियाको जहाजले बिहीवारै सिमरा माथिको आकाशमा होल्ड भइ चार फन्को मारेपछि काठमाडौंमा अवतरण भएको फ्लाइट राडर्डले जनाएको छ । सँगै बैङ्ककबाट आएको थाइ लाइन एयरको जहाज पनि केहीबेर होल्डमा परेको थियो ।

यसअघि बुधवार जापानको नारिताबाट आएको नेपाल एयरलाइन्सको जहाज केही समय होल्ड भएपछि अवतरण भयो । कतारको दोहाबाट आएको कतार एयरवेज र भारतको नयाँ दिल्लीबाट आएको एयर इन्डिया, मलेसियाको क्वालालम्पुरबाट आएको बाटिक एयर, दुबईबाट आएको फ्लाई दुबईको जहाज पनि होल्ड भएका थिए । त्यतिमात्रै हैन भैरहवाबाट आएको फ्लाइ दुबई, धनगढीबाट आएको बुद्ध एयर, पोखराबाट आएको यति एयरलाइन्सका विमान कम भिजिबिलिटीका कारण होल्डमा परेका थिए ।

प्रतिकूल मौसमका कारण पछिल्लो एक सातादेखि मुलुकको उडान सामान्य प्रभावित भइरहेको छ । प्रतिकुल मौसमका कारण आवश्यक भिजिबिलिटी नहुँदा र आन्तरिक र अन्तरराष्ट्रिय हवाई उडान प्रभावित भइरहेको त्रिभुवन अन्तरराष्ट्रिय विमानस्थलले जनाएको छ ।

काठमाडौं विमानस्थलमा एप्रोच लिएको उक्त जहाजले अवतरण हुनै लाग्दा नरेफाँटमाथिबाट एक्कासी ओभरसुट गऱ्यो । हावाको गति नमिलेको 'विन्ड सियर' भएर विमानले मिस एप्रोच गरेको विमानस्थलका प्रवक्ता रिन्जी शेर्पाले बताए ।

विमानस्थलका प्रवक्ता शेर्पाका अनुसार मौसममा आएको खराबीका कारण अन्तरराष्ट्रिय हवाई उडान बढी प्रभावित भइरहेको छ । नेपालमा अहिले प्रि-मनसुनी गतिविधि सक्रिय भइरहेको र वर्षा गराउने मौसमी प्रणालीको विकास भइरहेकाले मौसम प्रतिकूल हुँदा न्यून भिजिबिलिटी तथा हावाको गति नमिलेका कारण अन्तरराष्ट्रिय उडानका जहाज होल्ड र मिस एप्रोच हुने गरेको प्रवक्ता शेर्पाले जानकारी दिए । अन्तरराष्ट्रिय उडानका जहाज काठमाडौं विमानस्थलको धावनमार्गको पश्चिमतर्फ 'जिरो टु'बाट मात्रै अवतरण गर्नुपर्ने हुन्छ । आन्तरिक उडानका जहाजलाई लामो रनवे भएकाले दुवैतर्फबाट अवतरण गर्न मिल्ने भएकाले त्यतिधेरै समस्या नरहेको विमानस्थल कार्यालयले जनाएको छ ।

बुधवार राति काठमाडौं उपत्यकासहित देशका विभिन्न स्थानमा हल्कादेखि मध्यम वर्षा भएको छ । विशेषगरी कोशी, बागमती र गण्डकी प्रदेशका विभिन्न स्थानमा वर्षा भएको थियो । बिहीवार पनि ती प्रदेशका पहाडी भेगमा आंशिक बदली रहनुका साथै अपराह्नतिर घेम गर्जन चट्याङ्गसहित हल्कादेखि मध्यम वर्षाको पूर्वानुमान जल तथा मौसम विज्ञान विभाग मौसम पूर्वानुमान महाशाखाले गरेको छ । *रासस*

रेशम हराएपछि किम्बु बन्यो पशु आहारा, तीन लाख बिरुवा उत्पादन हुँदै

चितवन । व्यावसायिक रूपमा रेशमखेती गर्ने किसान नभएपछि यहाँ उत्पादन गरिने किम्बुका बिरुवा पशु आहारा बनेको छ । रेशम कीरालाई खुवाउन लगाइने किम्बु अहिले पशु चौपायका लागि पोषिलो आहारा बनेको हो ।

भण्डारास्थित व्यावसायिक कीट विकास फार्म प्राविधिक पवनकुमार यादवका अनुसार कार्यालयमा चार बाकस रेशमका फूल ल्याइएको छ । ती बाहेक अन्यत्र निजी क्षेत्रमा रेशमखेती गर्ने किसान पलायन भएका छन् । यहाँ उत्पादन हुने किम्बुका बिरुवा यस क्षेत्रका किसानले गाईभैंसी र बाखाको आहाराका लागि लिने गर्दछन् ।

कार्यालयले चालू आर्थिक वर्षमा तीन लाख बढी किम्बुका बिरुवा उत्पादन गर्ने जनाएको छ । फार्मले चार हेक्टर क्षेत्रफलमा ती बिरुवा उत्पादन गर्न लागेको हो । यादवका अनुसार असारमा बिरुवा विक्री गरिन्छ । बागमती प्रदेशभित्रका स्थानीय तह र सहकारीले धेरै बिरुवा खरीद गरेर

अनुदानमा बाढ्ने गर्दछन् । ती बिरुवा पशु चौपाय आहारका लागि किसानलाई बाढ्ने गरिन्छ ।

शुरुआती समयमा रेशमखेतीका लागि किम्बुको प्रयोग गर्ने गरिएको भए पनि अहिले रेशमखेती हुन छाडेपछि पशुपालन गर्ने किसानले घाँसको रूपमा प्रयोग गर्न थालेका हुन । उत्पादित बिरुवा चितवनसहित रामेछाप, दोलखा, सिन्धुली, गोरखा, धादिङलगायतका जिल्लामा जाने गरेको छ ।

प्रतिबिरुवा रू. पाँचको दरले विक्री गर्ने गरिएको छ । उनले भने, 'रेशमखेती गर्न कृषकले छोडेपछि अहिले पशुपालन गर्ने किसानले किम्बुका बिरुवा घाँसका लागि लैजाने गरेका छन् ।' कार्यालयले अहिले कानमा जातको किम्बु लगाउने गरेको छ । यसमा २१ प्रतिशत प्रोटिन र ११ दशमलव ५ प्रतिशत कार्बोहाइडेड हुने गर्दछ । जसका कारण रेशम कीराले सहजै पचाउन सक्ने हुँदा रेशमको रोजाइमा पर्ने गर्दछ । यो पशु चौपायका लागि पनि उपयुक्त घाँस हुने उनी बताउँछन् ।

रेशमखेती झन्झटिलो हुने र त्यसको उचित मूल्य नपाउँदा यहाँका किसानले खेती गर्न छाडेका हुन् । सरकारले कोकुनको मूल्य प्रतिकिलो रू. ३७५ तोकेको थियो । यो मूल्यमा लागत नउठ्ने र किन्ने ग्राहक समेत नपाउने भएपछि किसानले खेती गर्न छाडेका हुन् । पहिले पहिले सरकारले रेशमपालनका लागि विभिन्न शीर्षकमा अनुदान दिने भए पनि पछिल्लो समय अनुदान समेत हटाएपछि किसान पलायन हुन थालेका हुन् । कार्यालयका सूचना अधिकारी कमलनयन पन्तका अनुसार शुरूमा माडीलाई रेशमखेतीको पकेट क्षेत्रको रुपमा विकास गरिएको भए पनि अहिले त्यहाँका किसानले यो व्यवसाय छाडेका छन् । यसअघि मकवानपुरलगायतका जिल्लामा पनि रेशमपालन हुने गरेको थियो । *रासस*

सिन्जामा सञ्चालित स्वास्थ शिविरमा २७३ जना लाभान्वित

जुम्ला । सिन्जा गाउँपालिकामा सञ्चालित स्वास्थ शिविरबाट २७३ जना लाभान्वित भएका छन् । वडा नं २ वडाअन्तर्गत विष्टवाडाको आधारभुत स्वास्थ्य सेवा केन्द्रमा नसर्ने रोगसम्बन्धी स्वास्थ्य शिविर सञ्चालन भएको हो । जनस्वास्थ्य कार्यालयको सहयोग तथा प्लान इन्टरनेशनल नेपाल र पेस नेपालको समन्वय एवं गाउँपालिकाको स्वास्थ्य शाखाको आयोजनामा बुधवार स्वास्थ्य शिविर सञ्चालन गरिएको गाउँपालिकाका अध्यक्ष पुर्णप्रसाद धितालले जानकारी दिए ।

नसर्ने रोगसम्बन्धी

उच्च रक्तचाप, मधुमेह र महिलाको पाठेघरको क्यान्सरको जाँच गरिएको गाउँपालिकाका स्वास्थ्य शाखा संयोजक ललित रोकायाले बताए । सो निःशुल्क स्वास्थ्य शिविरबाट २११ महिला र ६२ पुरुषको स्वास्थ्य जाँच गरिएको छ ।

महिलाको पाठेघर परीक्षण १४४, रिङ प्रेसरी प्रयोग गरेका सात महिला र पाठेघरको अप्रेशन गर्नुपर्ने दुई महिला रहेको स्वास्थ्य शाखा संयोजक रोकायाको भनाइ छ । पाठेघरसम्बन्धी समस्या भई थप उपचार गर्न २६ महिलालाई कर्णाली स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान शिक्षण अस्पतालमा सिफारिस गरिएको स्वास्थ्य शाखाले जनाएको छ । *रासस*

इन्टरनेशनल हिमालय हस्पिटालिटी एण्ड होटल लिमिटेडको

विशेष साधारण सभा सम्बन्धी सूचना

(दोश्रो पटक सूचना प्रकाशित मितिः २०८१ चैत्र १ गते)

यस कम्पनीको मिति २०८१ साल फागुन २८ गते बसेको संचालक समितिको बैठकको निर्णय अनुसार यस कम्पनीको विशेष साधारण सभा देहायको मिति, स्थान र समयमा निम्न विषयहरु उपर छलफल तथा निर्णय गर्न बस्ने भएको हुँदा कम्पनी ऐन, २०६३ को दफा ६७ (२) को प्रयोजनार्थ सबै शेयरधनी महानुभावहरुको जानकारीको लागि यो सूचना पठाईएको छ ।

सभा हुने मिति : २०८१/१२/२० गते बुधबार
स्थान : कम्पनीको रजिष्टर्ड कार्यालय, बसन्तपुर, काठमाडौं २३ ।
समय : बिहान १०:०० बजे

कम्पनीको विशेष साधारण सभाको छलफलको विषयसुचीः

(क) बिशेष प्रस्ताव
१) यस कम्पनीको अधिकृत तथा जारी पुँजीहरु थप गर्ने र सो अनुसार प्रबन्धपत्र संशोधन गरी नेपाल सरकार, कम्पनी रजिष्ट्रार कार्यालयमा अभिलेख गर्ने बारे ।

(ख) विविध
संचालकहरु तथा शेयरधनीहरुले अनलाईन (भर्चुअल) माध्यमद्वारा पनि सहभागिता जनाउन सकिनेछ र सो सम्बन्धी जानकारी कम्पनीले प्रत्येक संचालकहरु तथा शेयरधनीहरुलाई ईमेलद्वारा जानकारी तथा पुष्टिकरण गरिनेछ ।

संचालक समितिको आज्ञाले,
कम्पनी सचिव

६ वर्षमा बन्यो देवघाटको विद्युतीय शवदाह गृह

सूर्यप्रसाद अधिकारी
चितवन

भरतपुर महानगरपालिका वडा नं-१, देवघाटमा विद्युतीय शवदाह गृह ६ वर्षमा पूरा भएको छ । 'कछुवा गतिमा' निर्माण भएको भन्दै सबैतिरबाट चर्को आलोचना भएपछि नयाँ वर्षबाट सञ्चालनमा ल्याउन लागिएको हो ।

'निकै लामो संघर्ष, समस्या, बाधा र अड्काउलाई फुकाउँदै शवदाह गृह निर्माणको कामलाई अन्तिम चरणमा ल्याइपुऱ्याएका छौं,' सघन शहरी तथा भवन निर्माण कार्यालय चितवनका प्रमुख झपड थापाले भने ।

शवदाह गृह निर्माणमा रंगरोगनको काम बाँकी छ । शव जलाउने मेसिन फिट भइसकेको छ । झ्यालढोकामा केही काम अझै बाँकी छ । सघन शहरी तथा भवन निर्माण कार्यालयले चैतमा काम सकेर नयाँ वर्षसँगै शवदाह गृह सञ्चालनमा ल्याउने तयारी गरेको प्रमुख थापा बताउँछन् ।

निर्माण कम्पनीले दुई वर्षमा निर्माण सक्ने गरी ठेक्का सम्झौता गरे पनि पूरा हुन ६ वर्ष लाग्यो । निर्माणका लागि चारपटकसम्म म्याद थपियो । 'निर्माण कम्पनीलाई जरीवाना लगाउनेदेखि ठेक्का तोड्नेसम्मको चेतावनी दिइयो,' प्रमुख थापाले बताए ।

कामको प्रगति नदेखिएपछि ग्यारेन्टी रकमसमेत जफत भएको थियो । 'अन्ततः काम

'निकै लामो संघर्ष, समस्या, बाधा र अड्काउलाई फुकाउँदै शवदाह गृह निर्माणको कामलाई अन्तिम चरणमा ल्याइपुऱ्याएका छौं,' सघन शहरी तथा भवन निर्माण कार्यालय चितवनका प्रमुख झपड थापाले भने ।

सम्पन्न भएको छ अब, सामान्य केही काम बाँकी छ । अन्तिम चरणमा म्याद थप्ने त कुरै भएन, अझै अगाडि सकिन्छ कि भनेर लागिरहेका छौं, ' उनले भने ।

देवघाट विद्युतीय शवदाह गृह भरतपुर महानगरपालिकाको गौरवको आयोजना भन्दै काम छिटो सक्न पटकपटक महानगरले पनि निर्माण कम्पनीलाई निर्देशन दिएको थियो । विसं २०७५ माघ ३ गते शवदाह गृह निर्माणको जिम्मा मिलिनियम सिद्धगढी जेभीले लिएको थियो । काम नै अघि बढ्न नसकेपछि शवदाह गृहको निर्माण सम्झौता थपिएको थियो । पहिलो म्याद २०७७ साल माघ ३ गतेसम्म दिइयो । यो समयमा निर्माण नभएपछि २०७८ साल चैत मसान्तसम्म निर्माणको पुनः म्याद थपियो । चैत मसान्तसम्म पनि निर्माण नभएपछि फेरि तेस्रोपटक २०७९ साउन ३० गतेसम्म म्याद थपियो ।

पटकपटक म्याद थपे पनि निर्माण पूरा नहुँदा सर्वत्र निराशा र हैरानी खेप्नु परेको थियो । चौंथोपटक पुनः म्याद थपियो । सघन शहरी कार्यालयले चौथोपटकको म्यादभित्र अहिले काम भइरहेको जनाएको छ । संघीय सरकारको बजेटबाट मूल्य अभिवृद्धि करबाहेक ९ करोड ९२ लाख रुपैयाँमा शवदाह गृह निर्माणको ठेक्का लगाइएको थियो । ६ सय वर्गमिटरमा शवदाह गृह निर्माणको काम करीब पूरा भएको छ ।

देवघाट क्षेत्र विकास समितिका अध्यक्ष सदन बरालले शवदाह गृहमा लाइट जडानको काम अझै बाँकी रहेको बताए । उनले भने, 'वैशाखमै सञ्चालनमा ल्याउने तयारी छ, अब काम धेरै बाँकी छैन, अब कुनै व्यवधान आउने छैन भन्ने विश्वास पनि छ ।'

देवघाट क्षेत्र विकास समिति दाहसंस्कार उपसमिति संयोजक रत्नलाल कँडेलका अनुसार चितवन, तनहुँ र नवलपरासी तीन जिल्लाको सङ्गमस्थल देवघाटमा दैनिक औसत १० ओटा शवको दाहसंस्कार हुने गरेको छ । एउटा शव जल्नका लागि चार क्विन्टल दाउरा आवश्यक पर्ने उनले बताए ।

इन्फिनिटी लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.
Infinity Laghubitta Bittiya Sanstha Ltd.
(नेपाल राष्ट्र बैंकबाट "घ" वर्गको ईजाजतपत्र प्राप्त संस्था)
केन्द्रीय कार्यालय गैंडाकोट, नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पूर्व)
फोनः ०७८-५०३३०१, इमेलः info@infinitylbsl.com.np, वेबः infinitylbsl.com.np

संस्थापक शेयर खरिद गर्न चाहनु हुने संस्थापक शेयरधनीहरुका लागि प्रकाशित ३५ दिने सूचना

(प्रकाशित मिति २०८१ चैत १ गते शुक्रबार)

यस वित्तीय संस्थाका संस्थापक शेयरधनीहरुले आफ्नो नाममा रहेको ६,००० (छ हजार मात्र) कित्ता संस्थापक शेयर बिक्रीको लागि संस्था समक्ष लिखित रुपमा निवेदन दिनु भएकोमा उक्त निवेदन सञ्चालक समितिको बैठकमा पेश हुँदा रित पुऱ्याई बिक्री गर्न प्रक्रिया अघि बढाउने निर्णय भए अनुसार उक्त संस्थापक शेयर खरिद गरिलिन इच्छुक हाल कायम यस वित्तीय संस्थाका संस्थापक शेयरधनीहरुलाई नै पहिलो प्राथमिकता दिनुपर्ने नेपाल राष्ट्र बैंकको निर्देशन बमोजिम संस्थापक शेयरधनीहरुको जानकारीको लागि यो सूचना प्रकाशित गरिएको छ । यदि कुनै संस्थापक शेयरधनी महानुभावहरुलाई वित्तीय संस्थाको संस्थापक शेयर खरिद गरिलिन इच्छा भएमा यो सूचना प्रकाशित भएको मितिले ३५ (पैंतीस) दिनभित्र आवश्यक कागजात प्रमाण संलग्न गरी कम्पनीको केन्द्रीय कार्यालयमा आफुले खरिद गर्ने शेयर कित्ताको व्यहोरा खुलाई निवेदन दिनहुन अनुरोध गर्दछौं । उक्त समयावधि भित्र विद्यमान संस्थापकहरुको निवेदन प्राप्त हुन नआएमा बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन २०७३, नेपाल राष्ट्र बैंकबाट ईजाजतपत्र प्राप्त "घ" वर्गका लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरुलाई जारी गरिएको एकीकृत निर्देशन, २०७९ तथा अन्य प्रचलित कानुन बमोजिम उक्त संस्थापक शेयरधनीहरुको दावी नभएको सम्झी बिक्रीको लागि प्राप्त उक्त संस्थापक शेयरहरु खरिद गरी लगानी गर्न चाहने संस्थापक शेयरधनीभन्दा बाहिरका अन्य व्यक्ति/संस्थालाई बिक्री गर्न आवश्यक प्रक्रिया अघि बढाइने व्यहोरा सम्बन्धित सबैको जानकारीका लागि यो सूचना प्रकाशित गरिएको छ ।

मनकामना दरौंदी हाइड्रोपावर कम्पनी लिमिटेड को

छैटौं बार्षिक साधारण सभा सम्बन्धी सूचना

आदरणीय शेयरधनी महानुभावहरु,
यस **मनकामना दरौंदी हाइड्रोपावर कम्पनी लिमिटेड**को मिति २०८१/११/२६ गते बसेको सञ्चालक समितिको ९३ औं बैठकद्वारा गरिएको निर्णयानुसार यस **कम्पनीको छैटौं** बार्षिक साधारण सभा निम्न लिखित मिति, समय र स्थानमा निम्न विषयहरुमा छलफल तथा निर्णय गर्न बस्ने भएको हुँदा सम्पूर्ण शेयरधनी महानुभावहरुको जानकारी एवं उपस्थितीको लागि हार्दिक अनुरोध गर्दछौं ।

सभा हुने मिति, समय र स्थान :
मिति : २०८१ चैत्र २३ गते, शनिवार,
समय : विहान ११:३० बजे ।
स्थान : होटल हार्दिक, वागबजार, काठमाडौं ।

छलफलका विषयहरु
क) साधारण प्रस्तावहरु :
१) संचालक समितिको तर्फबाट अध्यक्षज्यूको आ.व.२०८०/०८१ को वार्षिक प्रतिवेदन माथि छलफल गरी पारित गर्ने ।
२) लेखा परिक्षकको प्रतिवेदन सहितको आ.व.२०८०/०८१ को वासलात, नाफा नोक्सान हिसाव र नगद प्रवाह विवरण माथि छलफल गरि पारित गर्ने ।
३) आ.व.२०८१/०८२ को लागी लेखा परिक्षक नियुक्ति गर्ने र निजको पारिश्रमिक निर्धारण गर्ने ।
४) सञ्चालकहरुको बैठक भत्ता, मासिक पारिश्रमिक, दैनिक भत्ता तथा भ्रमण खर्च वा अन्य सुविधा सम्वन्धमा ।
५) सभाको माईनुट प्रमाणीत गर्न सञ्चालक र शेयरधनीको तर्फवाट प्रतिनिधी चयन गर्ने सम्वन्धमा ।

ख) विशेष प्रस्तावहरु :
१) कम्पनीको हाल कायम रहेको चुक्ता पुँजी र सञ्चित मुनाफा (फ्रि रिजर्भ) को जम्मा रकम भन्दा बढीको विभिन्न वैंक तथा वित्तिय सस्थावाट ऋृण लिन आवश्यक परेमा सञ्चालक समितिलाई अख्तियारी दिने सम्वन्धमा ।

ग) विविध प्रस्तावहरु :

सञ्चालक समितिको निर्णयानुसार
कम्पनी सचिव

संसारमा कुनै गरीब मुलुक छैनन्, मात्र स्रोत व्यवस्थापनमा असफल प्रणालीहरू छन् ।
- नोम चम्स्की

सम्पादकीय

चर्को अनुमतिपत्र नवीकरण शुल्क

नेपालमा दूरसञ्चार सेवा व्यवसाय ओरालो लागिरहेको सन्दर्भमा चर्को अनुमतिपत्र नवीकरण लिइरहेको सरकारले दूरसञ्चार कम्पनीहरूको नवीकरण शुल्कमा पुनरवलोकन गर्ने तयारी गरेको छ । व्यवसाय खस्किएको अवस्थामा शुल्क कम गरेर कम्पनीहरूलाई नवीन सेवा प्रवाह गर्न प्रोत्साहन गर्नु आवश्यक हुन्छ । नवीकरण शुल्क घटाउन बारम्बार माग गर्दा पनि वास्ता नगरेको सरकारले अहिले त्यसलाई पुनर्विचार गर्न थाल्नुलाई सकारात्मक मान्न सकिन्छ ।

नेपालमा दूरसञ्चार सेवाप्रदायकले दूरसञ्चार नियमावलीअनुसार अनुमतिपत्र नवीकरण शुल्क २० अर्ब रुपैयाँ तिनुपर्छ । अनुमतिपत्रको २५ वर्षे अवधिमा तीनपल्ट नवीकरण गर्दा दूरसञ्चार कम्पनीहरूले यसवापत मात्र ६० अर्ब रुपैयाँ तिर्नुपर्छ । साथै ग्रामीण दूरसञ्चार सेवा शुल्कलगायत अन्य शुल्क पनि तिनुपर्छ । २५ वर्षमा निजी कम्पनी सरकारीसमेत हुन्छ । यस्तो अवस्थामा त्यति ठूलो रकम तिरेर नवीकरण गराउन बाध्य पार्नु सही होइन । दूरसञ्चारका क्षेत्रमा प्रतिस्पर्धाकै कारण अहिले यतिको सुधार आउन सकेको हो भन्नेमा कुनै द्विविधा छैन । तर, अनुमतिशुल्क चर्को हुने र निजी कम्पनी सरकारी बन्ने प्रावधानका कारण भएको एउटा निजी कम्पनी एनसेल पनि बन्द भयो भने सरकारी कम्पनीको एकाधिकार चल्छ र त्यसले गुणस्तरीय सेवा दिने सम्भावना कम हुन्छ । त्यसैले अनुमति शुल्कमा पुनर्विचार गर्नै पर्छ ।

दूरसञ्चार क्षेत्र ज्यादै छिटो परिवर्तन हुने प्रविधि हो । त्यसो हुँदा छिटो छिटो नयाँ सेवा दिन नसके कम्पनीहरू बन्द हुन बेर लाग्दैन । नेपालमा युटीएल र स्मार्ट टेलिकम जस्ता कम्पनी बन्द भइसकेका छन् भने नयाँ आउने तयारीमा रहेका कम्पनीले समेत काम अघि बढाएका छैनन् । त्यसैले सरकारले अनुमतिपत्रका लागि लाग्ने शुल्क कम गर्नु आवश्यक छ । शुल्क कम हुँदा सेवा प्रदायक कम्पनीले सेवामा नवीनता ल्याउन लगानी गर्न सक्छन् ।

कम्पनीको कुल आम्दानीको ४८ प्रतिशत राज्यलाई विभिन्न शीर्षकमा कर जाने अवस्थाले कम्पनीहरूलाई मर्का परेको छ । यसले दूरसञ्चार क्षेत्रले थप लगानी गर्न नसक्ने स्थिति आउँछ ।

सरकारले खर्बौंका आइटी निर्यातको लक्ष्य लिइरहँदा त्यसका लागि उच्च गतिको इन्टरनेट आवश्यक पर्छ । तर, एनसेल र नेपाल टेलिकम दुवैले अझै फाइभजी सेवा शुरु गर्न आँट गरेका छैनन् । भारतमा ७७६ जिल्लामध्ये ७७३ मा फाइभजी सेवा पुगिसकेको त्यहाँको सरकारले जनाएको छ । नेपालमा फाइभजी सेवा विस्तारका लागि ७० अर्ब रुपैयाँ पूर्वाधारमा लगानी गर्नुपर्नेमा हालको आम्दानी र नाफाले त्यति लगानी गर्न नसक्ने एनसेलका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत तथा प्रबन्ध निर्देशक जाब्बोर कायुमोभले बताएका छन् ।

नेपालको दूरसञ्चार क्षेत्रमा कर तथा सेवा शुल्क विश्वमै बढी छ । अन्तरराष्ट्रिय टेलिकम्युनिकेसन यूनियन (आइटियु)को तथ्यांक अनुसार आइटियुका १८३ सदस्य देशमध्ये नेपाल १११औं ज्यादा कर भएको मुलुकमा पर्दछ । यसरी अत्यधिक कर लगाउँदा दूरसञ्चार क्षेत्रमा लगानीको वातावरण बिग्रिएको छ । अतः यसलाई सुधार गर्न र पुनर्जीवन दिन तत्काल नीतिगत सुधार आवश्यक छ ।

यसका लागि पहिलो काम भनेको दूरसञ्चार क्षेत्रमा लगाइएका अत्यधिक करमाथि पुनर्विचार नै हो । त्यसपछि अन्य नियामकीय सुधार पनि उत्तिकै जरुरी छ । लाइसेन्स नवीकरण शुल्कलाई आम्दानीका आधारमा निर्धारण गर्नु सही कदम हुन सक्छ । यसो गर्दा साना कम्पनीलाई राहत मिल्नेछ र ठूला कम्पनीलाई थप लगानी गर्न प्रोत्साहन हुनेछ । त्यसैगरी स्पेक्ट्रमलाई उचित मूल्यमा उपलब्ध गराउनुपर्छ । सरकारी कम्पनीलाई बढी प्रोत्साहन हुने वा निजी कम्पनीलाई बढी प्रोत्साहन हुने गरी कुनै नीति बन्नु हुँदैन, सबैलाई प्रतिस्पर्धाको समान अवसर दिनुपर्छ ।

डिजिटल अर्थतन्त्र संवर्द्धनका लागि मोबाइल आधारभूत माध्यम हो । पछिल्लो समय कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (जीडीपी) मा टेलिकम क्षेत्रको योगदान ३ दशमलव ६ बाट १ दशमलव ८ प्रतिशतमा झरेको बताइएको छ । कम्पनीको कुल आम्दानीको ४८ प्रतिशत राज्यलाई विभिन्न शीर्षकमा कर जाने अवस्थाले कम्पनीहरूलाई मर्का परेको कायुमोभले बताएका छन् । यसले दूरसञ्चार क्षेत्रले थप लगानी गर्न नसक्ने स्थिति आउँछ । सरकारले डिजिटल अर्थतन्त्रलाई बढावा दिने नीति लिइरहँदा डिजिटल अर्थतन्त्रको प्रमुख खम्बा मानिएको दूरसञ्चार सेवालाई बलियो बनाउन आवश्यक छ । त्यसैले सरकारले अनुमतिपत्र नवीकरण दस्तुरमा पुनर्विचार गर्न चाहनु सकारात्मक हो ।

आर्थिक अभियान

१० वर्षअघिको आर्थिक अभियानबाट

उद्योग र सेवाक्षेत्रमा ८ प्रतिशत लगानी बढाउनुपर्छ

नेपालमा अहिले आर्थिक क्रियाकलाप शून्यप्रायः नै छ भने पनि हुन्छ । निजीक्षेत्र नयाँ लगानीका लागि उत्प्रेरित छैन । अझ चन्दाआतङ्कलगायत अनेक कारणले निजीक्षेत्र सन्त्रस्त बनिरहेको बेला लगानी विस्तार हुनु भनेको अचम्मलाग्दो कुरा हो । यो अवस्थाबाट पार पाउन र मुलुकलाई आर्थिक समृद्धिको दिशामा डोऱ्याउन आधारभूत तहबाटै पहल थाल्नुपर्छ । यसमा सरकारको भूमिका प्रधान हुन्छ । खासगरी गुमेको व्यावसायिक वातावरणलाई पुनःस्थापना गर्न सरकारको भूमिका महत्त्वपूर्ण हुन्छ । तर, सरकारको ध्यान यतिखेर अन्तै छ ।

अहिले आर्थिक वृद्धिदर बढाउन के गर्नुपर्ला भन्ने चासो र चिन्ता सबै क्षेत्रबाट उठ्ने गरेको छ । अझ हाम्रा छिमेकी मुलुक भारत र चीनले गरेको अभूतपूर्व आर्थिक वृद्धिदरले हामीलाई लाजमर्दो अवस्थामा पुऱ्याएको छ । हुन त आर्थिक विकासको बाटोमा हाम्रो मुलुकलाई हिँडाउनै सक्ने भने होइन । यसका लागि हामीले विकासका क्षेत्र पहिचान गर्न सक्नुपर्छ । ५ प्रतिशतभन्दा कम आर्थिक वृद्धिदर हासिल गरिरहेको अवस्थामा ७ प्रतिशतको वृद्धिदर पहाडैजस्तो लाग्न सक्छ । तर, नेपालको आर्थिक वृद्धिदर ७ प्रतिशत पुऱ्याउन गाह्रो छैन । मुख्य कुरा हाल भइरहेको लगानीमा कृषिमा ४-५ प्रतिशत तथा उद्योग र सेवाक्षेत्रमा ८ प्रतिशतजति लगानी बढाउने हो भने ७ प्रतिशत आर्थिक वृद्धिदर खासै चुनौती होइन ।

(पूर्वअर्थमन्त्री डा. प्रकाशचन्द्र लोहनीसँगको कुराकानीबाट)

वर्ष ८, अंक १५१, आइतवार, ६ फागुन, २०६९

किन हुँदैन अर्थतन्त्रको यथार्थ समीक्षा ?

लगानी वातावरण नबनेसम्म सही बाटोमा जाँदैन

बहुपक्षीय निकायका अध्ययन र अनुसन्धानलाई हेर्दा नेपालको अर्थतन्त्रका सूचकहरू सुखद देखिएका छैनन् । आन्तरिक आयबाट साधारण खर्च धान्न पनि समस्या परेको छ भने विकास निर्माणका काम ठप्प छन् । सरकारले निर्माण व्यवसायीको पैसा भुक्तानी दिन सकेको छैन । अपेक्षित राजस्व नउठेपछि सरकार भन्सार नाका र व्यवसायीका कारोबारस्थलसम्म पुगेर अनुसन्धानका नाममा निजीक्षेत्रलाई निचोर्ने काममा तल्लीन देखिएको छ । यसबाट उद्योग-व्यापार क्षेत्रमा देखिएको मन्दीको घाउमा थप नुनचुक लगाउने काम गरेको छ ।

राजस्वको आयले देशको सामान्य खर्च पनि धान्न पुग्दैन भने स्वाभाविक रूपमा विकासका लागि बाह्य सहयोगको आशा गर्नु पर्दछ । तर, बाह्य सहयोगमा अनेक अवरोधहरूको सम्भावना नै बढी नजिकिएको छ । अबको केही वर्षमै विकासशील राष्ट्रमा स्तरोन्नति हुन गइरहेकाले बाहिरी देशबाट आउने सहयोगको राशि खुम्चिनेछ । वैदेशिक व्यापारमा पाएको सहुलियत कम हुनेछ । यसबाट व्यापारघाटाको आकार अझ बढ्ने अनुमान असहज छैन । अहिले भइरहेको उत्पादन र निकासी मौलिक नभएर भारतसँगको भन्सार दरअन्तरमा निर्भर हुनुका कारण मौसमीजस्तो देखिएको छ, दिगो निर्यात व्यापार छैन । निर्यात हुने मौलिक उत्पादन भनेको अदक्ष जनशक्तिमात्रै हो कि भन्ने भान परेको छ ।

उच्च दरको व्यापारघाटा हाम्रो वैदेशिक व्यापारको विशेषताजस्तै बन्न पुगेको छ । निरन्तर बढिरहेको व्यापारघाटा अर्थतन्त्रका लागि चिन्ताको विषय हो । व्यापारघाटा नियन्त्रण गरी निर्यात अभिवृद्धिका कुराहरूको भने कुनै कमी छैन । सरकारी नीति र योजनाहरूमा यसको बखान पाइन्छ । तर, हुन नसकेको त काम मात्रै हो । व्यापारघाटा न्यूनीकरणका लागि आयात प्रतिस्थापन हुनु पर्दछ । आयात कम गर्न स्वदेशमा पर्याप्त, प्रतिस्पर्धात्मक र गुणस्तरीय उत्पादन बढाउनुको विकल्प छैन । प्रतिस्पर्धात्मक वस्तु तथा सेवाको उत्पादनले आयात प्रतिस्थापन हुन्छ । निकासी अभिवृद्धिको प्राथमिक शर्त र आधार पनि यही हो । तर, हामीले अहिलेसम्म गर्न नसकेको काम पनि यही नै बन्न पुगेको छ ।

हालै फाइनान्सियल एक्सन टास्कफोर्सले सम्पत्ति शुद्धीकरणको विषयलाई लिएर सूक्ष्म निगरानीको सूची (ग्रे लिस्ट)मा राखेपछि सरकार थप समस्यामा परेको छ । यसबाट नेपालको वैदेशिक व्यापारमा समय र स्रोतको लागत बढ्न गई व्यापारमा अझ कमी आउने विश्लेषण गरिएको छ । यसमा सरकारले आफ्नो अवस्था सुधारमा उल्लेख्य काम नगर्ने हो भने यो सूचीले पनि नेपालमा आउने अनुदान सहयोगमा कमी आउनेछ ।

खासगरी कोरोना महामारीयता अर्थतन्त्रको लय बिग्रिएको हो । सरकारले जति नै सुधारका कुरा गरे पनि त्यसले निजीक्षेत्रको मनोबल उकास्न सकेको छैन । निजीक्षेत्रमा एकखालको आशंका व्याप्त छ । नयाँ लगानी आइरहेको छैन । कर्जाको ब्याजदर घट्दा पनि कर्जाको नयाँ माग नआएको र वित्तीय क्षेत्रको आयमा कमी आइरहेको तथ्यांकहरूले नै देखाएका छन् । यतिमात्र होइन, वित्तीय क्षेत्रमा खराब कर्जा बढिरहेको र अर्बौं रूपैयाँ नाफा देखाएका बैंकहरूको लेखा परीक्षण हुँदा वास्तविक आय लाखमा झरेका तथ्यहरूले वित्तीय क्षेत्र भित्रभित्रै मक्किएको अनुमान

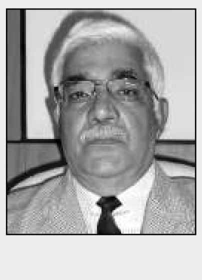

लगानीकर्तालाई आफ्नो लगानी सुरक्षित हुन्छ र त्यसले उचित नाफा दिन्छ भन्नेमा विश्वास छैन । आम उपभोक्तालाई आफ्नो आयको स्थायित्वमा विश्वास छैन । युवालाई स्वदेशमा काम गरी खाने वातावरण बन्छ भन्ने विश्वास छैन ।

- उमेशचन्द्र ठाकुर

लगाउन त्यति अप्ठेरो छैन । राष्ट्र बैंकले नै बैंकहरूलाई एनपीए कम देखाउन दबाब दिइराखेका कुरा बैंकिङ क्षेत्रमा गाइँगुइँ सुनिन थालेको छ । यस्ता तथ्यहरूले अर्थतन्त्रको सुखद भविष्य होइन, दुर्घटनालाई संकेत गरिरहेको छ । अर्थतन्त्रले स्वाभाविक लय नसमात्ने देखाइसकेको छ ।

आन्तरिक उत्पादन बढाउनेतर्फ प्रभावकारी योजना ल्याउन आवश्यक ठान्दैनौं । तर, आत्मनिर्भरता र आर्थिक अभिवृद्धिको अपेक्षा भने अस्वाभाविक तरिकाले हुर्काउँछौं । उपभोगमा आएको कमीले आयात घट्दा बाह्य क्षेत्रमा सुधार आउनु कुनै आश्चर्य होइन । अहिले आन्तरिक उत्पादन बढेर होइन, खपत नभएर आयात घटेको छ । सरकारले कतिपय अवस्थामा यसलाई अर्थतन्त्रमा सुधारको संकेतको रूपमा प्रचार गरिरहेको पनि हामीले देखेकै हो । यथार्थ लुकाएर भ्रममा आत्मरति खोज्ने र नागरिकलाई भ्रमित पार्ने अभिप्रायले भलो गर्दैन । यस्तो पाराले अर्थतन्त्र भयानक दुर्घटनामा पर्न सक्दछ । श्रीलंकाको आर्थिक संकटको परिदृश्य हामीकहाँ नहोला भन्न सकिन्न ।

अर्थतन्त्रमा सबैभन्दा बढी योगदान दिने क्षेत्र अहिलेसम्म पनि कृषि नै हो । कृषिमा जति नै आधुनिकीकरणका कुरा गरे पनि खेती आकाशको भरमा छ । मौसम अनुकूल भएमात्रै कृषिले टेवा दिन सक्दछ । वर्षेनि कृषिको योगदान घटिरहेको छ । खेतीयोग्य जमिन बाँझो छोडेर जनशक्ति विदेशिएको छ । विदेशबाट पठाएको पैसाले खाद्यान्नको आयात भएर भान्छा चलेको छ । कोरोना महामारीबाट उत्पन्न बेरोजगारी र सम्भावित खाद्य संकट समाधानका लागि सरकारले कृषिको उत्पादन बढाउने भनेको छ । आधारभूत खाद्यान्नमा २ वर्षभित्र आत्मनिर्भर हुने तथा ५ वर्षमा निकासी गर्ने योजना बनाएको थियो । अहिले वर्षेनि ३ खर्ब रूपैयाँ हाराहारीमा खाद्यान्न आयात हुन्छ । कति उद्योग कलकारखाना बन्द भएका छन् । चलेका पनि राम्ररी चलेका छैनन् । औसत उद्योग कलकारखाना क्षमताको ३५/४० प्रतिशतमा चलेका छन् । व्यापार व्यवसाय घटिरहेको छ । औद्योगिक कच्चा पदार्थको आयात खस्किएको छ । महँगो लागतको प्रभाव औद्योगिक कच्चा पदार्थ र पूँजीगत वस्तुको आयातमा परेको छ । उत्पादन र व्यापार चक्र प्रभावित भएपछि स्वाभाविक रूपमा वित्तीय संस्थाहरूको लगानीको क्षेत्र खुम्चिएको छ ।

- **आयात कम गर्न स्वदेशमा पर्याप्त, प्रतिस्पर्धात्मक र गुणस्तरीय उत्पादन बढाउनुको विकल्प छैन ।**
- **खैरो सूचीमा परेपछि नेपालको वैदेशिक व्यापारमा समय र स्रोतको लागत बढ्न गई व्यापारमा अझ कमी आउने विश्लेषण गरिएको छ ।**
- **सरकारले जति नै सुधारका कुरा गरे पनि त्यसले निजीक्षेत्रको मनोबल उकास्न सकेको छैन, निजीक्षेत्रमा एकखालको आशंका व्याप्त छ ।**
- **विद्यमान संकटहरूको यथार्थ समीक्षा नगरी अर्थतन्त्रलाई स्वाभाविक गतिमा फर्काउन सम्भव छैन ।**
- **आत्मनिर्भरता र आर्थिक अभिवृद्धिको अपेक्षा अस्वाभाविक तरिकाले हुर्काउँछौं तर प्रभावकारी योजना बनाउँदैनौं ।**
- **औसत उद्योग कलकारखाना क्षमताको ३५/४० प्रतिशतमा चलेका छन् र औद्योगिक कच्चा पदार्थको आयात खस्किएको छ ।**

अर्थतन्त्रमा रेमिट्यान्सको भर अधिक छ । कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँग रेमिट्यान्सको अनुपात २५ प्रतिशत रहेको सरकारी तथ्यांकले देखाएको छ । बेरोजगारी बढेको छ । कुनै समय यसलाई उपलब्धिको रूपमा हेरिएको थियो । अब यो अर्थतन्त्रमा मन्दीको एउटा मुख्य कारण मान्न थालिएको छ । युवाशक्ति जति बाहिर भएपछि स्वदेशी बजारमा माग सृजना हुन सकेको छैन । रेमिट्यान्स भित्रिएरमात्रै के हुन्छ जब बजारमा माग सृजना गर्ने युवाशक्ति नै छैन ।

सरकारले २५ वर्षे विकास योजनाअन्तर्गत विसं. २१०० सम्ममा नेपालीको प्रतिव्यक्ति आम्दानी १२ हजार ५ सय अमेरिकी डलर पुऱ्याउने लक्ष्य राखेको थियो । सन् २०३० भित्र ५ हजार अमेरिकी डलर पुऱ्याउने योजना हो । तर, यो उपलब्धिमा पुग्ने कुनै खालको भरपर्दो आधार भने देखिएको छैन । यो लक्षित उद्देश्यका निम्ति खर्बौं रूपैयाँ लगानीको खाँचो पर्दछ । सरकारले दोहोरो अङ्कको आर्थिक वृद्धिको लक्ष्य राखे पनि त्यो आकाशको फलजस्तै भएको छ । यसका निम्ति वर्षेनि खर्बौं रूपैयाँ लगानी चाहिने सरकारकै अनुमान छ । उत्पादन र पूर्वाधारमा ३०० खर्ब रूपैयाँभन्दा बढी लगानी चाहिने योजना आयोगको अनुमान आएको थियो । यो लगानी सरकारको सामर्थ्यभन्दा बाहिरको कुरा हो । सरकारी लगानीको धरातल फरक छ । राष्ट्रिय आयको सम्पूर्ण आकारले साधारण खर्च पनि धान्न नसकिने तथ्यबीच उल्लिखित विकास लक्ष्यमा पुग्न त आन्तरिक र बाह्य लगानीको खाँचो पर्छ । सरकार अन्तरराष्ट्रिय मञ्चहरूमा उभिएर लगानीकर्ता बोलाइरहेकोमात्र छैन, नेपालमै पनि लगानी सम्मेलनका पटके कर्मकाण्ड भएका छन् । सम्मेलनमा आएको प्रतिबद्धतामध्ये अत्यन्तै न्यून परिमाण लगानीको रूपमा आएको छ । यसले हाम्रो सरकार र यहाँको नीतिगत प्रावधानमा लगानीकर्ताले विश्वास नगरेको प्रष्ट हुन्छ । सरकारले नीतिगत प्रबन्ध प्रभावकारी नबनाएकै कारणले सरकारी आग्रहलाई लगानीकर्ताले एक कानले सुनेर अर्को कानले उडाइदिएका छन् । जबसम्म स्वदेशकै लगानीकर्ता सरकारी कुरामा आश्वस्त हुन सक्दैन, निजीक्षेत्रको मनोबल बलियो हुँदैन तबसम्म बाहिरको लगानीकर्ता पैसा बोकेर भित्रिन कदापि तत्पर हुँदैन ।

अहिले विश्वासको संकट नै सबैभन्दा ठूलो समस्या बनेको छ । निजीक्षेत्रले सरकारी नीतिमा विश्वास गर्न सकेको छैन । उसले सरकारलाई सधैं थिचोमिचो गर्ने संयन्त्रको रूपमा बुझिरहेको अवस्था छ । सरकारले निजीक्षेत्रमाथि सधैं आशंकाको नजरले हेरिरहेको छ । व्यापारी भनेका राजस्व छल्ने र आय लुकाउने जत्थाको रूपमा बुझेको छ । बजारमा विश्वासको संकट छ । व्यापार व्यवसायले गति लिनेमा विश्वास बन्न सकेको छैन । आज उधारोमा दिएको मालसामानको भुक्तानी समयमा आउने हो कि होइन ? त्यसको पनि भर छैन । उधारो असुलीको कानून माग भएको दशक पुग्न लाग्यो, तर सम्बोधन हुन सकेको छैन । लगानीकर्तालाई आफ्नो लगानी सुरक्षित हुन्छ र त्यसले उचित नाफा दिन्छ भन्नेमा विश्वास छैन । आम उभोक्तामा आफ्नो आयको स्थायित्वमा विश्वास छैन । युवालाई स्वदेशमा काम गरी खाने वातावरण बन्छ भन्ने विश्वास छैन । अहिले सतहमा देखिएका यस्ता असहज चित्रहरू कायमै रहेमा अर्थतन्त्र अस्तव्यस्त हुने जोखिम नजिकिइरहेको छ । विद्यमान संकटहरूको यथार्थ समीक्षा नगरी अर्थतन्त्रलाई स्वाभाविक गतिमा फर्काउन सम्भव छैन ।

ठाकुर वीरगञ्ज उद्योग वाणिज्य संघका पूर्वउपाध्यक्ष हुन् ।

हाभियर मिलेई र ट्रम्पले ल्याउने परिवर्तन

रियो ब्राभोको दक्षिणतिर अमेरिकी राष्ट्रपति डोनाल्ड ट्रम्पलाई डरको रूपमा हेरिन्छ तर अर्जेन्टिनाका उदारवादी राष्ट्रपति हाभियर मिलेई भने यसका अपवाद मानिन्छन् । मिलेईलाई ट्रम्पले अन्तर्राष्ट्रिय मुद्रा कोष (आइएमएफ) लाई प्रभावित गरेर अर्जेन्टिनालाई नयाँ ऋण दिलाउन सहयोग गर्ने विश्वास छ । अर्जेन्टिनाले आइएमएफसँग ४४ अर्ब अमेरिकी डलर ऋण लिन बाँकी छ ।

ट्रम्प र मिलेईका केही समान लक्ष्य छन् । दुवैले आआफ्नो देशलाई फेरि 'महान्' बनाउने सपना देख्छन्, जलवायु नीतिहरूलाई अस्वीकार गर्छन् र आफूलाई राजनीतिभन्दा बाह्य खेलाडीका रूपमा रहेका भनी प्रस्तुत गर्छन् । तर, उनीहरूको रणनीति भने धेरै फरक छ ।

मिलेई स्वतन्त्र बजारको कट्टर समर्थक हुन् जसले राज्य व्यवस्थालाई सानो बनाउने चाहना राख्छन् । अर्कोतर्फ ट्रम्प भने व्यापारिक नीतिमा भन्सार शुल्कलाई उच्च प्राथमिकता दिन्छन् । ट्रम्पका लागि सबैभन्दा सुन्दर शब्द भनेकै भन्सार शुल्क हो जुन उनले अमेरिकी सामान किन्ने र अमेरिकी नागरिकलाई रोजगारी दिने नीतिका लागि प्रयोग गर्छन् ।

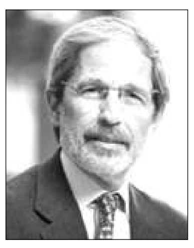

अर्जेन्टिना मर्कोसुरबाट बाहिरिन्छ भने यसले ब्राजिलका राष्ट्रपति लुला डा सिल्भालाई कमजोर बनाउँछ । लुला ब्रिक्सको नेतृत्वमा अमेरिकी डलरलाई चुनौती दिने प्रयासमा छन् । ट्रम्पले यदि ब्रिक्स कमजोर पार्न सक्ने देखेमा अर्जेन्टिनाको पक्षमा आइएमएफमा समर्थन गर्न सक्छन् ।

- हेक्टर टोरेस

ट्रम्प-मिलेई सम्बन्ध

यी फरक विचार राख्दा राख्दै पनि मिलेई र ट्रम्प निकै मिल्दछन् । आफ्नो चुनावी अभियानमा मिलेईले अर्जेन्टिनाको पेसो हटाएर अमेरिकी डलरलाई आधिकारिक मुद्रा बनाउने घोषणा गरेका थिए । यद्यपि उनले अहिलेसम्म यो घोषणाको कार्यान्वयन गरिसकेका छैनन् । तर, सत्ता सम्हालेपछि उनले अर्जेन्टिनालाई पूर्ण रूपमा अमेरिका र इजरायलको पक्षमा उभ्याएका छन् । उनी ट्रम्पको विजयमा बधाई दिन मार-ए-लागो जाने पहिलो राष्ट्रप्रमुख बनेका थिए ।

अर्जेन्टिनाको मुद्रास्फीति नियन्त्रण प्रयास

मिलेईले डिसेम्बर १०, २०२३ मा सत्ता सम्हाल्दा अर्जेन्टिना लगभग अतिमुद्रास्फीतिको स्थितिमा पुगिसकेको थियो । सरकारी खर्च कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (जीडीपी) को ५ प्रतिशत बराबर घाटामा थियो जुन मुख्य रूपमा केन्द्रीय बैंकबाट असीमित रूपमा पैसा छापेर पूरा गरिएको थियो ।

वार्षिक मुद्रास्फीति २११ प्रतिशतसम्म पुगिसकेको थियो । पेसोको मूल्य सरकारी नियन्त्रणका कारण कृत्रिम रूपमा स्थिर देखिए पनि भ्रष्टाचारको लागि यो प्रणाली सुनौलो अवसर बनेको थियो । अर्कोतर्फ, केन्द्रीय बैंकको ऋण करिब १० अर्ब अमेरिकी डलर पुगेको थियो ।

मिलेईले कार्यभार सम्हालेपछि पेसोलाई ५४ प्रतिशतले अवमूल्यन गरे । साथै, उनले महिनैपिच्छे २ प्रतिशतको दरले (फेब्रुअरी १ देखि १ प्रतिशत मात्र) डलरको तुलनामा पेसोको मूल्य घटाउने नीति अपनाए ।

मुद्रास्फीति त घट्यो तर सामाजिक लागत बढ्यो । मुद्रास्फीति सुरुवातमा तीव्र रूपमा बढ्यो तर सार्वजनिक क्षेत्रका तलब र पेन्सन स्थिर राखेर उनले सरकारी घाटा ३० दिनभित्र हटाए । मुद्रास्फीति अहिले २ दशमलव ४ प्रतिशतमा झरेको छ, जुन अर्जेन्टिनाको इतिहासमा तुलनात्मक रूपमा राम्रो मानिन्छ । तर, सामाजिक मूल्य भने ठूलो चुकाउनु पऱ्यो । गरिबी दर १० प्रतिशतले वृद्धि भई ५४ प्रतिशतमा पुग्यो । यद्यपि, अहिले यो केही घट्न थालेको छ । आश्चर्यजनक रूपमा यस्तो कठिनाइ आइपरे पनि अर्जेन्टिनी जनताले मिलेईलाई समर्थन गरिरहेका छन् किनकि मुद्रास्फीति घट्दै जाँदा उनीहरूमा आशा पलाएको छ ।

पेसोको अधिमूल्यनको जोखिम

अहिले अमेरिकी डलर बलियो बन्दै जाँदा र अन्य उदीयमान अर्थतन्त्रका मुद्राहरू कमजोर हुँदै गएका छन् तर अर्जेन्टिनी पेसोको भने अधिमूल्यन हुन थालेको छ । यो पेसोको मूल्यवृद्धिले मुद्रास्फीति नियन्त्रण गर्न भने सहायता पुगेको छ जुन मिलेईको लोकप्रियताको मुख्य कारण हो । तर, यो रणनीतिले लामो समयसम्म काम गर्ने सम्भावना भने कम देखिन्छ । इतिहासले देखाएको छ कि मुद्रास्फीति नियन्त्रण गर्न पेसोको मूल्य कृत्रिम रूपमा उच्च राख्ने रणनीति अपनाइएमा अन्ततः भुक्तानी असन्तुलनको संकट आउन सक्छ ।

के यस पटक फरक हुनेछ ?

मिलेई प्रशासनको दाबी छ कि अर्जेन्टिना अब नयाँ युगमा प्रवेश गरेको छ जहाँ वित्तीय अनुशासन पुनः स्थापित भइसकेको छ । तर, नियमन हटाउनु मात्र पर्याप्त हुँदैन । अर्जेन्टिनाको खस्कँदो पूर्वाधार सुधार्न लगानी आवश्यक छ तर सरकारको खर्च कटौती नीतिका कारण पूर्वाधारमा लगानी हुन सकेको छैन ।

आइएमएफ र ट्रम्पबाट आशा

आइएमएफबाट थप ऋण लिएर केन्द्रीय बैंकको ऋण घटाउने योजना बनाइएको छ । तर, आइएमएफले अर्जेन्टिनालाई थप ऋण दिन आनाकानी गरिरहेको छ किनकि आइएमएफले आफ्नो डलरको प्रयोग पेसोको अधिमूल्यन गराउन उपयोग हुने कुरामा अनुमति दिन चाहेको छैन ।

यस्तो अवस्थामा मिलेई ट्रम्पको प्रभावमा निर्भर छन् । अमेरिका आइएमएफमा सबैभन्दा ठूलो प्रभाव राख्ने भए पनि यो अमेरिकी सरकारको प्रत्यक्ष निकाय होइन । यसमा युरोपेली संघका देशहरूको सामूहिक रूपमा ३० प्रतिशत मताधिकार छ । मिलेईले युरोपका दक्षिणपन्थी नेताहरूलाई खुलेर समर्थन गर्दै आएका छन् जसका कारण आइएमएफबाट ऋण लिने उनको प्रस्तावलाई युरोपबाट समर्थन मिल्ने सम्भावना न्यून देखिन्छ ।

ट्रम्प-मिलेईको साझेदारीको मूल्य के हुन सक्छ ?

ट्रम्पको स्वभाव हेर्दा मिलेईले अमेरिकासँग मित्रता घोषणा गरेर मात्र समर्थन पाउने सम्भावना छैन । अर्जेन्टिना अहिले मर्कोसुर नामक दक्षिण अमेरिकी व्यापार संगठनको सदस्य छ जसको नेतृत्व ब्राजिलले गरेको छ । मिलेईले यसलाई 'कारागार' भनेका छन् र अमेरिका-अर्जेन्टिना द्विपक्षीय व्यापार सम्झौताका लागि प्रयास गरिरहेका छन् ।

यदि अर्जेन्टिना मर्कोसुरबाट बाहिरिन्छ भने यसले ब्राजिलका राष्ट्रपति लुला डा सिल्भालाई कमजोर बनाउँछ । लुला ब्रिक्स (ब्राजिल, रूस, भारत, चीन, दक्षिण अफ्रिका, इजिप्ट, इथियोपिया, इन्डोनेसिया, इरान, र संयुक्त अरब इमिरेट्स) को नेतृत्व गर्दै अमेरिकी डलरलाई चुनौती दिने छुट्टै मुद्रा बनाउने प्रयास गरिरहेका छन् । ट्रम्पले यदि ब्रिक्स कमजोर पार्न सक्ने देखेमा अर्जेन्टिनाको पक्षमा आइएमएफमा समर्थन गर्न सक्छन् ।

मिलेईका नीतिहरू अल्पकालीन रूपमा सफल देखिए पनि दीर्घकालीन रूपमा अर्जेन्टिनाले आर्थिक स्थिरता कायम गर्न सक्छ वा अर्को संकटमा फस्छ भन्ने प्रश्न अहिले टड्कारो रूपमा उठेको छ ।

के तपाईंलाई लाग्छ कि मिलेईले अर्जेन्टिनालाई आर्थिक संकटबाट बचाउन सक्नेछन् वा देश पुनः वित्तीय संकटतर्फ धकेलिनेछ ?

बिजनेस इन्साइडरमा प्रकाशित सामग्रीको नेपाल भावानुवाद ।

चुरे समितिमा १० वर्षमा झन्डै १५ अर्ब खर्च, उपलब्धि कति ?

काठमाडौं । राष्ट्रपति चुरे-तराई मधेश संरक्षण विकास समिति स्थापना भएयता १० वर्षमा झन्डै १५ अर्ब रुपैयाँ खर्च भएको छ। समितिले यस अवधिमा गरेको खर्च र उद्देश्यअनुसारको उपलब्धिबारे समीक्षा हुन थालेको छ। २०७१ असार २ गते स्थापना भएको समितिले आर्थिक वर्ष २०८०/८१ सम्म १४ अर्ब ९६ करोड रुपैयाँ खर्च गरेको छ। समितिका अनुसार यस अवधिमा वित्तीय प्रगति ८८ दशमलव ९३ र भौतिक प्रगति ९१ दशमलव ८४ प्रतिशत भएको छ। समितिमा मासिक तलब सुविधा लिने ६ पदाधिकारीसहित १२४ कर्मचारीको दरबन्दी रहेकामा हाल ८६ पदमा कर्मचारी छन्।

समितिले हालसम्म १ हजार ४५९ स्थानमान गल्छी, पहिरो, खहरे नियन्त्रण, १६६ हेक्टर भिरालो कृषि भूमिमा बहुवर्षे बाली विस्तार गरेको समितिका अध्यक्ष डा. किरण पौडेलले जानकारी दिए। त्यस्तै ५ हजार २३० हेक्टरमा हरियाली प्रवर्द्धन कार्यक्रम गरेको र २ करोड ९३ लाख ४९ हजार बिरुवा उत्पादन र वितरणलाई समितिले उपलब्धि मानेको छ। 'हालसम्म हामीले नदी/खोला किनारामा ४१२ किलोमिटर तटबन्ध निर्माण, १६२ हेक्टर हरित पेटिका निर्माण, १३९ सिमसार तालतलैया संरक्षण/पुनःनिर्माण, ६२८ वर्षातको पानी संकलन पोखरी निर्माण र ५४८ ओटा पानी मुहान संरक्षण गरेको छौं,' उनले भने, 'यसबाहेक अन्य विभिन्न कार्य पनि गर्दै आएका छौं, गुरुयोजनाअनुसार बजेट प्राप्त गर्न नसकेका कारण अपेक्षाकृत काम गर्न सकेका छैनौं, आवश्यकता अनुसार जनशक्तिको पनि कमी छ।'

ललितपुरमा केन्द्रीय कार्यालय रहेको समितिले सलकपुर, जनकपुर, चितवन, बुटवल र लम्कीमा कार्यक्रम कार्यान्वयन एकाइ स्थापना गरी काम गर्दै आएको छ। चुरे क्षेत्र ७ प्रदेशका ३७ जिल्ला र ३२५ स्थानीय तहमा फैलिएको छ। कमलो भूवनोट, जनसंख्या बसाइँसराइ, जलवायुजन्य जोखिम, आगलागीलगायत कारणले चुरे विनाश हुँदै गएको छ। चुरेको प्राकृतिक स्रोत संरक्षण, दिगो व्यवस्थापन, पारिस्थितिकीय सेवाको सम्बर्द्धनद्वारा गरीबी न्यूनीकरणमा टेवा पुऱ्याउने लक्ष्यका साथ समिति स्थापना भएको हो। समितिले स्थापनाकालदेखि नै विभिन्न विवाद र चुनौतीको सामना गर्नुपरेको थियो। राजनीतिक हस्तक्षेपको सामना गर्नुपरेको गुनासो गर्दै आएको समितिले आफैं बेलाबेला भ्रष्टाचार र अनियमितताको आरोप पनि खेप्दै आएको छ। हाल समितिका दुई पदाधिकारीको नियुक्तिमा अयोग्यता पुष्टि भएपछि अदालतको आदेश अनुसार पदमुक्त भएका छन्। पछिल्लो समय समितिलाई प्रभावकारी र चुस्त बनाउन सरकारले यसको पुनःसंरचनाका लागि कार्यदल गठन गरी सुझाव संकलन गर्न लागेको छ। *रासस*

शुरूदेखि नै समिति गठनको विरोध

सामुदायिक वन उपभोक्ता महासंघ नेपालले समुदायलाई वेवास्ता गरी समिति स्थापना भएको भन्दै सुरुदेखि नै विरोध जनाउँदै आएको छ। महासंघका अध्यक्ष ठाकुर भण्डारीले समितिका काम स्थानीय जनतासँग नजोडिएको भन्दै समिति जनतामाथि शासन गर्न गठन गरिएको टिप्पणी गरे। 'यसले स्थानीय आदिवासी/जनजातिको अधिकार कुण्ठित गरेको छ। यो समिति तत्काल खारेज गर्नुपर्छ। यो जति दिन रहन्छ, त्यति नै चुरे विनाश हुने क्रम पनि जारी रहन्छ, चुरेको संरक्षण गर्न समुदाय नै सक्षम छन्,' उनले भने, 'समुदायलाई पन्छाएर गरिएका काम दिगो हुन सक्दैनन्। प्राकृतिक स्रोतको अधिकारबाट स्थानीय समुदायलाई वञ्चित गर्नु हुँदैन।'

चुरे समितिका संस्थापक अध्यक्ष रामेश्वर खनालले भने समितिले चुरेको संरक्षणमा उल्लेख्य योगदान रहेको बताउँदै समितिका काम प्रभावकारी बनाउन समितिलाई गुरुयोजना कार्यान्वयन गर्ने गरी बजेटको व्यवस्था हुनुपर्ने र आवश्यक जनशक्तिको व्यवस्थापन गर्नुपर्ने सुझाव दिन्छन्। साथै चुरेसम्बन्धी ऐन ल्याउनुपर्ने, समितिमा समुदायको समेत प्रतिनिधित्व गर्नुपर्ने, प्रदेश सरकार र सरोकारवाला निकायलाई समन्वय गर्ने गरी काम गर्नुपर्ने उनको सुझाव छ।

चुरे विज्ञ डा. विजयसिंह दुनवारले तराई मधेशको सुरक्षित भविष्यका लागि चुरेको संरक्षण अति आवश्यक भएको बताउँदै चुरे विनाश भएमा तराई क्षेत्र मरुभूमिमा परिणत हुने चिन्ता व्यक्त गरे। चुरे संरक्षणका लागि समितिको महत्त्व दर्शाउँदै उनले पनि समितिका काम प्रभावकारी बनाउन चुरेसम्बन्धी ऐन ल्याउनुपर्ने सुझाव दिए।

महालेखापरीक्षकको कार्यालयले समितिले लक्ष्यअनुसार प्रगति नगरेको औंल्याएको छ। महालेखापरीक्षकको ६१औं वार्षिक प्रतिवेदनमा समितिको गुरुयोजनाको पहिलो ५ वर्षको लक्ष्य प्रगति विवरणअनुसार ३६ जिल्लामा वन व्यवस्थापकीय एकाइ छुट्टिने गरी वन क्षेत्रको नक्सांकन गर्ने, १४ हजार १५० हेक्टर वन अतिक्रमण नियन्त्रण गर्ने, ४ हजार ८०० कृषक समूहमा वन क्षेत्र तथा बगरमा चरिचरन व्यवस्थापन गर्ने जस्ता लक्ष्यमा प्रगति नभएको उल्लेख छ।

त्यस्तै ७ हजार २६५ हेक्टर भिरालो कृषि भूमिमा बहुवर्षीय बाली विस्तार गर्ने, १ लाख ६५ हजार ६७५ हेक्टर वन व्यवस्थापन गर्ने, १८० नदीमा नदीजन्य पर्दाथको उपयोग व्यवस्थापन गर्ने, संवेदनशील क्षेत्रमा रहेका २० हजार ५०५ घरधुरीका लागि बस्ती व्यवस्थापन गर्ने, ३८ हजार ४८४ घरधुरीमा गार्हस्थ्य सौर्य ऊर्जा विस्तार र लघु जलविद्युत् विकास तथा उपयोग २६१ किलोवाट पुऱ्याउने जस्ता लक्ष्यमा पनि प्रगति नभएको प्रतिवेदनमा उल्लेख छ।

यसैगरी ८९ सिमसार क्षेत्र व्यवस्थापन गर्ने लक्ष्य भएकामा ६५ मा मात्र प्रगति भएको, ६४ नदीमा एकीकृत नदी प्रणाली स्रोत विकास कार्ययोजना तयार गर्ने लक्ष्य भएकोमा ४७ मा मात्र प्रगति भएको, ८१ हजार १३७ घरधुरीमा गोबरग्यास विस्तार गर्ने लक्ष्य भएकोमा १ हजार ९१७ घरधुरीमा मात्र विस्तार भएको प्रतिवेदनमा उल्लेख छ। गुरुयोजना कार्यान्वयनका ५ वर्षमा अपेक्षित उपलब्धि हासिल हुन नसकेको औंल्याउँदै प्रतिवेदनले गुरुयोजनामा समावेश भएका लक्ष्यहरू हासिल हुने गरी कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न सुझाएको छ। *रासस*

ग्रिनल्यान्डको संसदीय चुनावमा अति राष्ट्रवादी पार्टीलाई सबैभन्दा बढी मत प्राप्त

न्युयोर्क (ग्रिनल्यान्ड)। अति राष्ट्रवादी डेमोक्रेटिक पार्टीले ग्रिनल्यान्डको संसदीय चुनावमा सबैभन्दा बढी मत प्राप्त गरेको छ। यो टापुमाथि जुन कुनै तरीकाले नियन्त्रण हासिल गर्ने अमेरिकी राष्ट्रपति डोनाल्ड ट्रम्पको उद्घोषका बीच ग्रिनल्यान्डमा उक्त चुनावी परिणाम आएको हो।

डेमोक्रेटिक (डेमोक्रेट्स) र दोस्रो स्थान हसिल गरेको नालेरक (पोइन्ट अफ ओरिएन्टेसन) दुवै डेनमार्कबाट स्वतन्त्रताको पक्षमा छन्। तर परिवर्तनको गतिमा फरक छन्। वर्षौंदेखि यस क्षेत्रमा शासन गरिरहेका दलहरूमाथि डेमोक्रेटिकको आश्चर्यजनक विजयले ग्रिनल्यान्डमा धेरैले स्वास्थ्य सेवा, शिक्षा, सांस्कृतिक सम्पदा र अन्य सामाजिक

नीतिहरूको बारेमा उत्तिकै चिन्तित छन् भन्ने संकत गर्दछ।

'ग्रिनल्यान्डको राजनीतिक इतिहासमा यो एउटा ऐतिहासिक परिणाम हो भन्ने मलाई लाग्छ,' डेमोक्रेटिक पार्टीका नेता जेन्स-फ्रेडरिक निल्सनले परिणामपछि चुनावी पार्टीमा भने। ग्रिनल्यान्डको अखबार सर्मिट्सियाकका अनुसार निल्सन आफ्नो पार्टीको लाभ देखेर चकित देखिएका थिए। निल्सनले आफ्नो पार्टीले ग्रिनल्यान्डको भविष्यको राजनीतिक मार्गका लागि वार्ता गर्न अन्य सबै दलहरूसँग सम्पर्क गर्ने बताएको डेनिस ब्रोडकास्टिङ कर्पोरेसनले उल्लेख गरेको छ।

प्रधानमन्त्री म्युट बोरुप एगेडले फेब्रुअरीमा ग्रिनल्यान्डले देशका लागि एकताबद्ध हुन आवश्यक रहेको भन्दै चाँडै निर्वाचनको घोषणा गरेका थिए। बुधवार परिणाम थाहा भएपछि एगेडले फेसबुक पोष्टमा मतदातालाई मतदान गरेकोमा धन्यवाद दिए र पार्टीहरू सरकार गठन गर्न वार्ताका लागि तयार रहेको बताए।

गत हप्ता कंग्रेसको संयुक्त सदनमा ट्रम्पले ग्रिनल्यान्डलाई 'कुनै न कुनै तरीकामा' प्राप्त गर्नेबारे सोचेको बताएका थिए। डेनमार्कको स्वशासित क्षेत्र ग्रिनल्यान्डमा मोबाइल फोनदेखि नवीकरणीय ऊर्जा प्रविधिसम्म बनाउन आवश्यक दुर्लभ खनिजहरूको समृद्ध भण्डार रहेको छ। *रासस/एपी*

बाँकी पृष्ठ १ बाट ...

अमेरिकी स्रोत ...

विद्युत् प्रसारण लाइन निर्माण तथा सडक मर्मतसम्भारतर्फ एमसीसीले काम गर्दै थियो। काठमाडौंको उत्तरपूर्वमा अवस्थित लप्सीफेदीदेखि काठमाडौंको पश्चिममा रहेको नुवाकोटको रातमाटेसम्म, रातमाटेदेखि हेटौंडासम्म, रातमाटेदेखि दमौलीसम्म, दमौलीदेखि बुटवलसम्म र बुटवलदेखि भारतको सिमानासम्म ४०० केभी क्षमताको प्रसारण लाइनहरू तथा रातमाटे, दमौली र बुटवलमा तीनओटा सबस्टेसन निर्माणको काम रोकिएका छन्।

एमसीसीबाट प्राप्त हुने अनुदानबाट ३१२ किलोमिटर प्रसारण लाइन र सबस्टेसन निर्माणका लागि करीब ४० करोड अमेरिकी डलर खर्च गर्ने योजना थियो, यो काम पनि प्रभावित भएको छ।

त्यसैगरी, सडकतर्फ पूर्व-पश्चिम राजमार्गको कपिलवस्तु जिल्लाको चनौटादेखि लमही हुँदै बाँके र दाङ जिल्लामा पर्ने शिवखोलासम्मको १०० किलोमिटर सडकको स्तरोन्नति गर्ने र सडक स्तरोन्नतिमा एमसीसीबाट प्राप्त अनुदानबाट ५ करोड २० लाख अमेरिकी डलर खर्च गर्ने योजना छ। यूएसएडमार्फत पनि अमेरिकी सरकारले नेपाललाई ठूलो सहायता गरिरहेको थियो। खासगरी, नेपालका स्वास्थ्य, कृषि, शिक्षा, र समावेशी नीतिसम्बन्धी चार ठूला परियोजनामा यूएसएडको लगानी थियो। ट्रम्प प्रशासनले अमेरिकी विदेश मन्त्रालय र यूएसएडमार्फत प्रवाह गरिने सबै विदेशी सहायता ९० दिनका लागि रोक्का गर्ने निर्णयले सञ्चालित परियोजना अहिले ठप्प छन्। अर्थ मन्त्रालयका अनुसार यूएसएड हेल्थ डाइरेक्ट फाइनान्सिङ प्रोजेक्ट, यूएसएड एग्रिकल्चरल डाइरेक्ट फाइनान्सिङ प्रोजेक्ट, यूएसएड एजुकेसन डाइरेक्ट फाइनान्सिङ प्रोजेक्ट र यूएसएड इन्क्लुसिभ पोलिसी डाइरेक्ट फाइनान्सिङ प्रोजेक्ट प्रभावित भएका छन्।

यूएसएड स्वास्थ्य क्षेत्रको परियोजनाअन्तर्गत संघीय, प्रादेशिक, तथा स्थानीय सरकारहरूसँग सहकार्य गरी नेपालका स्वास्थ्य सेवा प्रणालीलाई सुधार गर्न केन्द्रित छ। रोकिएको कृषि परियोजना ६९ हजार घरपरिवारलाई खाद्य सुरक्षाको प्रत्याभुति गर्ने उद्देश्यले थालिएको थियो।

शिक्षा क्षेत्रमा प्रत्यक्ष वित्तीय परियोजनाअन्तर्गत विशेष गरी वञ्चित र सीमान्तकृत बालबालिकालाई गुणस्तरीय शिक्षामा पहुँच पुऱ्याउने लक्ष्य राखिएको थियो।

समावेशी परियोजनाअन्तर्गत समावेशीकरण र सुशासन प्रवर्द्धन गर्ने योजना थियो। यसले सरकारी नीति निर्माण प्रक्रियामा सकारात्मक प्रभाव पार्ने अपेक्षा गरिएको थियो। गैरसरकारी संस्थाहरूबाट पनि दर्जनौं परियोजनामा यूएसएडको सहयोग थियो। तर, अमेरिकी विदेशमन्त्रीको अभिव्यक्तिपछि यी परियोजनाको भविष्य झनै अन्योलतर्फ धकेलिएको छ।

अर्थका अधिकारीहरू लामो समय अमेरिकाले सहायता रोके विकल्पमा जाने तयारी रहेको बताउँछन्। अर्थ मन्त्रालयका सहसचिव श्यामप्रसाद भण्डारीले अमेरिकी सरकारको निर्णय कुरेर बसेको र लामो समय रोकिए एसियाली विकास बैंक, विश्व बैंकलगायत दातृ निकायसँग छलफल थाल्ने बताए।

'हालसम्म यूएसएडबाट सञ्चालित आयोजनाहरूका लागि वैकल्पिक स्रोत खोज्नतर्फ लागेका छैनौं,' भण्डारीले भने। लामो समय रोकिरहे स्रोत खोज्नतर्फ सरकार अग्रसर हुनेछ। बजेटको तयारी पनि भइरहेकोले चैतभित्रमा हामीले निर्णय गर्नुपर्छ।' दातृ निकायका साथै केही परियोजनालाई नेपाल सरकार आफैले अघि बढाउन सक्ने सम्भावना पनि रहेको भण्डारीले बताए। यूएसएडको सहयोगमा सञ्चालित ३४ परियोजना रद्द नै गरिएको समाचार आएको सन्दर्भमा अमेरिकी सरकारबाट सहयोगमा निरन्तरता हुने सम्भावना न्यून देखिन्छ।

अमेरिकी विदेशमन्त्री (सेक्रेटरी अफ स्टेट) मार्को रुबियोले संसारभर यूएसएडको सहयोगमा सञ्चालित ८३ प्रतिशत कार्यक्रम रद्द गरिने बताइसकेका छन्। 'अमेरिकाको मुख्य हित सम्बोधन नगर्ने र कतिपय अवस्थामा अमरिकी हितविपरीत रहेका ५ हजार २०० ठेक्का त रद्द नै भइसकेको छ,' उनले भने।

चैते धानको ...

चालू आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा १४ लाख २० हजार ६३६ हेक्टरमा बर्खे धान खेती गरिएको थियो। यसबाट ५९ लाख ५५ हजार ४७६ टन उत्पादन भएको छ। नेपालभरिको तथ्यांक हेर्ने हो भने चैते धानको खेती बर्खेभन्दा निकै कम भए पनि उत्पादकत्व भने राम्रो छ।

मन्त्रालयका अनुसार नपालमा चैते धानको औसत उत्पादकत्व ४ दशमलव ९८ मेट्रिक टन प्रतिहेक्टर छ। बर्खे धानको औसत उत्पादकत्व ३ दशमलव ७४ मेट्रिक टन प्रतिहेक्टर मात्रै हुने देखिएको छ। यही क्षमताअनुसार खेतीको क्षेत्रफल पनि विस्तार गर्ने हो भने नेपालमा धान उत्पादन बढ्ने देखिएको वरिष्ठ कृषिविज्ञ छवि पौडेल बताउँछन्। तर, कृषि मन्त्रालयले चैते धानका लागि छुट्ट्याएको बजेट नै खर्च गर्न नसक्दा क्षेत्रफल वृद्धिमा समस्या भएको उनको भनाइ छ।

तस्वीर : रासस

महोत्तरी जिल्लाको सदरमुकाम जलेश्वर नगरपालिका वडा नम्बर–२ स्थित दुर्गाचोकमा व्यापारीले विक्री गर्न राखेको फलफूल।

किसानलाई तालिमसँगै कृषि सामग्री हस्तान्तरण

भोजपुर। जिल्लाको लेखर्कका किसानलाई नवीनतम तरकारी खेती प्रणालीसम्बन्धी तालिमसँगै कृषि सामग्री हस्तान्तरण गरिएको छ। व्यावसायिकसँगै आर्थिक रूपमा सक्षम बनाउने ध्येयले २८ अगुवा किसानलाई नवीनतम तरकारी खेती प्रणालीको विषयमा जानकारीसँगै उपयुक्त प्रविधि हस्तान्तरण गरिएको हो।

गरीबी निवारणका लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रम (मेड्पा)ले गाउँपालिका तथा वडाको समन्वयमा किसानलाई तरकारी खेती प्रणालीसम्बन्धी ज्ञान दिएको हो।

तालिमका सहभागी किसानलाई उन्नत जातको बीउ विजन, प्लास्टिक टनेललगायत कृषि सामग्रीसमेत वितरण गरिएको टेम्केमैयुङ-९, लखर्कका वडाध्यक्ष नभराज माङपाहाङले जानकारी दिए। वडामा तरकारीखेती गरिरहेका किसानलाई नवीनतम खेती प्रणालीको बारेमा ज्ञान प्रदान गर्न तालिम सञ्चालन गरिएको उनको भनाइ छ। किसानलाई अभ्यास गराएर नै खेती प्रणालीको विषयमा जानकारी दिइएको उनले बताए। 'यहाँका धेरै किसानले तरकारीखेती गरिरहेका छन्,' उनले भने, 'किसानसँग तरकारीखेती प्रणालीसम्बन्धी जानकारी नहुँदा समस्या थियो। उनीहरूलाई तरकारी खेती प्रणालीको विषयमा ज्ञान दिएर व्यावसायिक बन्न थप प्रोत्साहन गर्न तालिम दिएका हौं।' यहाँका अगुवा किसानलाई पाँचदिने कार्यक्रम सञ्चालन गरेर तरकारीखेती प्रणालीको विषयमा व्यावहारिक ज्ञान दिएको हो।

किसानलाई तरकारी तथा नगदेबालीको माध्यमबाट आर्थिक रूपमा सक्षम बनाउन गाउँपालिकाले विभिन्न शीपमूलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिरहेको गाउँपालिका उपाध्यक्ष रमादेवी राईले जानकारी दिइन्।

टेम्केमैयुङ गाउँपालिकामा कृषिको राम्रो सम्भावना रहेकोले कृषि र पर्यटनलाई

तालिमका सहभागी किसानलाई उन्नत जातको बीउ विजन, प्लास्टिक टनेललगायत कृषि सामग्रीसमेत वितरण गरिएको टेम्केमैयुङ–९, लखर्कका वडाध्यक्ष नभराज माङपाहाङले जानकारी दिए।

प्राथमिकतामा राखेर काम भइरहेको उपाध्यक्ष राईको भनाइ छ। गाउँपालिकाले यहाँको भूगोल तथा माटो सुहाउँदो तरकारी तथा नगदेबालीको खेतीमा प्रोत्साहन कार्यक्रमसमेत सञ्चालन गरिरहेको उपाध्यक्ष राईले जानकारी दिइन्।

'हामीले किसानलाई तरकारी तथा नगदेबालीको व्यावसायिक खेतीमा लाग्न प्रोत्साहन गरिरहेका छौं,' उनी भन्छिन्, 'गाउँपालिकाले प्राथमिकताका साथ कृषि र पर्यटनमा लगानी गरिरहेको छ। कृषकलाई व्यावसायिक बनाएर आयआर्जनसँग जोड्न विभिन्न शीपमूलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिरहेका छौं।'

किसानलाई नगदे तथा व्यावसायिक तरकारी खेतीसँगै बाख्रापालन, कुखुरापालन, बंगुरपालन, मौरीपालन, जडीबुटी, सुन्तला र कागतीखेतीमा लाग्न आवश्यक सहयोगसँगै शीप प्रदान गरिरहेको उपाध्यक्ष राईले बताइन्।

परम्परागत रूपमा तरकारी खेती गर्दै आए पनि तालिमबाट आधुनिक खेती प्रणालीको विषयमा जानकारी पाएको किसानको भनाइ छ। तालिमसँगै कृषि सामग्री पनि पाएकाले भावी दिनमा व्यावसायिक रूपमा तरकारीखेती गर्न सहजता थपिएको स्थानीय किसान सत्यदेवी राईले बताइन्। तालिमका क्रममा तरकारी खेती प्रविधिसँगै रोग, किरा तथा उपचार पद्धतिको विषयमा समेत जानकारी लिन पाएको उनले बताइन्। 'परम्परागत रूपमा तरकारीखेती गर्दै आएकी थिएँ,' उनले भनिन्, 'आधुनिक तरकारीखेती प्रविधिको जानकारी नहुँदा धेरै समस्या थियो। तालिममा सहभागी भएर खेती प्रविधिसँगै तरकारीमा लाग्ने रोग, कीरा तथा त्यसको उपचार पद्धतिको विषयमा समेत ज्ञान पाएँ। यहाँ सिकेको शीपलाई सदुयोग गर्दै अबका दिनमा तरकारीखेतीलाई थप विस्तार गर्ने सोच बनाएकी छु।' *रासस*

जर्मनीमा नवीकरणीय ऊर्जाबाट लगभग ६० प्रतिशत बिजुली उत्पादन हुने

बर्लिन। जर्मनीको बिजुली उत्पादनको ५९ दशमलव ४ प्रतिशत हिस्सा वायु ऊर्जा, सौर्य ऊर्जा, बायोग्यास र जलविद्युत् जस्ता नवीकरणीय ऊर्जा स्रोतहरूले ओगटेको संघीय तथ्यांक कार्यालय (डेस्टाटिस) ले जनाएको छ। डेस्टाटिसको अनुसार, नवीकरणीय विद्युत् उत्पादन २५६ दशमलव ४ बिलियन किलोवाट घन्टा पुगेको छ, जुन वार्षिक रूपमा २ दशमलव ३ प्रतिशतको वृद्धि हो भने हालसम्मकै उच्च हो।

उत्पादनमा अलिकति गिरावट आए पनि वायु ऊर्जा जर्मनीको सबैभन्दा ठूलो बिजुलीको स्रोत बनेको छ।

वायु ऊर्जाबाट उत्पादन सन् २०२३ मा १ दशमलव ४ प्रतिशतले घट्ने अपेक्षा गरिएको थियो। तर, कुल विद्युत् उत्पादनमा यसको अंश सन् २०२३ को ३० दशमलव ८ प्रतिशतबाट बढेर सन् २०२४ मा ३१ दशमलव ५ प्रतिशत पुगेको छ। फोटोभोल्टिकबाट विद्युत् उत्पादन १० दशमलव ४ प्रतिशतले बढेर ५९ दशमलव ५ बिलियन किलोवाट घन्टा पुगेको छ। यसले जर्मनीको कुल बिजुली आपूर्तिमा सौर्य ऊर्जाको हिस्सालाई १३ दशमलव ८ प्रतिशतमा पुऱ्याएको छ, जुन सन् २०१८ मा डाटा संकलन शुरू भएयताकै उच्च स्तर हो।

सन् २०२४ मा जम्मा ४३१ दशमलव ५ अर्ब किलोवाट घण्टा बिजुली उत्पादन गरी जर्मन ग्रिडमा जोडिएको थियो, जुन अघिल्लो वर्षको तुलनामा ३ दशमलव ६ प्रतिशतले कम हो। डेस्टाटिसले यो गिरावटको कारण औद्योगिक बिजुलीको मागमा आएको कमी, कम उत्पादन र विदेशबाट बिजुली आयातमा भएको वृद्धिलाई बताएको छ। *एजेन्सी*

धितोमा रहेको तपसिल बमोजिमको सम्पत्ति लिलाम बिक्री सम्वन्धि १५ दिने गोप्य शिलवन्दी बोलपत्र आव्हान गरिएको सूचना

मिति : २०८१/१२/०१

यस वित्तीय संस्थाको तपसिलमा उल्लेखित ऋणीहरुले ऋण कर्जा लिदाको बखत गरेको लिखत तथा सम्झौता वमोजिम समय समयमा तिर्नु बुझाउनु पर्ने सांवा, व्याज, पेनाल व्याज तथा अन्य लेना रकम आदी चुक्ता भुक्तान गर्न पटक पटक लिखित तथा मौखिक ताकेता गर्दा समेत ऋण कर्जा चुक्ता भुक्तान नगरेकोले देहाए अनुसार ३५ दिने सार्वजनिक सूचना प्रकाशित गर्दा समेत ऋणीले कर्जाको साँवा, व्याज तथा अन्य लेना रकम भुक्तान नगरेको हुँदा ऋण कर्जा उपभोग गरे वापत संस्थाको नाममा धितो बन्धक लेखिदिएको तपसिल बमोजिमको सम्पत्तिहरु जहाँ जे जस्तो अवस्थामा छ सोहि अवस्थामा बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्वन्धी ऐन, २०७३ तथा अन्य प्रचलित कानुनले दिएको अधिकार प्रयोग गरि गोप्य शिलवन्दी बोलपत्र प्रकृयाद्वारा लिलाम बिक्री गरी संस्थाको लेना रकम अशुल उपर गरी लिने भएकाले धितो लिलाम बिक्री गर्ने सम्बन्धी यो १५ दिने सूचना प्रकाशित गरिएको छ। उल्लेखित सम्पती खरिद गर्न इच्छुक ब्यक्ती तथा संस्थाले तपसिलमा उल्लेखित शर्त बन्देजको अधिनमा रहि गोप्य शिलवन्दी वोलपत्र पेश गर्नु हुन आव्हान गरिन्छ। साथै, धितो सुरक्षणमा रहेको सम्पत्तीको लिलाम बिक्री हुन नसकेको खण्डमा संस्थाले धितो सकार गर्न सक्ने छ। वित्तीय सस्थाको नाममा दा.खा. भइ आए पश्चात बिक्रीवाट संस्थाको सम्पूर्ण वक्यौता अशुल उपर हुन नसकेको रकमको हदसम्म कानून बमोजिम ऋणी र व्यक्तिगत जमानीकर्ताहरुको घर घरानावाट अशुल उपर गर्न अशुली प्रक्रीया अगाडी वढाइने व्यहोरा समेत यसै सूचना वाट जानकारी गराइन्छ। साथै ऋणी, धितो जमानत तथा व्यक्तिगत जमानत दिनु हुने माहानुभावहरुलाई समेत कालोसूचिमा समावेश गर्न सिफारिस गरिने व्यहोरा यसै सूचनाद्वारा जानकारी गराइन्छ। यसै सूचनालाई आधार मानेर ऋणी, धितो जमानत तथा व्यक्तिगत जमानी दिनु हुने व्यक्तिहरुले लिलाम बिक्री हुने दिन अगावै वित्तीय संस्थामा उपस्थित भएर बाँकी बक्यौता रकम चुक्ता भुक्तान गरेमा लिलामी प्रक्रिया स्थगित गरिने व्यहोरा समेत जानकारी गराइन्छ।

तपसिल

ऋणीको विवरण	संचालक/जमानतकर्ताको बिबरण	
१) **ऋणीको नाम : होटेल तराई इन** (HOTEL TARAI INN) दर्ता नं. : २३०२४८/०७६/०७७ दर्ता मिति : २०७६/०८/२७ (नेपाल सरकार उद्योग, वाणिज्य तथा आपुर्ती मन्त्रालय कम्पनी रजिष्ट्रारको कार्यालयमा प्राइभेट लिमिटेड कम्पनीको रुपमा दर्ता भएको) ब्यबसायको ठेगाना : चन्द्रपुर न.पा.-४, रौतहट स्थायी लेखा नं. : ६०९६७९८७६ आयकर तथा मु.अ.क. दर्ता मिति : २०७६/०८/२७ कर्जा शिर्षक : व्यापारीक कर्जा शाखा कार्यालय : चन्द्रनिगाहपुर शाखा, रौतहट	**क) नाम : विजय खड्का (संचालक/जमानतकर्ता)** बाबु : सम्शेर वहादुर खड्का बाजे : जब्बर वहादुर खड्का ठेगाना : हरिवन न.पा. वडा -११, सर्लाही हाल : चन्द्रपुर न.पा.-४, रौतहट ना.प्र.नं : ३६४१९८८७ जारी मिति : २०५०/०५/०९, सर्लाही	**ख) नाम : अमुल राणा (संचालक/जमानतकर्ता)** बाबु : अविमन्दु प्रताप राणा ससुरा : सम्शेर वहादुर खड्का पति : विजय खड्का ठेगाना : हरिवन गा.वि.स-५, सर्लाही हाल : चन्द्रपुर न.पा.-४, रौतहट ना.प्र.नं : ३६४१०४८९ जारी मिति : २०५५/११/२७, सर्लाही

होटेल तराई इन को नाममा रहेको सम्पुर्ण कर्जाहरुको लागि देहाए बमोजिमको धितो सुरक्षणमा राखिएको छ।
३५ दिने सार्वजनिक सूचना मिति : २०८१/१०/२१ (कारोबार राष्ट्रिय दैनिक पत्रिका)
धितो सुरक्षणमा राखिएको सम्पतिको विवरण : घरजग्गा **धितो दिने/जग्गाधनीको नाम** : होटेल तराई इन

जिल्ला	गा.बि.स/न.पा.	वडा नं /नक्सा सिट नं	कीत्ता नं.	क्षेत्रफल (वि-क-धु-क)	कैफीयत
रौतहट	चन्द्रनिगाहपुर	१	६३५८, २७६३, २७६४, ५२३५, ६३६६, ६३६५,	०-२-०-० ०-०-१०-० ०-०-११-१.२ ०-०-६-० ०-०-६-० ०-०-६-१.४	सो जग्गामा निर्माण भएका तथा भविष्यमा निर्माण हुने सम्पुर्ण संरचनाहरु तथा उक्त जग्गाले चर्चेको सम्पुर्ण लिगलगापात समेत।

धितो सुरक्षणमा राखिएको सम्पतिको विवरण : घरजग्गा **धितो दिने/जग्गाधनीको नाम** : विजय खड्का

जिल्ला	गा.बि.स/न.पा.	वडा नं /नक्सा सिट नं	कीत्ता नं.	क्षेत्रफल (वि-क-धु-क)	कैफीयत
रौतहट	चन्द्रनिगाहपुर	१	३९०६, ३३२६, ५८०३, ५८०२, ५८००, ३५०७, ३८९८	०-१-१९-० ०-०-२-० ०-०-८-१२ ०-०-४-१२ ०-०-११-४ ०-०-१०-० ०-०-२-८	सो जग्गामा निर्माण भएका तथा भविष्यमा निर्माण हुने सम्पुर्ण संरचनाहरु तथा उक्त जग्गाले चर्चेको सम्पुर्ण लिगलगापात समेत।

धितो सुरक्षणमा राखिएको सम्पतिको विवरण : जग्गा **धितो दिने/जग्गाधनीको नाम** : अमुल राणा

जिल्ला	गा.बि.स/न.पा.	वडा नं /नक्सा सिट नं	कीत्ता नं.	क्षेत्रफल (वि-क-धु-क)	कैफीयत
रौतहट	चन्द्रनिगाहपुर	१	७०८२	०-०-६-०	सो जग्गामा निर्माण भएका तथा भविष्यमा निर्माण हुने सम्पुर्ण संरचनाहरु तथा उक्त जग्गाले चर्चेको सम्पुर्ण लिगलगापात समेत।

लिलाम बिक्रि सम्बन्धी अन्य शर्त बन्देजहरु

१. बोलपत्र आवेदन फाराम यस वित्तीय संस्थाको केन्द्रीय कार्यालय, कर्जा असुली विभाग, तथा सम्बधित शाखा कार्यालय बाट कार्यालय समय भित्र रु. १,०००/- (अक्षरुपी : एक हजार रुपैयाँ मात्र) पछि फिर्ता नहुने गरी जम्मा गरी प्राप्त गर्न सकिने छ।
२. बोलपत्र फारममा आफूले बोलकवोल गरेको रकम अंक र अक्षरमा स्पष्ट उल्लेख गर्नु पर्नेछ।
३. माथि उल्लेखित धितो सुरक्षणहरु सम्पूर्ण जे जस्तो अवस्था र परिमाणमा छ सोही अवस्थामा खरिद गर्न बेग्ला बेग्लै वा एकमुष्ठ बोलपत्र पेश गर्न सकिनेछ।
४. बोलपत्र साथ आफूले कबोल गरेको रकमको कम्तिमा १० प्रतिशतले हुन आउने धरौटी रकम यस वित्तीय संस्थाको धरौटी खातामा नगद जम्मा गरेको भौचरको प्रति वा यस वित्तीय संस्थाको नाममा खिचिएको गुड फर पेमेन्ट चेक/ड्राफ्ट समेत गोप्य शिलवन्दी बोलपत्र साथ समावेश गरी पेश गर्नु पर्नेछ। साथै उपरोक्त वमोजिम बोलपत्र पेश गर्दा शीलवन्दी खामको बाहिर पृष्ठमा के कुन सम्पत्तीको लागि बोलपत्र पेश गरेको हो सो कुरा स्पष्ट रुपमा उल्लेख गरेको हुनु पर्नेछ।
५. बोलपत्रमा बोलपत्रदाता व्यक्ति भए नागरिकता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपी र फर्म/कम्पनी/संस्था भएमा दर्ता प्रमाणपत्र, स्थाई लेखा नम्बर दर्ता प्रमाण पत्र, कर चुक्ता/दाखिला प्रमाणपत्र तथा कम्पनीको निर्णयको प्रतिलिपी पेश गर्नुपर्नेछ।
६. बोलपत्र खोलिने दिनमा सार्वजनिक विदा परेमा त्यसको लगत्तै कार्यालय खुलेको दिनमा तोकिएको स्थान र समयमा लिलाम बिक्रि सम्बन्धी कार्य हुनेछ। बोलपत्रदाता वा निजको प्रतिनिधिको उपस्थिती नभएमा पनि बोलपत्र खोल्न बाधा पुग्ने छैन।
७. बोलपत्र स्वीकृत भएको सूचना पाएको मितिले १५(पन्ध्र) दिन भित्र धरौटी रकम वाहेक बाँकी वोलकबोल रकम बुझाई सम्पत्ती आफ्नो नाममा नामसारी गरी लिनु पर्नेछ। सो म्याद भित्र रकम जम्मा नगर्नु भएमा बोलपत्र रद्द भै धरौटी रकम स्वतः जफत हुनेछ।
८. स्वीकृत भएको वोलपत्र अनुसारको सम्पत्ती बोलपत्रदाताको नाममा नामसारी दाखेल खारेज गर्दा लाग्ने रजिष्ट्रेशन दस्तुर, घरजग्गा कर, पूँजीगत लाभकर तथा अन्य शुल्क इत्यादी बोलपत्रदाताले नै व्यहोर्नु पर्नेछ।
९. बोलपत्र स्वीकृत वा अस्वीकृत हुने निर्णय नभए सम्म धरौटी रकम फिर्ता दिइने छैन।
१०. रित नपुगी वा म्याद नाघी पेश हुन आएको बोलपत्र स्वतः रद्द हुनेछ।
११ कारण खुलाई वा नखुलाई बोलपत्र स्वीकृत वा अस्वीकृत गर्ने सम्पूर्ण अधिकार यस वित्तीय संस्थामा सुरक्षित रहनेछ।
१२. अन्य शर्तहरु बोलपत्र फारममा उल्लेख गरिए बमोजिम हुनेछ।

बोलपत्र खोलिने मिती र स्थान
बोलपत्र पेश गर्ने अन्तिम मिति : २०८१/१२/१५
बोलपत्र खोलिने मिति : २०८१/१२/१७, **समय** : दिनको ३ बजे
स्थान : सम्बधित शाखा कार्यालयहरु (चन्द्रनिगाहपुर शाखा, रौतहट)

नेपाल राष्ट्र बैंकबाट इजाजतपत्र प्राप्त राष्ट्रिय स्तरको 'ग' वर्गको वित्तीय संस्था
गुहेश्वरी मर्चेन्ट बैंकिङ्ग एण्ड फाइनान्स लि.
प्रधान कार्यालय: गुह्येश्वरी भवन, हरिहरभवन, पुल्चोक, ललितपुर
फोन: ०१-५४१०८०८, ५४२७४०७, E-mail: gmbf@gmbf.com.np/web: www.gmbf.com.np

आगामी साधारणसभा

क्र.सं.	कम्पनीको नाम	आर्थिक वर्ष	स्थान	मिति	समय	प्रस्तावित लाभांश (%)		अन्य प्रस्ताव	बुक क्लोज
						बोनस	नगद		
१	राधी विद्युत् कम्पनी लिमिटेड	विशेष	वेलकम पार्टी प्यालेस, चापागाउँ, ललितपुर	चैत ३	८:००			सञ्चालकको नियुक्ति	फागुन २५
२	नेपाल बैंक लिमिटेड	२०८०/८१	नेपाल ए.पी.एफ. क्लब, हलचोक, काठमाडौं	चैत ६	१०:३०			सञ्चालकको निर्वाचन, वार्षिक प्रतिवेदन पारित गर्ने	फागुन २२
३	महिला लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०८०/८१	अनमोल क्याटरिङ् सर्भिस प्रा.लि., शंखमुल, काठमाडौं	चैत ७	११:००			वार्षिक प्रतिवेदन पारित गर्ने	फागुन २५
४	एनआईसी एशिया लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०८०/८१	गोर्खा होटल, धरान, सुनसरी	चैत ८	९:००			शेयर स्वामित्व संरचना परिवर्तन गर्ने, वार्षिक प्रतिवेदन पारित गर्ने	फागुन २८
५	सानिमा रिलायन्स लाइफ इन्स्योरेन्स लिमिटेड	२०८०/८१	अनमोल ब्याङ्क्वेट, शंखमुल, काठमाडौं	चैत ८	११:००	१.२४८९	८	वार्षिक प्रतिवेदन पारित गर्ने	फागुन २६
६	सिन्धु विकास बैंक लिमिटेड	२०७९/८०, २०८०/८१	मिरावल रिसोर्ट एण्ड होटल, धुलिखेल, काभ्रेपलाञ्चोक	चैत ८	९:००			५० प्रतिशत हकप्रद शेयर जारी गर्ने, सञ्चालकको नियुक्ति, वार्षिक प्रतिवेदनहरू पारित गर्ने	फागुन १५
७	नेप्डो समृद्ध लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०८०/८१	रोयल कुश्मा रिसोर्ट, कुश्मा, पर्वत	चैत १०	११:३०	१४.२५	०.७५	वार्षिक प्रतिवेदन पारित गर्ने	फागुन २८
८	मानुषी लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०८०/८१	होटल भ्यू भक्तपुर, जगाती, भक्तपुर	चैत १०	१०:३०			वार्षिक प्रतिवेदन पारित गर्ने	फागुन २५
९	युनाइटेड इदी मर्दी एण्ड आर.बि. हाइड्रोपावर लि.	२०८०/८१	आभ्या क्लब, घारीपाटन, पोखरा	चैत ११	११:००	४	०.२११	शतप्रतिशत हकप्रद शेयर जारी गर्ने, सञ्चालकको निर्वाचन, वार्षिक प्रतिवेदन पारित गर्ने	फागुन २३
१०	गार्डियन माइक्रो लाइफ इन्स्योरेन्स लिमिटेड	२०८०/८१	होटेल एयरपोर्ट, मोरङ, विराटनगर	चैत ११	११:००			सञ्चालकको निर्वाचन/नियुक्ति, वार्षिक प्रतिवेदन पारित गर्ने	फागुन २६
११	एक्सेल डेभलपमेन्ट बैंक लिमिटेड	२०८०/८१	सिद्धार्थ होटल, बिर्तामोड, झापा	चैत ११	११:००			सञ्चालकको नियुक्ति, वार्षिक प्रतिवेदन पारित गर्ने	फागुन २९
१२	साल्ट ट्रेडिङ्ग कर्पोरेशन लिमिटेड	२०८०/८१	त्रिभुवन आर्मी अफिसर्स क्लब, भद्रकाली, काठमाडौं	चैत १५	११:००		१०	वार्षिक प्रतिवेदन पारित गर्ने	चैत १ - चैत १५
१३	सिटिजन लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	२०८०/८१	आम्रपाली ब्याङ्क्वेट, नक्साल, काठमाडौं	चैत १५	११:००	२६.९८४१२६९८	१.४२०२२	वार्षिक प्रतिवेदन पारित गर्ने	फागुन २८
१४	नेपाल इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	२०८०/८१	नेपाल प्रज्ञा प्रतिष्ठान, कमलादी, काठमाडौं	चैत १९	११:००	१५	०.७९	वार्षिक प्रतिवेदन पारित गर्ने	चैत ७
१५	चिरख्वा हाइड्रोपावर लिमिटेड	२०८०/८१	कुण्डलिनी रोयल्स, जोरपाटी, काठमाडौं	चैत २०	९:००			सञ्चालकको निर्वाचन, वार्षिक प्रतिवेदन पारित गर्ने	चैत १२
१६	सानिमा जिआईसी इन्स्योरेन्स लिमिटेड	२०८०/८१	अमृतभोग, कालिकास्थान, काठमाडौं	चैत २१	११:००	७.५	०.३९४७	१७ प्रतिशत हकप्रद शेयर जारी गर्ने, वार्षिक प्रतिवेदनहरू पारित गर्ने	चैत ८
१७	युनाइटेड मोदी हाइड्रोपावर लिमिटेड	२०८०/८१	कालिमाटी ब्याङ्क्वेट हल, कालिमाटी, काठमाडौं	चैत २७	११:००			६५ प्रतिशत हकप्रद शेयर जारी गर्ने, वार्षिक प्रतिवेदनहरू पारित गर्ने	चैत ८

लघुवित्त कम्पनीहरूको ५२ हप्ताको उच्च र न्यून मूल्यको तथ्यांक (२०८१ फागुन २८)

क्र.सं.	कम्पनीको नाम	बजार मूल्य	५२ हप्ताको उच्च विन्दु	५२ हप्ताको न्यून विन्दु
१	आत्मनिर्भर लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	५२००	६७३५	१८९४
२	उपकार लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	३७७०	६६००	११८३.१
३	विन नेपाल लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	३४२७.२	४२७१	९७५
४	गुराँस लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२८९१.१	३४८६	१०३६
५	सपोर्ट लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२७२७	४०२६.२	१०७०
६	समाज लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२६००	४१८१	१७८०
७	युनिक नेपाल लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२४००	३२२३	१४२१
८	महिला लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२३३०	२६४८.७	१६१७
९	श्रृजनशील लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२२९०	२९०७	९२६.२
१०	सामुदायिक लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२२०९	३०४७	८०४
११	नेप्डो समृद्ध लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	१९८०	२६४१	१६४१
१२	स्वाभिमान लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	१९२०	२४२६.४	९४८
१३	मानुषी लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	१८९८	२५३०	७७०
१४	उन्नति सहकार्य लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	१७५५	२३६३.३	१३२०
१५	गणपति लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	१७००.३	२३२७	८८०
१६	मिथिला लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	१६६३	१९६०	८३३.१
१७	सिवाईसी नेपाल लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	१६५४.१	१९५८	१२८२.२
१८	धौलागिरी लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	१६३७	२२५०	९४३.१
१९	जनउत्थान सामुदायिक लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	१५७०.६	१८६०.४	९७३
२०	जीवन विकास लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	१३८८	१९२०	१२६९.१
२१	महुली लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	१३४७.१	१८५१	९२३.३
२२	मातृभूमि लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	१२९९	१७१६	८२०
२३	नेशनल लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	१२९१.५	१७२७	१०८०
२४	ग्लोबल आइएमई लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	१२८२	१८१५	८३६
२५	फरवार्ड माइक्रोफाइनान्स लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	१२५५	१७३९	१०४८.६
२६	लक्ष्मी लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	११५५	१४२८	८००
२७	आरम्भ चौतारी लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	११२०	१४९१	६५५
२८	अभियान लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	१०९९	१३०६.८	६२८.१
२९	कालिका लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	१०९७.९	१२८५	७२०.१
३०	हिमालयन लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	१०००	१४४७	६१३.५
३१	इन्फिनिटी लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	९९५	१४९२	७३३
३२	स्वरोजगार लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	९८१	१२५०	६३३
३३	सम्पदा लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	९३९	१४७०.८	६३९
३४	नाडेप लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	९१०	११९०	५९०
३५	छिमेक लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	८६६	११५५	८००
३६	स्वावलम्बन लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	८६३.५	१२३२	७११.५
३७	विजय लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	८५९.१	११७४	६३१
३८	आशा लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	८५८	११७७	६६७
३९	समता घरेलु लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	८५५	१२७१	६४५
४०	ग्रामीण विकास लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	८४९	९८७	५८१
४१	साना किसान विकास लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	८२१	११०५	७८९
४२	डिप्रोक्स लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	८०७	१०९९	६७०
४३	फर्स्ट माइक्रोफाइनान्स लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	८०३	१००४	५९३.२
४४	सूर्योदय वोमी लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	७७०	१२१४.८	७००
४५	मेरोमाइक्रोफाइनान्स लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	७५८	९८०	५६३.२
४६	एनएमबि लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	७४७.१	९१८	५४०.१
४७	आरएसडिसी लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	७००	८९०	५६२.२
४८	निर्धन उत्थान लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	६८८	९३०.२	६१३
४९	एनआईसी एशिया लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	६७२.९	९०७	५७३
५०	नेरूडे मिर्मिरे लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	६७०.४	९८८	५९५

नेपाल धितोपत्र बोर्डमा आईपीओ निष्कासन गर्नका लागि पाइपलाईनमा रहेका जलविद्युत् समूहका कम्पनीहरू

क्र.सं.	कम्पनीको नाम	निष्कासन हुने कित्ता	निष्कासन मूल्य (रू)	विक्री प्रबन्धक	निवेदन मिति
१	सानिमा हाइड्रोपावर लिमिटेड	१,४७०,०००	१००	सानिमा क्यापिटल लिमिटेड	२०८० जेठ २६
२	हिमस्टार उर्जा कम्पनी लिमिटेड	१,११९,०००	१००	एन आई सी एशिया क्यापिटल लि.	२०८० जेठ ३१
३	दरम खोला हाइड्रो इनर्जी लिमिटेड	३,९५०,०००	१००	लक्ष्मी सन्राइज क्यापिटल लिमिटेड	२०८० भदौ ५
४	भुजुङ्ग हाइड्रोपावर लिमिटेड	१,४५५,०००	१००	कुमारी क्यापिटल लिमिटेड	२०८० भदौ १३
५	सान्भि इनर्जी लिमिटेड	३,७९०,०००	१००	नेपाल एसबिआई मर्चेन्ट बैंकिङ्ग लि.	२०८० भदौ २७
६	रिचेत जलविद्युत् कम्पनी लिमिटेड	१,१७६,४५०	१००	एनआइएमबि एस क्यापिटल लिमिटेड	२०८० भदौ २९
७	बेनी हाइड्रोपावर प्रोजेक्ट लिमिटेड	२,०८०,०००	१००	एनएमबि क्यापिटल लिमिटेड	२०८० असोज ५
८	याम्बालिङ्ग हाइड्रोपावर लिमिटेड	२,८००,०००	१००	मुक्तिनाथ क्यापिटल लिमिटेड	२०८० असोज १०
९	माबिलुङ्ग इनर्जी लिमिटेड	१,८९०,५३०	१००	लक्ष्मी सन्राइज क्यापिटल लिमिटेड	२०८० असोज १४
१०	सोलु हाइड्रोपावर लिमिटेड	२०,०००,०००	१००	नबिल इन्भेष्टमेण्ट बैंकिङ्ग लिमिटेड	२०८० असोज २३
११	टक्सार पिखुवाखोला हाइड्रोपावर लिमिटेड	४,२३०,६६८	१००	प्रभु क्यापिटल लिमिटेड	२०८० असोज २६
१२	विकास हाइड्रोपावर कम्पनी लिमिटेड	४,४५४,५९६	१००	प्रभु क्यापिटल लिमिटेड	२०८० मङ्सिर १९
१३	रिज लाईन इनर्जी लिमिटेड	५,८०४,२०१	१००	प्रभु क्यापिटल लिमिटेड	२०८० मङ्सिर २५
१४	लाफिङ्ग बुद्ध पावर नेपाल लिमिटेड	६,५७७,०००	१००	नबिल इन्भेष्टमेण्ट बैंकिङ्ग लिमिटेड	२०८० पुस २
१५	कालिन्चोक हाइड्रोपावर लिमिटेड	७५०,०००	१००	आरविवि मर्चेन्ट बैंकिङ्ग लिमिटेड	२०८० माघ २२
१६	हिम रिभर पावर लिमिटेड	१,३३०,०००	१००	सिद्धार्थ क्यापिटल लिमिटेड	२०८० माघ २८
१७	लोअर इर्खुवा हाइड्रोपावर कम्पनी लि.	२,८०५,७५०	१००	मुक्तिनाथ क्यापिटल लिमिटेड	२०८० फागुन ११
१८	बुंगल हाइड्रो लिमिटेड	२,९०५,०००	१००	हिमालयन क्यापिटल लिमिटेड	२०८० चैत ६
१९	कलंगा हाइड्रो लिमिटेड	४,९००,०००	१००	सानिमा क्यापिटल लिमिटेड	२०८० चैत ६
२०	सानीगाड हाइड्रो लिमिटेड	८,५५०,०००	१००	लक्ष्मी सन्राइज क्यापिटल लिमिटेड	२०८० चैत ६
२१	एपेक्स मकालु हाइड्रोपावर लिमिटेड	२,४००,०००	१००	सानिमा क्यापिटल लिमिटेड	२०८० चैत १८
२२	अपोलो हाइड्रोपावर लिमिटेड	१,४१०,०००	१००	हिमालयन क्यापिटल लिमिटेड	२०८० चैत २०
२३	गौरीशंकर पावर डेभलपमेन्ट लिमिटेड	२,४००,०००	१००	नबिल इन्भेष्टमेण्ट बैंकिङ्ग लिमिटेड	२०८० चैत २१
२४	शिखर पावर डेभलपमेन्ट लिमिटेड	२,१६०,०००	१००	ग्लोबल आइएमई क्यापिटल लिमिटेड	२०८० चैत ३०
२५	सिउरी न्यादी पावर लिमिटेड	३०,३६०,७८४	१००	एनएमबि क्यापिटल लिमिटेड	२०८१ वैशाख १८
२६	सुपर खुदी हाइड्रोपावर लिमिटेड	७,५९५,०००	१००	ग्लोबल आइएमई क्यापिटल लिमिटेड	२०८१ वैशाख ३०
२७	माउण्ट एभरेष्ट पावर डेभलपमेन्ट लि.	२,५८०,०००	१००	एनआइएमबि एस क्यापिटल लिमिटेड	२०८१ जेठ ६
२८	यूनिक हाईडेल कम्पनी लिमिटेड	२,२००,०००	१००	ग्लोबल आइएमई क्यापिटल लिमिटेड	२०८१ जेठ १६
२९	आशुतोष इनर्जी लिमिटेड	१,२००,०००	१००	एनएमबि क्यापिटल लिमिटेड	२०८१ जेठ २१
३०	हिलटन हाइड्रो इनर्जी लिमिटेड	१,३७५,०००	१००	सानिमा क्यापिटल लिमिटेड	२०८१ जेठ २४
३१	स्नो रिभर्स लिमिटेड	१,६२५,०००	१००	सानिमा क्यापिटल लिमिटेड	२०८१ जेठ २४
३२	सूर्यकुण्ड हाइड्रो इलेक्ट्रिक लिमिटेड	१,३७९,३५०	१००	कुमारी क्यापिटल लिमिटेड	२०८१ असार ४
३३	पुवा खोला-वान हाइड्रोपावर लिमिटेड	१,९४६,६६०	१००	लक्ष्मी सन्राइज क्यापिटल लिमिटेड	२०८१ असार ५
३४	मादमे खोला हाइड्रोपावर लिमिटेड	३,२५०,०००	१००	मुक्तिनाथ क्यापिटल लिमिटेड	२०८१ साउन १३
३५	निलगिरी खोला हाइड्रोपावर कम्पनी लि.	४,३२०,०००	१००	प्रभु क्यापिटल लिमिटेड	२०८१ साउन २२
३६	पिपुल्स इनर्जी लिमिटेड	६,६००,०००	१००	सानिमा क्यापिटल लिमिटेड	२०८१ साउन २३
३७	चम्पावती हाइड्रोपावर लिमिटेड	१,६००,०००	१००	आरविवि मर्चेन्ट बैंकिङ्ग लिमिटेड	२०८१ कात्तिक ४
३८	हीम पर्वत हाइड्रोपावर लिमिटेड	५,९१५,०००	१००	सिटिजन्स क्यापिटल लिमिटेड	२०८१ मङ्सिर ५
३९	सेन्चुरी इनर्जी लिमिटेड	३००,०००	२७५.११	एनआइएमबि एस क्यापिटल लिमिटेड	२०८१ मङ्सिर १४
४०	ह्याविटयाट पावर कम्पनी लिमिटेड	१,१००,०००	१००	मुक्तिनाथ क्यापिटल लिमिटेड	२०८१ मङ्सिर २१
४१	नुम्बुर हिमालय हाइड्रोपावर लिमिटेड	३,००६,२०२	२१८	लक्ष्मी सन्राइज क्यापिटल लिमिटेड	२०८१ पुस ७
४२	युनाइटेड मेवा खोला हाइड्रोपावर लि.	१२,३००,०००	१००	सिटिजन्स क्यापिटल लिमिटेड	२०८१ पुस ११

धितोपत्र बोर्डमा पाइपलाईनमा रहेका म्युचुअल फण्ड

क्र.सं.	म्युचुअल फण्डको नाम	निष्कासन हुने कित्ता	निष्कासन मूल्य (रू)	योजना व्यवस्थापक	निवेदन मिति
१	आरविवि फोकस ४०	१००,०००,०००	१०	आरविवि मर्चेन्ट बैंकिङ्ग लिमिटेड	२०८१ पुस १४
२	सिटिजन्स सन्तुलित योजना	१००,०००,०००	१०	सिटिजन्स क्यापिटल लिमिटेड	२०८१ पुस १९
३	सानिमा इक्विटी फण्ड-२	१००,०००,०००	१०	सानिमा क्यापिटल लिमिटेड	२०८१ माघ ४
४	हिमालयन दीर्घकालीन बचत योजना	१००,०००,०००	१०	हिमालयन क्यापिटल लिमिटेड	२०८० चैत १९
५	एनआईसी एशिया इक्विटी लिङ्क्ड इन्भेष्टमेण्ट स्किम	१००,०००,०००	१०	एनआईसी एशिया क्यापिटल लिमिटेड	२०८० असार ३१
६	एनआई ३१	१५,०००,०००	१०	नबिल इन्भेष्टमेण्ट बैंकिङ्ग लिमिटेड	२०७९ चैत १६
७	ग्लोबल आइएमई समुन्नत योजना-२	१२०,०००,०००	१०	ग्लोबल आइएमई क्यापिटल लिमिटेड	२०७९ चैत १९
८	सिटिजन्स सदाबाहार योजना	५०,०००,०००	१०	सिटिजन्स क्यापिटल लिमिटेड	२०८१ असोज २
९	रिलायबल समृद्धि योजना	१००,०००,०००	१०	रिलायबल इन्भेष्टमेन्ट एण्ड मर्चेन्ट क्यापिटल लिमिटेड	२०८१ मङ्सिर १२
१०	प्रभु सिस्ट्मेटिक इन्भेष्टमेण्ट स्किम	४०,०००,०००	१०	प्रभु क्यापिटल लिमिटेड	२०७९ कात्तिक ३०

आईपीओ अपडेट (वैदेशिक रोजगारीमा रहेका नेपाली)

कम्पनी	पियोर इनर्जी लिमिटेड
दिन	२०८१ फागुन २९ गते
आईपीओ निष्कासन भएको मूल्य	रू. १००
कुल निष्कासन कित्ता	१ लाख ४४ हजार
आवेदक संख्या	५१ हजार ७५९
आवेदन परेको कित्ता	११ लाख ६४ हजार ४०
आवेदन परेको रकम	११ करोड ६४ लाख ४ हजार
निष्कासनको तुलनामा माग	८.०८ गुणा
निष्कासन बन्द हुने मिति	२०८१ चैत ५ गते
विक्री प्रबन्धक	नबिल इन्भेष्टमेण्ट बैंकिङ्ग लिमिटेड

स्रोत : सीडीएससी

आईपीओ अपडेट (सर्वसाधारण)

कम्पनी	ओम मेगाश्री फर्मास्यूटिकल्स लि.
दिन	२०८१ फागुन २९ गते
आईपीओ निष्कासन भएको मूल्य	रू. १००
कुल निष्कासन कित्ता	१४ लाख ७६ हजार
आवेदक संख्या	१२ लाख ७३ हजार ५७७
आवेदन परेको कित्ता	१ करोड ५५ लाख १७ हजार २०
आवेदन परेको रकम	१ अर्ब ५५ करोड १७ लाख २ हजार
निष्कासनको तुलनामा माग	१०.५१ गुणा
निष्कासन बन्द हुने मिति	२०८१ चैत ३ गते
विक्री प्रबन्धक	प्रभु क्यापिटल लिमिटेड

स्रोत : सीडीएससी

नेपाल धितोपत्र बोर्डमा आईपीओ निष्कासन गर्नका लागि पाइपलाईनमा रहेका 'अन्य' समूहका कम्पनीहरू

क्र.सं.	कम्पनीको नाम	निष्कासन हुने कित्ता	निष्कासन मूल्य (रू)	विक्री प्रबन्धक	निवेदन मिति
१	ट्रेड टावर लिमिटेड	१,१५८,९८०	१००	लक्ष्मी सन्राइज क्यापिटल लिमिटेड	२०७९ असार १४
२	कान्तिपुर टेलिभिजन नेटवर्क लिमिटेड	७५०,०००	१००	सानिमा क्यापिटल लिमिटेड	२०८० जेठ २८
३	डिस मिडिया नेटवर्क लिमिटेड	१३,५८४,९५५	१००	प्रभु क्यापिटल लिमिटेड	२०८० असार १२
४	आइएमई लिमिटेड	१,०००,०००	१००	प्रभु क्यापिटल लिमिटेड	२०८० असार २९
५	हस्पिटल फर एडभान्स्ड मेडिसिन एण्ड सर्जरी लि.	१,१२५,०००	२८८	मुक्तिनाथ क्यापिटल लिमिटेड	२०८० पुस ६
६	नेपाल ब्रोडकास्टीङ्ग च्यानल लिमिटेड	१,०००,०००	५०	एनआइएमबि एस क्यापिटल लिमिटेड	२०८१ जेठ २१
७	कैलाश हेलिकप्टर सर्भिसेस लिमिटेड	३५०,०००	३२७	मुक्तिनाथ क्यापिटल लिमिटेड	२०८१ जेठ २९
८	झापा इनर्जी लिमिटेड	९५०,४७५	१००	हिमालयन क्यापिटल लिमिटेड	२०८१ जेठ ३०
९	छाया देबी कम्प्लेक्स लिमिटेड	१,४३७,५००	४००	प्रभु क्यापिटल लिमिटेड	२०८१ भदौ २
१०	बिजनेस ईन्टरेष्ट ग्रुप अफ इण्डष्ट्रिज लिमिटेड	४,५००,०००	१००	कुमारी क्यापिटल लिमिटेड	२०८१ असार २
११	जि. आई. सोलार लिमिटेड	१,३६३,३६०	१००	आरविवि मर्चेन्ट बैंकिङ्ग लिमिटेड	२०८१ पुस २८

नेपाल धितोपत्र बोर्डमा आईपीओ निष्कासन गर्नका लागि पाइपलाईनमा रहेका उत्पादन तथा प्रशोधन समूहका कम्पनीहरू

क्र.सं.	कम्पनीको नाम	निष्कासन हुने कित्ता	निष्कासन मूल्य (रू)	विक्री प्रबन्धक	निवेदन मिति
१	एक्कर्ड फर्मास्यूटिकल्स लिमिटेड	७०६,९०९	१००	ग्लोबल आइएमई क्यापिटल लिमिटेड	२०७९ पुस ४
२	जगदम्बा स्टिल्स लिमिटेड	२०,०७०,०००	३००	सिद्धार्थ क्यापिटल लिमिटेड	२०८० असोज १७
३	एसवाई प्यानल नेपाल लिमिटेड	५,२३२,५४८	१००	प्रभु क्यापिटल लिमिटेड	२०८० असोज १९
४	शौर्य सिमेन्ट इण्डष्ट्रिज लिमिटेड	१५,९८१,५००	२६४.५१	नबिल इन्भेष्टमेण्ट बैंकिङ्ग लिमिटेड	२०८० पुस १२
५	मारूती सिमेन्ट्स लिमिटेड	११,६००,०००	३७७	नबिल इन्भेष्टमेण्ट बैंकिङ्ग लिमिटेड	२०८० पुस २६
६	स्मार्ट डोर्स लिमिटेड	३०६,०००	१००	मुक्तिनाथ क्यापिटल लिमिटेड	२०८१ वैशाख ३
७	पाल्पा सिमेन्ट इण्डष्ट्रिज लिमिटेड	७,५००,०००	१००	नबिल इन्भेष्टमेण्ट बैंकिङ्ग लिमिटेड	२०८१ वैशाख २३
८	लक्ष्मी टेक्नो प्लाष्ट लिमिटेड	१,०००,०००	१००	नेपाल एसबिआई मर्चेन्ट बैंकिङ्ग लिमिटेड	२०८१ जेठ २१
९	श्री डिष्टिलरी लिमिटेड	९६०,०००	१००	प्रभु क्यापिटल लिमिटेड	२०८१ असार १
१०	सोपन फर्मास्यूटिकल्स लिमिटेड	१,१००,०००	१००	एनएमबि क्यापिटल लिमिटेड	२०८१ असार ३०
११	भुगर्भ सिमेन्ट लिमिटेड	१,२६२,५००	१००	नबिल इन्भेष्टमेण्ट बैंकिङ्ग लिमिटेड	२०८१ भदौ १३
१२	रिद्धिसिद्धि सिमेन्ट लिमिटेड	१२,१७१,५००	२१४.१०	एनआइएमबि एस क्यापिटल लिमिटेड	२०८१ असोज १८
१३	सागर डिष्टिलरी लिमिटेड	७९२,०००	१००	मुक्तिनाथ क्यापिटल लिमिटेड	२०८१ असोज २१
१४	अम्बे स्टिल्स लिमिटेड	११,१९२,७२७	३०३	नबिल इन्भेष्टमेण्ट बैंकिङ्ग लिमिटेड	२०८१ कात्तिक ७
१५	एभरेष्ट कलर लिमिटेड	७८०,०००	५०	मुक्तिनाथ क्यापिटल लिमिटेड	२०८१ मङ्सिर २८

नेपाल धितोपत्र बोर्डमा आईपीओ निष्कासन गर्नका लागि पाइपलाईनमा रहेका होटल तथा पर्यटन समूहका कम्पनीहरू

क्र.सं.	कम्पनीको नाम	निष्कासन हुने कित्ता	निष्कासन मूल्य (रू)	विक्री प्रबन्धक	निवेदन मिति
१	एपेक्स हस्पिटालिटी लिमिटेड	२,४००,०००	१००	हिमालयन क्यापिटल लिमिटेड	२०८० असोज १२
२	होटल फरेष्ट इन लिमिटेड	९,८००,०००	१००	एन आई सी एशिया क्यापिटल लिमिटेड	२०८० कात्तिक १५
३	अर्किड होल्डिङ्ग्स लिमिटेड	११,५००,०००	१००	लक्ष्मी सन्राइज क्यापिटल लिमिटेड	२०८० मङ्सिर १३
४	अन्नपूर्ण केबल कार लिमिटेड	३,१००,०००	१००	मुक्तिनाथ क्यापिटल लिमिटेड	२०८० पुस १६
५	बन्दीपुर केबलकार एण्ड टुरिजम लिमिटेड	३,०६०,०००	१००	नेपाल एसबिआई मर्चेन्ट बैंकिङ्ग लिमिटेड	२०८१ जेठ २२
६	अकामा होटल लिमिटेड	४,५००,०००	५०	सानिमा क्यापिटल लिमिटेड	२०८१ असार २६
७	ठमेल प्लाजा होटल एण्ड सुइट्स लि.	१,०००,०००	१००	नेपाल एसबिआई मर्चेन्ट बैंकिङ्ग लिमिटेड	२०८१ कात्तिक २१

नेपाल धितोपत्र बोर्डमा आईपीओ निष्कासन गर्नका लागि पाइपलाईनमा रहेका लगानी समूहका कम्पनीहरू

क्र.सं.	कम्पनीको नाम	निष्कासन हुने कित्ता	निष्कासन मूल्य (रू)	विक्री प्रबन्धक	निवेदन मिति
१	बरूण इन्भेष्टमेण्ट लिमिटेड	२,४७५,०००	१००	ग्लोबल आइएमई क्यापिटल लिमिटेड	२०८० पुस २५
२	सिड इनर्जी लिमिटेड	१,५९८,५००	१००	एनएमबि क्यापिटल लिमिटेड	२०८० चैत ४
३	शिवम होल्डिङ्गस लिमिटेड	११,६००,०००	२१०	सिद्धार्थ क्यापिटल लिमिटेड	२०८१ जेठ २९

नेपाल धितोपत्र बोर्डमा आईपीओ निष्कासन गर्नका लागि पाइपलाईनमा रहेका लघुवित्त समूहका कम्पनीहरू

क्र.सं.	कम्पनीको नाम	निष्कासन हुने कित्ता	निष्कासन मूल्य (रू)	विक्री प्रबन्धक	निवेदन मिति
१	स्वस्तिक लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	८०,०००	१००	नबिल इन्भेष्टमेण्ट बैंकिङ्ग लि.	२०८० माघ २४

पुनर्बीमा कम्पनीको शेयर मूल्यमा उच्च वृद्धि

काठमाडौं (अस) । पछिल्लो समय पुनर्बीमा कम्पनीको शेयरमा लगानीकर्ताको आकर्षण निरन्तर बढ्दा मूल्यमा समेत उच्च वृद्धि देखिएको छ । पछिल्लो एक महीनामा नेपालमा सञ्चालित दुई पुनर्बीमा कम्पनीहरू नेपाल पुनर्बीमा र हिमालयन रिइन्स्योरेन्सको मूल्यमा उच्च वृद्धि देखिएको हो ।

पूँजी वृद्धिका क्रममा रहेका यी कम्पनीहरूले आकर्षक लाभांशसँगै बोनस शेयर समेत वितरण गर्ने सम्भावनाले लगानीकर्ताहरू यी कम्पनीको शेयर खरीदमा आकर्षित भएका हुन् ।

एक महीनाको कारोबारमा नेपाल पुनर्बीमा कम्पनीको शेयर मूल्य प्रतिकित्ता ३३३ रुपैयाँ ३० पैसाले बढेको छ भने हिमालयन रिइन्स्योरेन्सको शेयर मूल्य १८३ रुपैयाँ १० पैसाले बढेको छ ।

धितोपत्र दोस्रो बजार सञ्चालक नेप्सेले सार्वजनिक गरेको तथ्यांकलाई हेर्दा माघ मसान्तसम्म प्रतिकित्ता ९७४ रुपैयाँ ५० पैसा रहेको नेपाल पुनर्बीमा कम्पनीको शेयर मूल्य फागुन मसान्तसम्मको कारोबारमा प्रतिकित्ता १ हजार ३०७ रुपैयाँ ८० पैसा कायम भएको हो ।

त्यस्तै, माघ मसान्तसम्म प्रतिकित्ता ८४९ रुपैयाँ रहेको हिमालयन रिइन्स्योरेन्सको शेयर मूल्य भने फागुन मसान्तसम्मको कारोबारमा प्रतिकित्ता १ हजार ३२ रुपैयाँ १० पैसा कायम भएको छ । यी दुई कम्पनीको शेयर मूल्यसँगै कारोबार पनि सर्वाधिक भइरहेको छ ।

नेप्सेको तथ्यांकलाई हेर्दा फागुन ५ गतेदेखि नै पुनर्बीमा क्षेत्रका कम्पनीहरूले कुल कारोबार रकममा सर्वाधिक हिस्सा ओगट्दै आएका छन् । फागुन महीनाको अन्तिम कारोबार दिन सर्वाधिक रकमको कारोबार गर्ने कम्पनीको सूचीमा हिमालयन रिइन्स्योरेन्स दोस्रो र नेपाल पुनर्बीमा कम्पनी पाँचौं नम्बरमा छन् ।

फागुन महीनाको अन्तिम कारोबार दिन हिमालयन रिइन्स्योरेन्सको ५६ करोड ४ लाख रुपैयाँभन्दा बढीको र नेपाल पुनर्बीमा कम्पनीको ३८ करोड ६७ लाख रुपैयाँभन्दा बढीको शेयर कारोबार भएको देखिन्छ ।

पुनर्बीमा क्षेत्रका यी दुई कम्पनीहरूलाई २०८२ माघ मसान्तसम्म २० अर्ब रुपैयाँका दरले पूँजी कायम गर्नुपर्ने अवस्था छ । यसअघि यी कम्पनीहरूलाई पूँजी बढाउने समयसीमा २०८१ माघ मसान्तसम्म कायम गरिएको थियो । सो अवधिभित्र पूँजी पुग्ने नदेखिएकाले नेपाल बीमा प्राधिकरणले एक वर्षको अवधि थप गरेको हो ।

यी कम्पनीहरूले बोनस शेयर र हकप्रद शेयरमार्फत पूँजी बढाउने योजना प्राधिकरणमा पेश गरेकाले त्यसका लागि समय लाग्ने भएसँगै प्राधिकरणले एक वर्ष अवधि थप गर्ने निर्णय गरेको जानकारी दिएको छ ।

हाल नेपाल पुनर्बीमा कम्पनीको चुक्तापूँजी १३ अर्ब ४२ करोड २१ लाख ८७ हजार रुपैयाँ छ भने हिमालयन रिइन्स्योरेन्सको १० अर्ब ४० करोड रुपैयाँ छ ।

प्राधिकरणले तोकेको चुक्तापूँजी कायम गर्न नेपाल पुनर्बीमालाई थप ६ अर्ब ५७ करोड ७८ लाख रुपैयाँ र हिमालयन रिइन्स्योरेन्सलाई थप ९ अर्ब ६० करोड रुपैयाँ पूँजी आवश्यक हुन्छ ।

हिमालयन रिइन्स्योरेन्सले ८० प्रतिशत हकप्रद शेयर निष्कासन गर्ने तयारी गरेको छ । कम्पनीले हकप्रद शेयर निष्कासन गर्ने प्रस्ताव वार्षिक साधारणसभाबाट पारित गराइसकेको छ । हकप्रद निष्कासनपछि कम्पनीको चुक्तापूँजी १८ अर्ब ७२ करोड रुपैयाँ कायम हुनेछ ।

नेपाल बीमा प्राधिकरणले पुनर्बीमा कम्पनीका लागि तय गरेको न्यूनतम चुक्तापूँजी कायम गर्न हिमालयन रिइन्स्योरेन्सलाई ८० प्रतिशत हकप्रदपछि पनि थप १ अर्ब २८ करोड रुपैयाँ आवश्यक हुन्छ ।

दुवै कम्पनीले गत आर्थिक वर्षको वार्षिक साधारणसभा गर्न बाँकी छ। बोनस शेयर र हकप्रद शेयरलाई नै पूँजी वृद्धिको उपयुक्त माध्यम बनाएका कम्पनीहरूले गत वर्षको मुनाफाबाट बोनस शेयर वितरण गरेर पनि पूँजी बढाउन सक्नेछन् ।

एक महीनामा भएको मूल्य परिवर्तनको अवस्था

कम्पनीको नाम	शेयर मूल्य प्रतिकित्ता रू.		मूल्यमा भएको वृद्धि प्रतिकित्ता रू.
	फागुन मसान्त	माघ मसान्त	
नेपाल पुनर्बीमा कम्पनी	१,३०७.८०	९७४.५०	३३३.३०
हिमालयन रिइन्स्योरेन्स	१,०३२.१०	८४९	१८३.१०

स्रोतः नेपाल स्टक एक्सचेन्ज (नेप्से)

वलेफी हाइड्रोपावरको अवितरित हकप्रद शेयर बाँडफाँट

काठमाडौं (अस) । वलेफी हाइड्रोपावर लिमिटेडले फागुन ५ देखि फागुन १९ गतेसम्म लिलामी प्रक्रियाबाट विक्री गरेको अवितरित हकप्रद शेयर बाँडफाँट गरेको छ । कम्पनीले १७ लाख ९८ हजार ६५६ कित्ता हकप्रद शेयर खरीदका लागि प्राप्त शिलबन्दी बोलपत्र फागुन २२ गते खोलेर फागुन २७ गते बाँडफाँट गरेको हो ।

कम्पनीको संस्थापकतर्फ लक-इनमा रहेको ६ लाख ७६ हजार १९१ कित्ता शेयर प्रतिकित्ता २२८ रुपैयाँ ११ पैसा, सर्वसाधारणतर्फको लक-इनमा रहेको ५ लाख ८ हजार ८९२ कित्ता शेयर प्रतिकित्ता २२६ रुपैयाँ र सर्वसाधारणतर्फको लक-इनमा नरहेको ६ लाख १३ हजार ५७३ कित्ता शेयरको मूल्य प्रतिकित्ता ३२२ रुपैयाँ ५० पैसा अन्तिम मूल्य कायम गरी बाँडफाँट गरेको जानकारी दिएको छ ।

अवितरित हकप्रद शेयर बाँडफाँटमा नपरेका आवेदकहरूको शेयर बापतको रकम फागुन २८ गतेदेखि फिर्ता भुक्तानी गरिएको छ । हकप्रद शेयर निष्कासन तथा विक्री प्रबन्धकमा एनआइएमबि एस क्यापिटल लिमिटेड रहेको छ ।

कम्पनीले यसअघि शतप्रतिशत हकप्रद शेयर निष्कासन गर्दा विक्री हुन नसकेको उल्लिखित कित्ता शेयर लिलामी प्रक्रियाबाट विक्री गरेको हो ।

कम्पनीले हाल कायम चुक्तापूँजीको आधारमा प्रतिशेयर १०० रुपैयाँ अंकित मूल्यमा १ अर्ब ८२ करोड ७९ लाख ७० हजार रुपैयाँ बराबरको १ करोड ८२ लाख ७९ हजार ७०० कित्ता हकप्रद शेयर निष्कासन गरेको थियो ।

पहिलो चरणमा १७ लाख ९८ हजार ६५६ कित्ता हकप्रद शेयर विक्री नभएको हो । लिलामीमा आएको सम्पूर्ण कित्ता शेयर निष्कासन तथा बाँडफाँटपछि कम्पनीको चुक्तापूँजी ३ अर्ब ६५ करोड ५९ लाख ४० हजार रुपैयाँ कायम भएको छ ।

हिमालयन एभरेष्ट इन्स्योरेन्सले वितरण गर्न थाल्यो नगद लाभांश

काठमाडौं (अस) । हिमालयन एभरेष्ट इन्स्योरेन्स लिमिटेडले यस वर्षको ८ दशमलव ७५ प्रतिशत नगद लाभांश वितरण गर्न शुरू गरेको छ ।

कम्पनीले गत वर्षको मुनाफाबाट हाल कायम चुक्तापूँजीको आधारमा करसमेत ८ दशमलव ७५ प्रतिशत नगद लाभांश वितरण गर्ने प्रस्ताव फागुन २७ गते सम्पन्न ३१औं वार्षिक साधारणसभाबाट पारित गरेको थियो ।

पारित गरेको भोलिपल्ट अर्थात् फागुन २८ गतेदेखि सम्बन्धित शेयरधनीहरूको हितग्राही खातामा उल्लेख बैंक खातामै नगद लाभांश जम्मा गर्न लागिएको जानकारी कम्पनीले दिएको छ ।

कम्पनीले हाल कायम चुक्तापूँजी २ अर्ब ५० करोड १ लाख ५७ हजार रुपैयाँको आधारमा नगद लाभांश वितरण गर्न लागेको हो । साधारणसभा प्रयोजनका लागि कम्पनीले फागुन १५ गते एक दिन बुक क्लोज गरेको थियो । बुक क्लोजको आधारमा फागुन १३ गतेसम्म कायम शेयरधनीहरूले मात्र कम्पनीको लाभांश प्राप्त गरेका छन् ।

कम्पनीले सम्बन्धित शेयरधनीहरूको हितग्राही खातामा उल्लेख बैंक खातामै नगद लाभांश जम्मा गर्ने भएकाले हालसम्म पनि आफ्नो हितग्राही खातामा बैंक खाता नम्बर अद्यावधिक नगराएका सदस्यहरूलाई यथाशीघ्र अद्यावधिक गराउन आग्रह गरेको छ ।

फागुन १५ गतेभन्दा अघिल्लो कारोबार दिनसम्म आफ्नो शेयर धितोमा राखी कर्जा उपयोग गरेका सदस्यहरूको हकमा भने नो अब्जेक्सन लेटर अथवा उल्लिखित मितिपछि कर्जा चुक्ता भएका शेयरधनीहरूले भने नगद लाभांश फुकुवा गरिदिने पत्र पेश गरेपछि मात्र नगद लाभांश प्राप्त गर्नेछन् । कम्पनीको शेयर रजिष्ट्रारमा एनएमबि क्यापिटल लिमिटेड रहेको छ ।

विकास बैंकहरूको ५२ हप्ताको उच्च र न्यून मूल्यको तथ्यांक (२०८१ फागुन २८)

क्र.सं.	कम्पनीको नाम	बजार मूल्य	५२ हप्ताको उच्च विन्दु	५२ हप्ताको न्यून विन्दु
१	कर्पोरेट डेभलपमेन्ट बैंक लिमिटेड	१९०९	२८४२.३	४०५
२	नारायणी डेभलपमेन्ट बैंक लिमिटेड	१९०८	१९३४	३९६
३	ग्रीन डेभलपमेन्ट बैंक लिमिटेड	१३६६	२००१.४	३५८
४	सप्तकोशी डेभलपमेन्ट बैंक लिमिटेड	१२०५	१६२२.७	२६०
५	सिन्धु विकास बैंक लिमिटेड	१०९०	१४८२	३३६
६	एक्सेल डेभलपमेन्ट बैंक लिमिटेड	६९०	८३८.२	३४३.५
७	मितेरी डेभलपमेन्ट बैंक लिमिटेड	६७६.२	८४३.५	४०२.३
८	महालक्ष्मी विकास बैंक लिमिटेड	४६७.९	४९८	३११.७
९	लुम्बिनी विकास बैंक लिमिटेड	४६३	५६०	३६१
१०	कामना सेवा विकास बैंक लिमिटेड	४६२	५६४.८	३४१
११	सांग्रिला डेभलपमेन्ट बैंक लिमिटेड	४३४.४	४९७	२८७.३
१२	शाइन रेसुङ्गा डेभलपमेन्ट बैंक लिमिटेड	४३४	६२५	३५४
१३	गरिमा विकास बैंक लिमिटेड	४१२.६	५३१.४	३५०.१
१४	मुक्तिनाथ विकास बैंक लिमिटेड	३८०	४८२	३३२.४
१५	ज्योति विकास बैंक लिमिटेड	३६७.९	४४५	२७५

फाइनान्स कम्पनीहरूको ५२ हप्ताको उच्च र न्यून मूल्यको तथ्यांक (२०८१ फागुन २८)

क्र.सं.	कम्पनीको नाम	बजार मूल्य	५२ हप्ताको उच्च विन्दु	५२ हप्ताको न्यून विन्दु
१	नेपाल फाइनान्स लिमिटेड	७३४.९	२६१४.९	३६४.२
२	गुडविल फाइनान्स लिमिटेड	७१०.१	१३५३	४३८
३	मल्टीपर्पस फाइनान्स लिमिटेड	६६६.९	९३६.९	३५६.१
४	आइसिएफसि फाइनान्स लिमिटेड	६३८.९	९१०	४८८
५	मञ्जुश्री फाइनान्स लिमिटेड	६२७	९१७	४८०.२
६	गोर्खाज फाइनान्स लिमिटेड	६०८	१०४१	५४८
७	बेष्ट फाइनान्स कम्पनी लिमिटेड	६००	९५१.६	३३०
८	सेन्ट्रल फाइनान्स लिमिटेड	५९८	८२०	३३८
९	प्रोग्रेशिभ फाइनान्स लिमिटेड	५६५	८६५	३०९
१०	समृद्धि फाइनान्स कम्पनी लिमिटेड	५५४.८	१११७.९	३०५.१
११	रिलायन्स फाइनान्स लिमिटेड	५५२	८३८	३४९.४
१२	श्री इन्भेष्टमेन्ट एण्ड फाइनान्स कम्पनी लि.	५४३	७९५	३५२.८
१३	जानकी फाइनान्स कम्पनी लिमिटेड	५४१	१०८३.३	३७८
१४	गुहेश्वरी मर्चेण्ट बैंकिङ्ग एण्ड फाइनान्स लि.	५१६.२	७५९	३४८
१५	पोखरा फाइनान्स लिमिटेड	४५३.१	७९५	३३९.९

वाणिज्य बैंकहरूको ५२ हप्ताको उच्च र न्यून मूल्यको तथ्यांक (२०८१ फागुन २८)

क्र.सं.	कम्पनीको नाम	बजार मूल्य	५२ हप्ताको उच्च विन्दु	५२ हप्ताको न्यून विन्दु
१	स्ट्याण्डर्ड चार्टर्ड बैंक लिमिटेड	६५७.१	७९०	५०८
२	एभरेष्ट बैंक लिमिटेड	६१९	७९०	४८७.३
३	नबिल बैंक लिमिटेड	४९१	७००	४१९
४	नेपाल एसबिआई बैंक लिमिटेड	४१७	५४९	२६८.६
५	एनआईसी एशिया बैंक लिमिटेड	३८४	५७३	३४१.६
६	सानिमा बैंक लिमिटेड	३०७	३८२	२२८
७	कृषि विकास बैंक लिमिटेड	२९३	४२८.४	२२०.५
८	सिद्धार्थ बैंक लिमिटेड	२९१.९	३८०	२१४
९	प्राइम कमर्सियल बैंक लिमिटेड	२५९	३२९	१८६
१०	एनएमबि बैंक लिमिटेड	२५६	३००	१६२
११	नेपाल बैंक लिमिटेड	२५४	३३७.५	१९५.१
१२	हिमालयन बैंक लिमिटेड	२४१	३१२.१	१६७.१
१३	माछापुच्छ्रे बैंक लिमिटेड	२३०	२९५	१५७.८
१४	लक्ष्मी सनराइज बैंक लिमिटेड	२२८	३००	१४३.६
१५	ग्लोबल आइएमई बैंक लिमिटेड	२२५.६	३०२	१७०
१६	नेपाल इन्भेष्टमेण्ट मेगा बैंक लिमिटेड	२२०	२९५	१४७.४
१७	प्रभु बैंक लिमिटेड	२१९.५	२९७	१३२
१८	सिटिजन्स बैंक इन्टरनेसनल लिमिटेड	२१२.३	२९६	१५२.५
१९	कुमारी बैंक लिमिटेड	२१०	२७२.९	१२९.६

होटल तथा पर्यटन कम्पनीहरूको ५२ हप्ताको उच्च र न्यून मूल्यको तथ्यांक (२०८१ फागुन २८)

क्र.सं.	कम्पनीको नाम	बजार मूल्य	५२ हप्ताको उच्च विन्दु	५२ हप्ताको न्यून विन्दु
१	कालिञ्चोक दर्शन लिमिटेड	११६६	१३८१	७५२.१
२	तारागाउँ रिजेन्सी होटल्स लिमिटेड	१०९५	१५३८	६९५.१
३	ओरियण्टल होटल्स लिमिटेड	९२६	१२०५	७०४
४	चन्द्रागिरि हिल्स लिमिटेड	८९७	१३६०	७६०
५	सिटि होटल लिमिटेड	८९२.६	११६८.५	५६२
६	सोल्टी होटल लिमिटेड	४८९.५	६३६.५	४१६.५

'अन्य' कम्पनीहरूको ५२ हप्ताको उच्च र न्यून मूल्यको तथ्यांक (२०८१ फागुन २८)

क्र.सं.	कम्पनीको नाम	बजार मूल्य	५२ हप्ताको उच्च विन्दु	५२ हप्ताको न्यून विन्दु
१	मुक्तिनाथ कृषि कम्पनी लिमिटेड	१६५०	१९२६	७८५
२	नेपाल पुनर्बीमा कम्पनी लिमिटेड	१३०७.८	१३८९.९	६३०.१
३	हिमालयन रिइन्स्योरेन्स लिमिटेड	१०३२.१	११५६	५१२
४	नेपाल वेयरहाउजिङ्ग कम्पनी लिमिटेड	९८९	१२६४	६७८
५	नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लिमिटेड	९१५	१२१४	८००
६	नेपाल रिपब्लिक मिडिया लिमिटेड	५१७	६४५	३३८.१

नेपाल धितोपत्र बोर्डमा पाइपलाईनमा रहेका ऋणपत्र

क्र.सं.	ऋणपत्रको नाम	ब्याज (प्रतिशत)	अवधि (वर्ष)	निष्कासन हुने कित्ता	सर्वसाधारणमा निष्कासन (कित्ता)	प्राइभेट प्लेसमेन्ट (कित्ता)	विक्री प्रबन्धक	निवेदन मिति
१	८% प्राइम डिबेन्चर २०९१	८.००	१०	३,000,000	१,२00,000	१,८00,000	सानिमा क्यापिटल लिमिटेड	२०८१ साउन २
२	६% निफ्रा उर्जा डिबेन्चर २०८८/८९	६.००	७	५,000,000	२,000,000	३,000,000	एनआइएमबि एस क्यापिटल लिमिटेड	२०८१ कात्तिक १४
३	७.२५% एसबिएल डिबेन्चर २०९१	७.२५	१०	२,५00,000	१,000,000	१,५00,000	एनएमबि क्यापिटल लिमिटेड	२०८१ फागुन ११
४	८% शाइन रेसुङ्गा डिबेन्चर	८.००	१०	१,000,000	४00,000	६00,000	एनआइएमबि एस क्यापिटल लिमिटेड	२०८१ असोज १४
५	८.५% सिटिजन्स बैंक डिबेन्चर २०९०	८.५०	१०	३,000,000	१,२00,000	१,८00,000	हिमालयन क्यापिटल लिमिटेड	२०८० माघ १२
६	७% नेपाल एसबिआई बैंक डिबेन्चर २०९०	७.००	१०	३,000,000	१,२00,000	१,८00,000	नबिल इन्भेष्टमेण्ट बैंकिङ्ग लिमिटेड	२०८१ जेठ ०२
७	८% आरबिबिएल डिबेन्चर २०८७	८.००	७	२,५00,000	१,000,000	१,५00,000	सानिमा क्यापिटल लिमिटेड	२०७९ भदौ १४
८	७% नबिल डिबेन्चर २०८९	७.००	८	३,000,000	१,२00,000	१,८00,000	नेपाल एसबिआई मर्चेन्ट बैंकिङ्ग लिमिटेड	२०८१ असार १४
९	७% एनआईसी एशिया डिबेन्चर २०९१	७.००	१०	५,000,000	२,000,000	३,000,000	प्रभु क्यापिटल लिमिटेड	२०८१ असोज ७

जलविद्युत् कम्पनीहरूको ५२ हप्ताको उच्च र न्यून मूल्यको तथ्यांक (२०८१ फागुन २८)

क्र.सं.	कम्पनीको नाम	बजार मूल्य	५२ हप्ताको उच्च विन्दु	५२ हप्ताको न्यून विन्दु
१	कुथेली बुखरी स्मल हाइड्रोपावर लिमिटेड	२५२०	३३००	९९०
२	सिक्लेस हाइड्रोपावर लिमिटेड	११९९.५	१४७५	४५५
३	बाराही हाइड्रोपावर पब्लिक लिमिटेड	१०७५	१२७५	४४९
४	भगवति हाइड्रोपावर डेभलपमेन्ट कम्पनी लिमिटेड	१०४८	१३६१.७	५७९.१
५	सुपर मादी हाइड्रोपावर लिमिटेड	१०१८	१६५७	४२१.५
६	सुपरमाई हाइड्रोपावर लिमिटेड	१००९	१२८३	६४०
७	मिड सोलु हाइड्रोपावर लिमिटेड	९७०	११८०	५९२
८	माण्डु हाइड्रोपावर लिमिटेड	९१७.१	१४९३.१	६६६.१
९	शुभम पावर लिमिटेड	९१६	११०९.६	६२३.५
१०	नेपाल हाइड्रो डेभलोपर लिमिटेड	८८४	१००२.६	४०८
११	रावा इनर्जि डेभलपमेन्ट लिमिटेड	८७७	९९०	४५२.२
१२	थ्रीस्टार हाइड्रोपावर लिमिटेड	८६५	१२३१	४७५.४
१३	अपर हेवाखोला हाइड्रोपावर कम्पनी लिमिटेड	८२७	९९३.४	३३८.२
१४	भूगोल इनर्जी डेभलपमेन्ट कम्पनी लिमिटेड	८१०	१०८०	३३७.२
१५	इष्टर्न हाइड्रोपावर लिमिटेड	८०१	९९७	४२३.९
१६	सयपत्री हाइड्रोपावर लिमिटेड	७९०	९२२	४४३
१७	रू रू जलविद्युत् परियोजना लिमिटेड	७७७.५	९२६.८	४८४.९
१८	मन्दाकिनी हाइड्रोपावर लिमिटेड	७७१	११०१	३८१.१
१९	रिभर फल्स पावर लिमिटेड	७७०	१४८४	३२२.९
२०	अप्पर स्याङ्गे हाइड्रोपावर लिमिटेड	७६९	९६१	४५०
२१	चिरख्वा हाइड्रोपावर लिमिटेड	७६८	९१०	४८०.५
२२	मकर जितुमाया सुरी हाइड्रोपावर लिमिटेड	७६३.९	८६०	३४२
२३	माथिल्लो मैलुङ खोला जलविद्युत् लिमिटेड	७२६	८९०.४	३९५
२४	एशियन हाइड्रोपावर लिमिटेड	७२३	९०४	४१०.१
२५	भिजन लुम्बिनी उर्जा कम्पनी लिमिटेड	७२०	८१६	४४५.१
२६	ईडवा हाइड्रोपावर लिमिटेड	७१४	८३८	३४५
२७	दोल्ती पावर कम्पनी लिमिटेड	७१२	१०१७	३६६
२८	माईखोला हाइड्रोपावर लिमिटेड	७०१	७६५	३५६.४
२९	पिपुल्स हाइड्रोपावर कम्पनी लिमिटेड	६८८.५	७४५.६	२७५.१
३०	युनाइटेड इदी मर्दी एण्ड आर.बि. हाइड्रोपावर लिमिटेड	६६०	७९०	३२५
३१	सगरमाथा जलविद्युत् कम्पनी लिमिटेड	६४७	८००	३४३.६
३२	अप्पर सोलु हाइड्रो इलेक्ट्रिक कम्पनी लिमिटेड	६३९.७	७५२	३४४
३३	बिन्ध्यबासिनी हाइड्रोपावर डेभलपमेन्ट कम्पनी लिमिटेड	६२७	८२९.७	४४३
३४	मनकामना इन्जिनियरिङ्ग हाइड्रोपावर लिमिटेड	६०९.९	६९६	२८३.५
३५	हिमालयन पावर पार्टनर लिमिटेड	६००	६६५	२४४
३६	माउन्टेन इनर्जी नेपाल लिमिटेड	६००	८०९.५	४९८.१
३७	मेन्छियाम हाइड्रोपावर लिमिटेड	५९५	७१४	३१९
३८	राप्ती हाइड्रो एण्ड जनरल कन्स्ट्रक्सन लिमिटेड	५८६	७०८	२८६
३९	माया खोला हाइड्रोपावर कम्पनी लिमिटेड	५८३	६२७	२८०
४०	न्यादी हाइड्रोपावर लिमिटेड	५८०	८८०	२७६
४१	तेह्रथुम पावर कम्पनी लिमिटेड	५७९	६७१.६	४१०
४२	सामलिङ्ग पावर कम्पनी लिमिटेड	५७२	७२२	४६४
४३	मोलुङ्ग हाइड्रोपावर कम्पनी लिमिटेड	५६२	६५५	३५५
४४	कालिका पावर कम्पनी लिमिटेड	५५०	६५२.४	३८०.२
४५	मैलुङ खोला जलविद्युत् कम्पनी लिमिटेड	५४८	७३५	४०२
४६	सानिमा मिडिल तमोर हाइड्रोपावर लिमिटेड	५४८	६३७	३४८
४७	हिमालयन हाइड्रोपावर लिमिटेड	५३८	६३५	३१८
४८	पिपुल्स पावर लिमिटेड	५३६.४	६८३.४	३२७.१
४९	बुद्धभुमी नेपाल हाइड्रोपावर कम्पनी लिमिटेड	५३६.३	७४२	४२२
५०	त्रिशुली जलविद्युत् कम्पनी लिमिटेड	५३५.१	६९७	४३१
५१	अप्पर लोहोरे खोला हाइड्रोपावर कम्पनी लिमिटेड	५३४	६९३	३०६.१
५२	बरुण हाइड्रोपावर कम्पनी लिमिटेड	५२७	५५०	२११
५३	छ्याङ्दी हाइड्रोपावर लिमिटेड	५१९.५	५९९.७	२८३.२
५४	श्वेत-गंगा हाइड्रोपावर एण्ड कन्स्ट्रक्सन लिमिटेड	५१५.२	६४९.५	३००.५
५५	चिलिमे जलविद्युत् कम्पनी लिमिटेड	५१०	६९७	४२६.३
५६	साहस उर्जा लिमिटेड	५१०	७२५	४०९.५
५७	ग्रीन भेन्चर्स लिमिटेड	४९३	६९९.९	४०२.४
५८	सानिमा माई हाइड्रोपावर लिमिटेड	४७७.८	६८०	३१६
५९	युनाइटेड मोदी हाइड्रोपावर लिमिटेड	४३४	४४९	२२३.१
६०	दिव्यश्वरी हाइड्रोपावर लिमिटेड	४१९.९	४२७	१८५.३
६१	रसुवागढी हाइड्रोपावर कम्पनी लिमिटेड	४०४	५२७	२६०.३
६२	बुटवल पावर कम्पनी लिमिटेड	४०३	५३६.५	२८४.४
६३	राधी विद्युत् कम्पनी लिमिटेड	३९७.७	४७७	२२३.२
६४	जोशी हाइड्रोपावर डेभलपमेन्ट कम्पनी लिमिटेड	३९३	५२१.६	२६५
६५	दोर्दी खोला जलविद्युत् कम्पनी लिमिटेड	३८८	६९६	३५६.४
६६	खानीखोला हाइड्रोपावर कम्पनी लिमिटेड	३६७	४७५	२०९
६७	मोदी ईनर्जी लिमिटेड	३४५	३९३	२११.३
६८	वलेफी हाइड्रोपावर लिमिटेड	३४३.५	५२०	३१२.७
६९	सान्जेन जलविद्युत् कम्पनी लिमिटेड	३४१.५	४४२	२५६
७०	सिनर्जी पावर डेभलपमेन्ट लिमिटेड	३३९.५	३८९	२२०.२
७१	मध्य भोटेकोशी जलविद्युत् कम्पनी लिमिटेड	३३४.९	४३३	२७९.३
७२	युनियन हाइड्रोपावर लिमिटेड	३३०	३७१	२१२.६
७३	पाँचथर पावर कम्पनी लिमिटेड	३१७.६	३६७.२	२२०
७४	घलेम्दी हाइड्रो लिमिटेड	३१०	३१८	१४१
७५	पञ्चकन्या माई हाइड्रोपावर लिमिटेड	३०८	३४८.८	२१४.२
७६	यूनिभर्सल पावर कम्पनी लिमिटेड	३०८	३४५	१८३
७७	अपि पावर कम्पनी लिमिटेड	२८३	३९०	१६२
७८	डादी ग्रुप पावर लिमिटेड	२७९	५७१	२५०
७९	माउन्टेन हाइड्रो नेपाल लिमिटेड	२७८.८	३७९	२१५.७
८०	सिंगटी हाइड्रो इनर्जी लिमिटेड	२६३.५	३३४.४	१४३.१
८१	अरुण भ्याली हाइड्रोपावर डेभलपमेन्ट कम्पनी लिमिटेड	२६२	३४९	१४९
८२	ग्रीनलाईफ हाइड्रोपावर लिमिटेड	२५२	३३६	१९६
८३	हिमालय उर्जा विकास कम्पनी लिमिटेड	२४९.६	३३३.९	१८३.६
८४	शिव श्री हाइड्रोपावर लिमिटेड	२४०	२८१.१	१५४
८५	अरुण काबेली पावर लिमिटेड	२३६.४	३२६	१५७.२
८६	रिडी पावर कम्पनी लिमिटेड	२३१	३११	१५४.५
८७	लिवर्टी इनर्जी कम्पनी लिमिटेड	२१९	३४४	१७५.१
८८	नेशनल हाइड्रोपावर कम्पनी लिमिटेड	२१६	२९०	१३६
८९	आँखुखोला जलविद्युत् कम्पनी लिमिटेड	२१०	२७४.९	१५०.९
९०	अपर तामाकोशी हाइड्रोपावर लिमिटेड	२०६.७	२९५	१५२.१
९१	हिमाल दोलखा हाइड्रोपावर कम्पनी लिमिटेड	२०४.९	२७३	१२३.३

जीवन बीमा कम्पनीहरूको ५२ हप्ताको उच्च र न्यून मूल्यको तथ्यांक (२०८१ फागुन २८)

क्र.सं.	कम्पनीको नाम	बजार मूल्य	५२ हप्ताको उच्च विन्दु	५२ हप्ताको न्यून विन्दु
१	गार्डियन माइक्रो लाइफ इन्स्योरेन्स लिमिटेड	१९६१	२००१.२	३०१
२	लाइफ इन्स्योरेन्स कर्पोरेशन (नेपाल) लिमिटेड	११०२.१	२४७५	१०७०
३	नेपाल लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	७८६	१०६०	५६६
४	एशियन लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	७७०	८३१	५२३
५	सन नेपाल लाइफ इन्स्योरेन्स लिमिटेड	७००.२	७४४.५	४४७.२
६	नेशनल लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	६४२.९	७७६.१	५२१.३
७	प्रभु महालक्ष्मी लाइफ इन्स्योरेन्स लिमिटेड	५९९.९	७३२.२	४७३
८	रिलायबल नेपाल लाइफ इन्स्योरेन्स लिमिटेड	५७०	६००.१	४१२
९	सिटिजन लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	५६२.१	७७४.९	४३०
१०	आईएमई लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	४८१	६०६	४१२.५
११	सूर्यज्योति लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	४५८	६४४	३९५.१
१२	हिमालयन लाइफ इन्स्योरेन्स लिमिटेड	४३७	६०७	३६४.१
१३	सानिमा रिलायन्स लाइफ इन्स्योरेन्स लिमिटेड	४२९.७	६५४	४१५

निर्जीवन बीमा कम्पनीहरूको ५२ हप्ताको उच्च र न्यून मूल्यको तथ्यांक (२०८१ फागुन २८)

क्र.सं.	कम्पनीको नाम	बजार मूल्य	५२ हप्ताको उच्च विन्दु	५२ हप्ताको न्यून विन्दु
१	राष्ट्रिय बीमा कम्पनी लिमिटेड	१४८६०	२२४९३.९	१२८००
२	प्रभु इन्स्योरेन्स लिमिटेड	१०६८	१११३	७४०
३	नेपाल इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	९९४	११६२	८००
४	एनएलजी इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	८९७	१३८२	७३२
५	सिद्धार्थ प्रिमियर इन्स्योरेन्स लिमिटेड	८५७	१०७६	७११.५
६	शिखर इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	८०५	११२०	६६९.४
७	नेको इन्सुरेन्स लिमिटेड	७७५	१०५०	७५०
८	सगरमाथा लुम्बिनी इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	७२९	९२६	६०२
९	सानिमा जिआईसी इन्स्योरेन्स लिमिटेड	६८२	८१७.१	५०८.१
१०	यूनाइटेड अजोड इन्स्योरेन्स लिमिटेड	६६९	८३७.३	५१५.५
११	हिमालयन एभरेष्ट इन्स्योरेन्स लिमिटेड	६३७	८१०	५५३.३
१२	आइजीआई प्रुडेन्सियल इन्स्योरेन्स लिमिटेड	६०८	७६०	५०८

जि.प्र.का.काठ.द.नं. ७/०६२/६३, म.क्षे.हु.द.नं. २६/०६९/७०
शुक्रवार, १ चैत २०८१ | Friday, 14 March 2025
आर्थिक अभियान

फागुको रौनक

तस्वीर : सुनिल शर्मा/आर्थिक अभियान र रासस

काठमाडौंमा बिहीवार फागु पर्वका दिन देखिएका केही दृश्य । नेपालको हिमाली र पहाडी भेगमा बिहीवार फागु पर्व मनाइएको छ । वसन्त ऋतुको आगमनसँगै आपसी मेलमिलाप र सद्भावको सन्देश लिई आउने फागु पर्व हर्षोल्लासका साथ एकआपसमा रङ र लोला खेली मनाउने गरिन्छ । असत्यमाथि सत्यको विजयको प्रतीक, पारिवारिक एवं सामाजिक एकताको पर्वका रूपमा फागु पर्व मनाउने चलन छ ।

तथ्यांकोवाच

कागजका मुद्रित सामग्रीको विश्व आयात बजार ३६ अर्ब ६१ करोड अमेरिकी डलर

वर्तमान युगको अत्यावश्यक वस्तुका रूपमा परिचित कागजका मुद्रित सामग्रीको विश्व आयात ३६ अर्ब ६१ करोड अमेरिकी डलर बराबर रहेको छ । विश्व बजारमा अत्यधिक माग रहेको कागजका मुद्रित सामग्रीको क्षेत्रमा नेपालले पनि आफ्नो क्षमताले भ्याउने क्षेत्रमा उपस्थिति जनाउन सक्ने रणनीति तर्जुमा हुन आवश्यक छ । यसो गर्न सकेमा कागज क्षेत्रले मात्र पनि नेपालको अर्थतन्त्रमा ठूलो योगदान दिन सक्छ ।

आयातकर्ता मुलुकहरू	मूल्य हजार अमेरिकी डलर	सन्तुलन	विश्व आयातमा हिस्सा (प्रतिशत)	भन्सार दर
विश्व	३६६१३२९५	६०३०९८	१००	
प्रमुख मुलुकहरू				
संयुक्त राज्य अमेरिका	५०६७३६२	-९८७६४५	१३.८	०
जर्मनी	२७०२९०५	८०६४५३	७.४	०
चीन	२०५३३३८	२००४८२०	५.६	२.५
फ्रान्स	२०३८४१६	-३१५७१८	५.६	०
क्यानडा	२०१६१८५	-११२३२१२	५.५	०.३
दक्षिण अफ्रिका	१९०५०१३	-१८२८२३९	५.२	१.३
संयुक्त अधिराज्य	१६७६६९९	१२२३३९५	४.६	०
स्विट्जरल्याण्ड	१२३७३३९	-८९७२३०	३.४	०.२
नेदरल्याण्ड्स	११८३४५३	७९९२८१	३.२	०
अस्ट्रिया	८५५५७४	-४०९०९१	२.३	०
बेल्जियम	७७९४२१	१६५८६	२.१	०
मेक्सिको	७२४०८८	-१३२९२८	२	३.३
जापान	६९४९१६	-३६१४५२	१.९	०
हङकङ, चीन	६८४९४९	८४७६५	१.९	०
पोल्याण्ड	६३५८२९	१२३९७०८	१.७	०
स्पेन	६१४१२९	१०७६६९	१.७	०

आयातकर्ता मुलुकहरू	मूल्य हजार अमेरिकी डलर	सन्तुलन	विश्व आयातमा हिस्सा (प्रतिशत)	भन्सार दर
इटाली	६०४१७९	५७४५३२	१.७	०
अष्ट्रेलिया	५९६०८७	-४६०३९८	१.६	१.४
चेक गणराज्य	५४४१४१	३०९०९९	१.५	०
आयरल्याण्ड	४४९६२०	-३५०३६१	१.२	०
सिंगापुर	३५०५८२	५९७०७	१	०
भारत	३१६९६२	१०८७४३	०.९	६.५
स्वीडेन	२८९५१३	-७८९५९	०.८	०
नर्वे	२८६५८४	-२४४१६७	०.८	०
डेनमार्क	२७९६९३	-३०२१६	०.८	०
कोरिया, गणराज्य	२७१४९७	१९०७०५	०.७	०
कङ्गो, प्रजातान्त्रिक गणराज्य	२३२०३४	-२२७३८५	०.६	९.४
संयुक्त अरब इमिरेट्स	२२८२३८	३२२८४४६	०.६	१.७
पोर्चुगल	२१२८७३	-१३७४७९	०.६	०
मलेसिया	२०८३४०	-१६९१२	०.६	४.२
इन्डोनेसिया	२०७९६८	-१७४५०७	०.६	२.५
भियतनाम	२०११८७	-६७३७४	०.५	८
अङ्गोला	१९९१५४	-१९८२१४	०.५	१९.८
साउदी अरेबिया	१९८७४१	-१८१२५५	०.५	१.७
हंगेरी	१८७३०५	५९३२०	०.५	०
थाइल्याण्ड	१८५३०७	-१२७६९०	०.५	१.५
ब्राजिल	१६३५३६	-५८९१६	०.४	३.८

स्रोत : आइटिसी ट्रेडम्याप

तीतोमीठो

मदन लम्साल

तपाईंको आफ्नै सरकार

यो हप्ता शहरमा एउटा ठूलै भीड देखियो । लाग्थ्यो कि जनतालाई नयाँ सरकारको समर्थनमा विशाल र्‍याली निकाल्न भनिएको छ । तर होइन, भीड त पुरानो राजालाई फर्काउन पो निस्किएको रहेछ । 'राजा आऊ, देश बचाऊ' भन्दै चर्का नाराहरू घन्किरहेका थिए । कोही गान्धीवादी शैलीमा माला लिएर आएका थिए त कोही क्रान्तिकारी । सरकारका समर्थकहरू अलमलमा थिए । हिजो भोट त हामीले दलहरूलाई दिएका थियौं, तर आज मान्छेहरू सडकमा राजा खोज्दैछन् । हैन के भइरहेछ यहाँ ? २० वर्षअघि 'फाँसी दे' भन्दै त्यत्रो जुलुस निस्केको थियो । अहिले पनि त्यस्तै भन्दै जुलुस निक्लियो, तर ठ्याक्क उल्टो ।

तर, हाम्रो आदत नै हो कि पहिले हतारमा कुनै एकजनालाई देवता बनाइहाल्छौं अनि समय घर्किंदै गएपछि त्यही देवताको मूर्ति भत्काउनतिर लाग्छौं । नयाँ सरकार आएको बेलामा पनि यस्तै भएको थियो ।

नयाँ 'सरकार' बनेपछि शुरू शुरूमा तपाईं भित्रैदेखि खुब खुशी हुनुभएको थियो होला, रोमाञ्चित हुँदै भित्रैदेखि तपाईंलाई काउकुती पनि लागेको थियो होला । जुलसमा जानु भो पनि होला । आफैं मन्त्री भएजस्तो पनि लाग्यो होला । साह्रै मन परेको थियो होला । यति धेरै कि केही भन्नै सक्नुभएको थिएन । अब त देशमा केही हुने भो भनेर मनमा सुनौला लड्डु फुटेहोलान्, तपाईंका सपनाहरूको झरना बग्न थालेको थियो होला । तपाईंको घर-बार अस्तव्यस्त थियो तर नयाँ सरकार आएपछि सबै समस्या सुल्झिएर स्वर्ग जस्तै हुनेछ भन्ने विश्वास थियो । परिवारलाई गाँस, वास र कपासको, आमा-बाबुलाई निःशुल्क स्वास्थ्योपचारको, छोराछोरीलाई सुलभ र गुणस्तरीय शिक्षाको अवसरको, भाइबहिनीलाई जागिर वा व्यापारको राम्रै अवसर पाइने भो भनेर पक्कै दंग हुनुहुन्थ्यो ।

तर, सरकारको विशेषता के हो भने ऊ जब सरकार सत्ता नजिक जान चाहन्छ, ऊ हात जोड्छ, खुट्टा छुन आइपुग्छ । चुनावअघि कहिल्यै नगरेको नाटक गर्छ, बुइ चढ्छ, गाली खान्छ, पन्यू खान्छ । तैपनि 'जनताको सेवक' भन्दै टाउको झुकाउँछ ।

पहिलो पटक जब सरकारले तपाईंको खुट्टा छोयो, तपाईंको छाती गर्वले फुलेर डबल भयो होला । लाग्यो होला कि तपाईं सरकारको 'डियर र नियर टु ग्रेट' हुनुहुन्छ । खुट्टा नछुनु भन्दै गर्दा तपाईंले सरकारको हात समात्न पुग्नुभयो र त्यो बेला केही करेन्ट लागेजस्तै भयो होला । धन्न हल्का करेन्ट लागे पनि फ्युज चैं उडेनछ ।

तपाईंले केही बुझ्न सक्नुभएन । तर, यदि अलि सोच्नुभएको

झाडु लिएर चुपचाप सफा गर्ने कि सडकमा उत्रिएर 'राजा आऊ, देश बचाऊ' भन्नेहरूलाई थपडी बजाएर समर्थन गर्ने ?

सरकारलाई जब एक पटक 'म सुरक्षित छु' भन्ने लाग्छ तब ऊ शासन गर्न थाल्छ । तपाईंको खाना, नाना र छानालाई स्वर्ग बनाउने सपना कहिले ओइलाएर सुके, तपाईंलाई पत्तै भएन ।

भए बुझ्न सक्नुहुन्थ्यो कि 'ब्याट्री फुल चार्ज' छ । केही झट्का यस्ता हुन्छन् जुन मजा दिने खालका हुन्छन् । मनमा तुरुन्त त्याग र बलिदान गर्ने इच्छा भयो । तर, 'मन अलि धैर्य गर' भन्ने प्यारासिटामोलले काम गर्‍यो र त्यो बलिदानको ज्वरो ओरालो लाग्यो ।

अन्ततः त्यो दिन आयो जसको प्रतीक्षा थियो र सरकारको वास्तविकता थाहा भयो । प्रक्रिया वा परम्पराअनुसार सरकार पहिलोपटक तपाईंको बायाँपट्टि बस्यो । ऊ एकदम आज्ञाकारी रोबोट जस्तै देखिन्थ्यो । लाग्थ्यो, केही गर्न भन्नासाथ तुरुन्त गरिदिन्छ जस्तै । तपाईंको ढाडको हड्डी सिधा भयो र एक किसिमको गर्वको महसुस भयो । लाग्यो, अब त सभापतिदेखि राष्ट्रपतिसम्मका सबै 'पति' तपाईं नै बन्ने हो ।

त्यसबेला सरकारले शिर झुकाएर तपाईंसँग बिस्तारै भनेजस्तो लाग्यो, 'तपाईं स्वामी हुनुहुन्छ, म तपाईंको सेवक हुँ ।'

त्यो सुनेर त तपाईंको खुट्टा भुइँमै रहेन होला । शरीरमा केही हल्का-फुल्का हावा वा बादल जस्तै केही भरिएझैं भयो होला । मख्ख पर्दै हिँड्न थाल्नुभयो । यसरी सरकारले हरेक दिन नयाँ सपना, हरेक दिन नयाँ वाचा, हरेक दिन नयाँ नयाँ सुख देखाउन थाल्यो ।

एक दिन सरकारले तपाईंसँग भनेको पनि थियो, 'सुन्नुस् त, हाम्रो छोरा भए उसको नाम विकास राख्नुपर्छ है ?'

अनि तपाईंले पनि सोध्नुभयो, 'अनि छोरी भए नि ?'

'उन्नति वा समृद्धि राख्ने नि,' उसले भनेको थियो । अनि तपाईं झन् दंग, फुरुङ्ग पर्नुभएको थियो ।

तपाईं विकास र उन्नतिको सपनामा यति गहिरोसँग हराउनुभयो कि जुम्ल्याहा बच्चाको पो आशा गर्न थाल्नुभयो । यता सरकार त मोटाउँदै गयो तर विकास भएन । जति टेस्ट गराए पनि रिपोर्ट त 'नेगेटिभ' नै आइरह्यो ।

सरकारलाई जब एक पटक 'म सुरक्षित छु' भन्ने लाग्छ तब ऊ शासन गर्न थाल्छ । तपाईंको खाना, नाना र छानालाई स्वर्ग बनाउने सपना कहिले ओइलाएर सुके, तपाईंलाई पत्तै भएन ।

एक दिन मौका मिलाएर तपाईंले हिम्मत जुटाउँदै सरकारलाई सोध्नुभयो, 'सरकार, कुनैबेला तिमीले भनेका थियौ, स्वामी-प्राणनाथ, तिमी अघि म पछि पछि, सँगै सँगै । भुल्यौ कि क्या हो ?'

सरकारले हल्का मुस्कुराउँदै भन्यो, 'त्यो त गफ पो गर्‍या, गफ त गफै हुन्छ नि । गफमा गम्भीर हुनुको के अर्थ हुन्छ र ? त्यसमा ध्यान नदेऊ । सरकार त सधैँ तिम्रै हो र तिम्रै रहनेछ । यो सानो कुरा होइन । बरु यो कुरामा गर्व गर ।'

तपाईं अचम्ममा पर्नुभयो । तर सरकार रोकिएन, 'तिमीले नै चुनेका हौ, तिमीले नै पाल्नु पर्छ । जे कमाउँछौ, त्यो पर्याप्त छैन । अलि 'पार्ट टाइम' काम पनि गर, थप कर तिर । तिम्ले कर नतिरे तिम्रो सरकार कसरी चल्छ ?'

तपाईंले अक्क न बक्क र छक्क पर्दै सरकारसँग फेरि सोध्नुभयो, 'सरकार, अनि खै त विकास ? ... अझै भएन त ? किन ?'

सरकारले अलि झर्किएर भन्यो, 'त्यो त तिम्रै गल्ती हो नि ।'

त्यो सुन्नासाथ तपाईंको घरको कुनै गमला झर्‍याम्मझुरुम फुट्यो । सरकार तर्सिएन बरु सरकारले तुरुन्त आदेश दियो, 'ए को छ त्यहाँ हँ, तुरुन्त झाडु लगाऊ, फोहोर उठाऊ र राम्ररी सफा गर । ध्यान देऊ नि, हातमा काँचको टुक्रा चैं नलागोस् है ।'

अब बल्ल तपाईंलाई थाहा भयो । यो त तपाईंकै आफ्नै सरकार रहेछ ।

अन्त्यमा एउटा प्रश्न तपाईंलाई नै ।

अब के गर्ने ? झाडु लिएर चुपचाप सफा गर्ने कि सडकमा उत्रिएर 'राजा आऊ, देश बचाऊ' भन्नेहरूलाई थपडी बजाएर समर्थन गर्ने ?

न्यू बिजनेश एज लि.द्वारा प्रकाशित | प्रधान सम्पादक : मदन लम्साल | सम्पादकीय निर्देशक : केशव गौतम | कार्यकारी सम्पादक : पृथ्वीमान श्रेष्ठ | पाञ्चायनमार्ग, थापाथली, काठमाडौं | पो.ब.नं. १४१९७, फोन-०१-५३६७७१७ | इमेल : editorial@abhiyan.com.np | मुद्रक : समा पेपर्स एण्ड पब्लिकेसन लि., भैंसेपाटी, ललितपुर